การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือของกลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1

นางอุ่นใจ ศรีแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2556

Cooperative Learning and Teaching Process of the Occupational and Technology Course (Agriculture) at Prathom Suksa 5 in Ban Tael School of Surin Primary Educational Service Office Area 1

Mrs. Unjai Sikeaw

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development
School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University
2013

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือของกลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1

ชื่อและนามสกุล นางอุ่นใจ ศรีแก้ว

แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร

สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ สีสังข์

2. รองศาสตราจารย์ ดร. สมจิต โยธะคง

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2556

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พรทิพย์ อุดมสิน)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ สีสังข์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมจิต โยธะคง)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ สีสังข์ และรองศาสตราจารย์ ดร. สมจิต โยธะคง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ตลอดจนประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ อุดมสิน ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดต่าง ๆ ในการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องในการทำวิทยานิพนธ์นี้จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ในสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ทุกท่าน ที่ให้ความรู้อันเป็นประโยชน์ยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณคณะครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านแตล และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2555 ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและให้ความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี ตลอดจนขอขอบคุณครอบครัวที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจ และขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานและเพื่อนนักศึกษาทุกท่าน ซึ่งผู้วิจัยถือว่ามีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการนำไปสู่ความสำเร็จ

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์นี้ ขอมอบแด่คุณพ่อ คุณแม่ คณาจารย์ทุกท่าน พี่ๆ น้องๆ เพื่อนๆ นักเรียน และคุณครูทุกคนในโรงเรียนบ้านแตล และผู้ปกครองนักเรียนที่ช่วยตอบแบบสอบถาม ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

อุ่นใจ ศรีแก้ว

เมษายน 2556

ชื่อวิทยานิพนธ์ การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือของกลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1

ผู้วิจัย นางอุ่นใจ ศรีแก้ว **รหัสนักศึกษา** 2539001426

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ สีสังข์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร. สมจิต โยธะคง

ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพโดยทั่วไปของนักเรียน ผู้ปกครอง และครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพงานเกษตร (2) การมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร (3) ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และครูที่มีต่อการเรียนการสอนวิชางานเกษตร (4) ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย นักเรียน ผู้ปกครอง และครูที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือของกลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนทั้งหมดได้รับความรู้ด้านการเกษตรเป็นอย่างดี และส่วนใหญ่ช่วยดูแลครอบครัวในการดูแลไม้ดอกไม้ประดับและผัก ผู้ปกครองที่ให้ข้อมูลเป็นเพศหญิงเกือบทั้งหมด ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างและค้าขาย ประมาณสองในสามจบการศึกษาระดับประถมศึกษา ครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตรทั้งหมดทำหน้าที่สอนภาคทฤษฎี และส่วนใหญ่ดูแลการฝึกปฏิบัติด้วย (2) สำหรับการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนนั้น นักเรียนส่วนใหญ่ร่วมมือในการทำกิจกรรมในห้องเรียนเป็นอย่างดี มีส่วนร่วมในระดับปานกลางเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่มและการดูแลแปลงเกษตร สำหรับการวางแผนกิจกรรม มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย สำหรับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนั้น มีส่วนร่วมในระดับปานกลางในเรื่อง การวางแผนกิจกรรมและการสนับสนุนนักเรียนทำกิจกรรมที่บ้าน (3) ความต้องการที่มีต่อการเรียนการสอนวิชางานเกษตร นักเรียนมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือการเกษตร ผู้ปกครองต้องการให้การการสื่อสารระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองในการทำกิจกรรม ครูต้องการเพิ่มความรู้ด้านการเกษตร และวัสดุอุปกรณ์การเกษตร (4) นักเรียนมีปัญหาในเรื่องการขาดสถานที่และอุปกรณ์การฝึกทักษะทางการเกษตร ส่วนครูมีพบปัญหาในการจัดการเรียนการสอน คือ นักเรียนบางกลุ่มยังขาดการจัดการภายในกลุ่ม สมาชิกขาดความรับผิดชอบ จึงขอเสนอแนะให้มีการประสานงานกันภายในกลุ่มมากขึ้น และมีการลงโทษนักเรียนที่ไม่ทำงานกลุ่ม

คำสำคัญ การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ กลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยี จังหวัดสุรินทร์

Thesis title: Cooperative Learning and Teaching Process of the Occupational and Technology Course (Agriculture) at Prathom Suksa 5 in Ban Tael School of Surin Primary Educational Service Office Area 1
Researcher : Mrs. Unjai Sikeaw **ID**: 2539001426**;**
Degree: Master of Agriculture (Agricutural Extension and Development)**;**
Thesis advisors (1) Dr. SunanSeesang, Associate Professor;
(2) Dr. Somchit Yotakhong, Associate Professor; **Academic year**: 2013

Abstract

The objectives of this research were to study: (1) general information of students, parents, and teachers related to agricultural teaching; (2) participations of students and parents in agricultural learning and teaching process; (3) needs of students, parents, and teachers in agricultural learning and teaching process; and (4) problems of agricultural learning and teaching process for Prathom Suksa 5 students.

The population of this study included students, parents and teachers related to the cooperative learning and teaching process of occupational and technology course (agriculture) at prathom suksa 5 in Ban Tael School of Surin Primary Educational Service Office Area 1. Data were collected by using structural interviewed questionnaire and analyzed by using computerized program. Statistics used to analyze data were frequency, percentage, minimum and maximum values, mean, and standard deviation.

The research results showed that (1) All students had learned agricultural knowledge at good level, they helped families in flower, tree, and vegetable gardening. The majority of their parents was female and had occupations in labor services and local trades. Two-third of the parents completed primary educational level. All of agricultural teachers had responsibilities in teaching agricultural theory, and the majority of them also had to supervise practice sessions. (2) The participation in learning and teaching process, the majority of students had good participation in the classroom sessions, moderate level in group activities and agricultural practice plot, and low level in activity planning. The parents participated in the activity planning and support of student practices at home. (3) The needs of agricultural learning and teaching process, students needed to have knowledge in agricultural tool utilization, parents needed in communication between schools and parents to operate the activities, and the teachers would like to have more agricultural knowledge and tools. (4) Students had problems in lacks of places and tools for skill practices. meanwhile, the teachers faced the problems in teaching and learning process, such as some students didn’t perform well in group activity management and group members had low responsibility, therefore, they suggested that students should increase the group coordination and punished students who wouldn’t participated in the group activities.

Keywords: Cooperative learning and teaching process, Occupational and technology course, Surin Province

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ
กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ
สารบัญตาราง ..... ฌ
สารบัญภาพ ..... ญ
บทที่ 1 บทนำ 1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1
วัตถุประสงค์การวิจัย 3
กรอบแนวคิดการวิจัย 4
ขอบเขตการวิจัย 4
นิยามศัพท์เฉพาะ 5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 7
ข้อมูลโรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1 7
หลักสูตรกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี 11
แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ 13
แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 15
เทคนิคการสอนแบบร่วมมือ 23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 39
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 42
การเก็บรวบรวมข้อมูล 45
การวิเคราะห์ข้อมูล 45

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 46
ข้อมูลของนักเรียน 46
ข้อมูลของผู้ปกครองนักเรียน 59
ข้อมูลของครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร 73
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 84
สรุปการวิจัย 84
อภิปรายผล 89
ข้อเสนอแนะ 91
บรรณานุกรม 92
ภาคผนวก 95
ก แบบสอบถามนักเรียน 96
ข แบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียน 102
ค แบบสอบถามครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร 109
ประวัติผู้วิจัย 114

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 จำนวนนักเรียนโรงเรียนบ้านแตล ปีการศึกษา 2555 8
ตารางที่ 2.2 โครงสร้างเวลาเรียนของหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านแตล 9
ตารางที่ 4.1 สภาพโดยทั่วไปของนักเรียน 47
ตารางที่ 4.2 ความคิดเห็นของนักเรียนในการมีส่วนร่วมการดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชา งานเกษตร 51
ตารางที่ 4.3 ความต้องการของนักเรียนที่ต่อการเรียนการสอนวิชางานเกษตร 54
ตารางที่ 4.4 ปัญหาของนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร 58
ตารางที่ 4.5 สภาพทั่วไปของผู้ปกครองนักเรียน 60
ตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร 66
ตารางที่ 4.7 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนงานเกษตร 69
ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนงานเกษตร 72
ตารางที่ 4.9 สภาพทั่วไปของครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร 74
ตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร 79
ตารางที่ 4.11 ความต้องการของครูในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตร 81
ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร 83

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย 4

บทที่ 1
บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) เป็นแผนที่เกิดจากการระดมพลังความคิด และการมีส่วนร่วมของประชาชนชาวไทยจากทุกภาคส่วน ทุกหมู่เหล่า ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ มาร่วมกันดำเนินการในทุกขั้นตอนอย่างกว้างขวาง และเห็นพ้องร่วมกัน อัญเชิญ "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" มาเป็นแนวทางปฏิบัติ ควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบบูรณาการ เป็นองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่างจริงจัง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุล เป็นธรรมและยั่งยืน มุ่งสู่ "สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน" อันจะเป็นการเสริมสร้างประโยชน์สุขให้แก่ประชาชนโดยถ้วนหน้า สมดังพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวปัจจุบัน แม้สถานการณ์จะเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ แต่เนื่องจากแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับเดิม (พ.ศ. 2545 -2549) นั้น เป็นแผนระยะยาวที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงเห็นควรให้คงปรัชญาหลัก เจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ของแผนฉบับเดิมไว้ แล้วปรับปรุงในส่วนของนโยบายเป้าหมายและกรอบการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

การจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 — 2559) ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดทางสายกลางอยู่บนพื้นฐานของความสมดุลพอดี รู้จักพอประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และความอยู่ดีมีสุขของคนไทย เกิดการบูรณาการแบบองค์รวม ที่ยึด "คน" เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมี "ดุลยภาพ" ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม เป็นแผนที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งเชื่อมโยงการพัฒนาการศึกษากับการพัฒนาด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น โดยคำนึงถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติมีเจตนารมณ์เพื่อ (1) มุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็น " มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข " และ (2) พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีดุลยภาพใน 3 ด้าน คือ

เป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน การศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพของประชาชนให้มีความสามารถในการทำงานและสร้างงาน การ ศึกษาจึงเป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมอย่างแท้จริง การสร้างเสริมคุณภาพของพลเมืองให้ดำรงชีวิตและทำประโยชน์แก่สังคม โดยหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญที่สุด ในฐานะแหล่งเรียนรู้ให้การอบรมเพื่อพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองดี อันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศเบื้องต้น ก็คือ “โรงเรียน” ซึ่งจัดเป็นสถาบันทางสังคมที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาอบรม ปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนสร้างเสริมประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่นักเรียน การศึกษาในระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนานักเรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตพร้อมที่จะทำประโยชน์กับสังคม นักเรียนมีความรู้และทักษะในการดำรงชีวิตทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งมีความสามารถในการประกอบอาชีพ ตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล การประ กอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ 2551: 1)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของหลักสูตรว่าเป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยที่วิชาเกษตรจัดเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กิจกรรมการเกษตรเป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันซึ่งประกอบด้วยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ตามกระบวนผลิตและการจัดการผลิต มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มผลผลิต ปลูกฝังความรับผิดชอบ ขยัน อดทน การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวด ล้อม หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 งานเกษตรเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งในกลุ่มเทคโนโลยีต่างๆมาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้องเหมาะสม คุ้มค่าและมีคุณธรรม สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่มีต่องาน ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมพื้นฐาน ได้แก่ ความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน อันจะนำไปสู่การให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเอง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จะเห็นได้ว่าการเกษตรถือเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก ฉะนั้นต้องการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสังคม คือ การศึกษาด้านการเกษตร และในการเรียนการสอนงานเกษตรจำเป็นที่จะต้องให้เด็ก เกิดความรู้ เรียนรู้ทักษะและประสบการณ์ สามารถนำไปใช้

ประโยชน์หรือการประกอบอาชีพเกษตรต่อไป แต่ในปัจจุบันการเรียนการสอนวิชาเกษตร ถือเป็นงานที่หนัก จึงไม่ค่อยมีผู้สนใจต่อการเรียน แม้ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตร แต่ผู้ปกครองยังไม่นิยมให้บุตรหลานเรียนการเกษตร เนื่องจากเห็นว่าต้องใช้แรงกายในการทำงาน มีรายได้ไม่แน่นอน และเป็นอาชีพที่ต่ำต้อยไม่มีเกียรติในสังคม ผู้เรียนเลือกเรียนเพราะต้องการให้จบหลักสูตร วิชาสาระการเรียนรู้เพิ่มที่โรงเรียนกำหนดให้นักเรียนเลือกเรียนมีจำกัด ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้และทักษะทางวิชาเกษตรกรรมน้อย นักเรียนไม่สามารถนำเอาความรู้วิชาชีพเกษตรกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความรู้สึกของผู้เรียนที่ไม่อยากเรียนวิชาเกษตรเพราะเกิดความเบื่อหน่าย ซึ่งผู้วิจัยได้พยายามคิดหากระบวนการให้ผู้เรียนเรียนแล้วเกิดความสุขรักในวิชาเกษตรกรรม และรักในอาชีพเกษตรกรรม ไม่คิดว่าเป็นอาชีพต่ำต้อย ซึ่งการจัดกิจกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ต้องการ ให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมและตรงตามความต้องการของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการเรียนการรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพโดยทั่วไปของนักเรียน ผู้ปกครอง และครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร

2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู ในการมีส่วนร่วมการดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

2.3 เพื่อศึกษาความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู ที่มีต่อการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

2.4 เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรของนักเรียน ผู้ปกครอง และครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยการสอบถามการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร จากกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง และครูผู้รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร

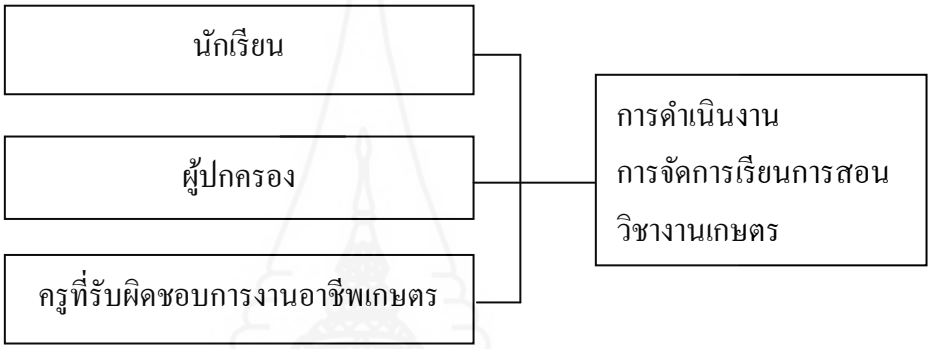

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน ที่เรียนด้วยแผนจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร) ผู้ปกครอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล จำนวน 25 คน และครูที่รับผิดชอบการเรียนการสอนวิชางานเกษตร โรงเรียนบ้านแตล จำนวน 11 คน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หมายถึง ผู้ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1

5.2 การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ส่งเสริมผู้เรียนทำงานร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถคละกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

5.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร) หมายถึง สาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพและเทคโนโลยี มีทักษะการทำงาน ทักษะการจัดการ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้อง เหมาะสม คุ้มค่าและมีคุณธรรม สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่องาน ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน ได้แก่ ความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน อันจะนำไปสู่การให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเองได้ตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ร่วมมือ และแข่งขันในระดับสากลในบริบทของสังคมไทย

5.4 การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการเรียนรู้ ทักษะทางสังคม เป็นการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ทำให้มีความเข้าใจลึกซึ้ง ส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและภูมิใจในตนเอง ทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

5.5 การเรียนการสอนวิชางานเกษตร หมายถึง การเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในกระบวนการปฏิบัติงานทางการเกษตร ตลอดจนมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี

5.6 ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดา มารดา หรือบุคคลที่รับนักเรียนไว้ในความปกครองหรืออุปการะเลี้ยงดู หรือบุคคลที่นักเรียนร่วมอยู่อาศัย

5.7 ครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร หมายถึง ผู้ที่ให้คำแนะนำเพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนนักเรียน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ได้ทราบความคิดเห็น ความต้องการ และปัญหาของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู เกี่ยวกับการดำเนินงานการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

6.2 ผลการวิจัยนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต1 ต่อไป

บทที่ 2
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลโรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1
2. หลักสูตรกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี
3. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
4. แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
5. เทคนิคการสอนแบบร่วมมือ
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลโรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1

รายงานประจำปีของสถานศึกษาปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1 (2555: 1) ระบุข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนบ้านแตล ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไป

1.1.1 สถานที่ตั้งโรงเรียน โรงเรียนบ้านแตลตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 17 เดือนเมษายน พ.ศ. 2466 ครั้งแรกเปิดทำการสอนที่ศาลาวัดวัดพรมศิลาแตล ชื่อโรงเรียนวัดประชาบาลบ้านแตล สังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ สอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีที่ดินจำนวน 3 แปลง โดยมีรายละเอียดดังนี้

แปลงที่ 1 ที่ตั้งโรงเรียน มีพื้นที่ 4 ไร่ 1 งาน 38 ตารางวา ทิศเหนือ โรงรถจักรยาน ศาลปู่ตาศักดิ์สิทธิ์ สนามตะกร้อ อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สนามฟุตบอล ประตูเข้าโรงเรียนด้านตะวันตก ด้านตะวันออก อาคาร ป.1 ฉ สนามบาสเกตบอล อาคารทรงปั้นหยา อาคาร สปช.105/26 อาคารอนุบาล 1 อาคารฝึกงาน โรงอาหาร ห้องครัวส้วม (หญิง) ส้วม (ชาย) ที่อาบน้ำ (อนุบาล) ส้วม (อนุบาล)

แปลงที่ 2 แปลงเกษตร มีพื้นที่ 42 ตารางวา อยู่ด้านทิศตะวันออกโรงเรียน

แปลงที่ 3 พื้นที่นา มีพื้นที่ 26 ไร่ 2 งาน 17 ตารางวา แบ่งให้ตัวแทนแต่ละหมู่บ้านที่อยู่ในเขตบริการของโรงเรียนบ้านแตล ที่มีความพร้อมที่จะทำนา และผลผลิตที่ได้ก็แบ่งให้โรงเรียน

1.1.2 การจัดการศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนบ้านแตล มีเขตพื้นที่บริการ มีจำนวน 5 หมู่บ้านคือ บ้านแตลหมู่ที่ 1 บ้านซาดหมู่ที่ 2 บ้านกระโพธิ์หมู่ที่ 17 บ้านหนองดุมหมู่ที่ 20 และบ้านแตลหมู่ที่ 22

ปัจจุบันโรงเรียนบ้านแตล มีข้าราชการครู จำนวน10 คน ครูอัตราจ้าง 1 คน นักการภารโรง 1 คน เปิดสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย (อนุบาล 1–2) ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 209 คน ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 จำนวนนักเรียนโรงเรียนบ้านแตล ปีการศึกษา 2555

ระดับชั้นเรียน	จำนวนห้อง	เพศ		รวม	เฉลี่ยต่อห้อง
		ชาย	หญิง		
อ.1	1	15	12	27	27
อ.2	1	10	9	19	19
รวม	2	25	21	46	-
ป.1	1	14	19	33	33
ป.2	1	14	11	25	25
ป.3	1	11	22	33	33
ป.4	1	10	8	18	18
ป.5	1	11	14	25	25
ป.6	1	10	19	29	29
รวม	6	70	93	163	-
รวมทั้งสิ้น	8	95	114	209	-

ที่มา: รายงานประจำปีของสถานศึกษาปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 (2555: 4)

1.2 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านแตล จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา ประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทยและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่เหมาะสมชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตร ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนั้น ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปี ไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้

โรงเรียนบ้านแตล จัดสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนได้จัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้และเวลาเรียน ดังแสดงในตารางที่ 2.2 โครงสร้างเวลาเรียนของหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านแตลต่อไปนี้ (หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านแตล 2554: 4)

ตารางที่ 2.2 โครงสร้างเวลาเรียนของหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านแตล

กลุ่มสาระการเรียนรู้	เวลาเรียนชั่วโมง / ปี					
	ป. 1	ป. 2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
รายวิชาพื้นฐาน						
1. ภาษาไทย	240	240	240	160	160	160
2. คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160
3. วิทยาศาสตร์	80	80	80	80	80	80
4. สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม	120	120	120	120	120	120
ศาสนาศีลธรรมจริยธรรม						
หน้าที่พลเมืองวัฒนธรรมและ						

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

กลุ่มสาระการเรียนรู้	เวลาเรียนชั่วโมง / ปี					
	ป. 1	ป. 2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
5. การดำเนินชีวิตในสังคม	80	80	80	80	80	80
เศรษฐศาสตร์						
ภูมิศาสตร์						
ประวัติศาสตร์	40	40	40	40	40	40
6. สุขศึกษาและพลศึกษา	80	80	80	80	80	80
7. ศิลปะ	80	80	80	80	80	80
8. การงานอาชีพและเทคโนโลยี	40	40	40	80	80	80
กลุ่มสาระการเรียนรู้						
9. ภาษาต่างประเทศ	40	40	40	80	80	80
รวมเวลาเรียนรายวิชาพื้นฐาน	880	880	880	840	840	840
รายวิชาเพิ่มเติม	-	-	-	40	40	40
โครงงานวิทยาศาสตร์	-	-	-	40	40	40
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120	120	120	120
กิจกรรมแนะแนว	40	40	40	40	40	40
กิจกรรมนักเรียน						
ลูกเสือ/เนตรนารี	40	40	40	40	40	40
กิจกรรมชุมนุม/ชมรม	30	30	30	30	30	30
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	10	10	10	10	10	10
รวมเวลาเรียน	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000

ที่มา :หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านแตล (2554 :5)

สรุป โรงเรียนบ้านแตล จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โรงเรียนได้จัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้และเวลาเรียนการศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนั้น ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่ม

สาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้

2. หลักสูตรกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี

กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 180-181) ระบุว่า กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพและเทคโนโลยี มีทักษะการทำงาน ทักษะการจัดการ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้องเหมาะสม คุ้มค่าและมีคุณธรรม สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่องาน ตลอดจนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน ได้แก่ ความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน อันจะนำไปสู่การให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเองได้ตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ร่วมมือและแข่งขันในระดับสากลในบริบทของสังคมไทย

วิสัยทัศน์ของกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นสาระที่เน้นกระบวนการทำงานและการจัดการอย่างเป็นระบบ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการออกแบบงานและการทำงานอย่างมีกลยุทธ์โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนนำเทคโนโลยีมาใช้และประยุกต์ใช้ในการทำงาน รวมทั้งการสร้างพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ เน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และพลังงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าว กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี จึงกำหนดการเรียนรู้ที่ยึดงานกระบวนการจัดการและการแก้ปัญหาเป็นสำคัญ บนพื้นฐานของการใช้หลักการและทฤษฎีเป็นหลักในการทำงานและการแก้ปัญหางาน ที่นำมาฝึกฝนเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของกลุ่มนั้น เป็นงานเพื่อการดำรงชีวิตในครอบครัวและสังคม และงานเพื่อการประกอบอาชีพ ซึ่งงานทั้ง 2 ประเภทนี้ เมื่อผู้เรียนได้รับการฝึกฝนและปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยีแล้ว ผู้เรียนจะได้รับการปลูกฝังและพัฒนาให้มีคุณภาพและศีลธรรมการเรียนรู้จากการทำงาน และการแก้ปัญหาของกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยีจึงเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการบูรณาการความรู้ ทักษะ และความดีที่หลอมรวมกัน จนก่อเกิดเป็นคุณลักษณะของผู้เรียน ทั้งด้านคุณภาพและศีลธรรมตามมาตรฐานการ

เรียนรู้ที่กำหนด สาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ประกอบด้วย

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

เป็นสาระที่เกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวัน ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม ที่ว่าด้วยงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ และงานธุรกิจ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) งานบ้าน เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำงานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย บ้านและชีวิตความเป็นอยู่ในบ้าน ผ้าและเครื่องแต่งกาย อาหารและโภชนาการ โดยเน้นการปลูกฝังลักษณะนิสัยการทำงาน ทักษะกระบวนการทำงาน การแก้ปัญหาในการทำงาน มีความรับผิดชอบ สะอาด มีระเบียบ ประหยัดอดออม อนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

2) งานเกษตร เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวัน ซึ่งประกอบด้วย การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ตามกระบวนการผลิตและการจัดการผลผลิต มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มผลผลิต ปลูกฝังความรับผิดชอบ ขยัน อดทน การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

3) งานช่าง เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำงานตามกระบวนการของงานช่าง ซึ่งประกอบด้วย การบำรุงรักษา การติดตั้ง ประกอบการซ่อม และการผลิตเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน

4) งานประดิษฐ์ เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำงานด้านการประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ โดยเน้นความประณีตสวยงามตามกระบวนการงานประดิษฐ์และเทคโนโลยี เน้นการอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยตามภูมิปัญญาท้องถิ่นและสากล

5) งานธุรกิจ เป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดการด้านเศรษฐกิจของครอบครัว การเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด

สาระที่ 2 การอาชีพ

เป็นสาระที่เกี่ยวข้องกับหลักการ คุณค่า ประโยชน์ของการประกอบอาชีพสุจริต ตลอดจนการเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

สาระที่ 3 การออกแบบและเทคโนโลยี

เป็นสาระที่เกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถของมนุษย์ในการแก้ปัญหาและสนองความต้องการของมนุษย์อย่างสร้างสรรค์ โดยนำความรู้มาใช้ในกระบวนการเทคโนโลยี สร้างและใช้สิ่งของเครื่องใช้ วิธีการและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิต

สาระที่ 4 เทคโนโลยีสารสนเทศ

เป็นสาระที่เกี่ยวกับกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อสื่อสาร การค้นหาความรู้ การสืบค้นการใช้ข้อมูลและสารสนเทศ การแก้ปัญหาหรือสร้างงาน คุณค่าและผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศ

สาระที่ 5 เทคโนโลยีเพื่อการทำงานและอาชีพ

เป็นสาระที่เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงานที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิต ครอบครัว และการอาชีพ

สรุป กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพและเทคโนโลยี มีทักษะการทำงาน ทักษะการจัดการ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้อง เหมาะสม คุ้มค่า และมีคุณธรรม สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่องาน ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน ได้แก่ ความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน อันจะนำไปสู่การให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเองได้ตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ร่วมมือ และแข่งขันในระดับสากลในบริบทของสังคมไทย

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ราชบัณฑิตสถาน (2551 จาก http://becreativetv.com/blog/2011/11/) ได้ให้ความหมายว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหลักให้ผู้เรียนช่วยกันเรียนรู้โดยพึ่งพากัน มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ใช้ทักษะทางสังคมในการทำงานร่วมกัน มีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานกลุ่มและมีการตรวจสอบผลการเรียนรู้เป็นรายบุคคล

Blackcom (1992 จาก http://becreativetv.com/blog/2011/11/) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกลยุทธ์ที่ประสบความสำเร็จ โดยผู้เรียนกลุ่มเล็กๆ ที่มีความสามารถต่างกัน ใช้กิจกรรมการเรียนที่หลากหลายในการปรับปรุงความเข้าใจในเนื้อหาวิชา สมาชิกแต่ละคนในทีมจะไม่เพียงจะต้องมีความรับผิดชอบ แต่ต้องช่วยเหลือกันในกลุ่ม ซึ่งสร้างบรรยากาศของสัมฤทธิ์ผลในการเรียนอีกด้วย

นรีรัตน์ สร้อยศรี (2554 จาก http://becreativetv.com/blog/2011/11/) สรุปว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่ง ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถที่แตกต่างกัน เพื่อ

เสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของแต่ละคน สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันจนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งในงานวิจัยนี้เรียก cooperative learning ว่า การเรียนแบบร่วมมือ

ผ่องฉวี มณีรัตนพันธุ์ (2556 จาก http://www.gotoknow.org/posts/201289) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนการสอน ที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้กลุ่มได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

ทิศนา แขมมณี (2548 จาก http://becreativetv.com/blog/2011/11/) ได้แบ่งกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ใช้อยู่โดยทั่วไป มี 3 ประเภท ดังนี้

3.1 กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างเป็นทางการ (formal cooperative learning group) กลุ่มประเภทนี้ ครูจัดขึ้นโดยการวางแผน จัดระเบียบ กฎเกณฑ์ วิธีการและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันเรียนรู้สาระต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจเป็นหลาย ๆ ชั่วโมงติดต่อกัน หรือหลายสัปดาห์ติดต่อกัน จนกระทั่งผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนด

3.2 กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการ (informal cooperative learning group) กลุ่มประเภทนี้ ครูจัดขึ้นเฉพาะกิจเป็นครั้งคราว โดยสอดแทรกอยู่ในการสอนปกติอื่น ๆ โดยเฉพาะการสอนแบบบรรยาย ครูสามารถจัดกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือสอดแทรกเข้าไป เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมุ่งความสนใจ หรือใช้ความคิดเป็นพิเศษในสาระบางจุด

3.3 กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างถาวร (cooperative base group หรือ long – term group) กลุ่มประเภทนี้ เป็นกลุ่มการเรียนรู้ที่สมาชิกกลุ่มมีประสบการณ์การทำงาน/การเรียนรู้ร่วมกันมานานมากกว่า 1 หลักสูตรหรือภาคการศึกษา จนกระทั่งเกิดสัมพันธภาพที่แน่นแฟ้น สมาชิกกลุ่มมีความผูกพัน ห่วงใย ช่วยเหลือกันและกันอย่างต่อเนื่อง ในการเรียนรู้แบบร่วมมือมักจะมีกระบวนการดำเนินงานที่ต้องทำเป็นประจำ เช่น การเขียนรายงาน การเสนอผลงานของกลุ่ม การตรวจผลงาน เป็นต้น ในกระบวนการที่ใช้หรือดำเนินการเป็นกิจวัตรในการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้ เรียกว่า cooperative learning scripts ซึ่งหากสมาชิกกลุ่มปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน จะเกิดเป็นทักษะที่ชำนาญในที่สุด

สรุป การเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่ง ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถที่แตกต่างกัน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของแต่ละคน สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

4. แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

4.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549: 11) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง แผนหรือแนวทางการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยการเรียนรู้ เมื่อดำเนินการจัดการเรียนการสอนครบทุกแผนของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้พัฒนาคุณภาพบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค ที่กำหนดเป็นเป้าหมายของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

ประภัสรา โคตะขุน (2555 https://sites.google.com/site/prapasara/5-4) กล่าวว่า แผนการสอนคือ การวางแผนการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้าอย่างละเอียด เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งมีเนื้อหากิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และวิธีวัดผลประเมินผลที่ชัดเจน

รุจีร์ ภู่สาระ (2545: 129) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม

นิคม ชมภูหลง (2545: 180) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดประสงค์ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กฤษดา บุญหมื่น (2545 จาก http://www.newnaew.net/plan1/167-plan-means.html) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดให้ผู้สอนปฏิบัติตามขั้นตอนการจัดกิจกรรม ซึ่งกำหนดรายละเอียดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้สอนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้

สรุป แผนการจัดการเรียนรู้หมายถึง แนวดำเนินการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนเตรียมไว้ล่วงหน้าอย่างมีระบบ สอดคล้องกับจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของหลักสูตร

4.2 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) ได้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1) ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมการล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิค วิธีการสอน การเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี และจิตวิทยาการเรียนการสอน มาผสมผสานประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ

2) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้ เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียนการสอน การเลือกใช้สื่อ การวัดและประเมินผล ตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็น

3) เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวครูผู้สอน ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการได้

4) เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

5) เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการได้

4.3 องค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นผลของการเตรียมการอย่างเป็นรูปธรรมของการแปลงหลักสูตร สู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน แผนการจัดการเรียนรู้จึงเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญ ที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน อาจมีการจัดทำได้หลากหลายรูปแบบ รายละเอียดขึ้นอยู่กับสถานศึกษาหรือความเข้าใจและความต้องการของครูแต่ละคน องค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้อาจแตกต่างกันไปบ้าง แต่เมื่อพิจารณาในส่วนที่สำคัญ ทุกสำนักก็มีส่วนคล้ายกันมาก ซึ่งจะนำมากล่าวพอเป็นแนวทางในการพิจารณาตัดสินใจ ดังนี้

ทิศนา แขมมณี (2548: 16) ได้นำเสนอองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยหัวข้อดังนี้คือ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมินผล บันทึกหลักสอน ซึ่งได้ระบุไว้ 3 ประการ ได้แก่ ผลการเรียน ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไข

กาญจนา วัฒานุ (2547: 86-88) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ควรประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ คือ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล กิจกรรมเสนอแนะ และบันทึกหลังสอน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2556) ได้ให้ความหมายของคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างน้อยควรประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้

เนื้อหา สาระการเรียนรู้ กิจกรรม สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล และสรุปผลการสอน

4.4 หลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2545) ได้กล่าวถึงหลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

4.4.1 การเขียนสาระสำคัญหรือแนวคิดหลัก สาระสำคัญหรือแนวคิดหลัก หมายถึง ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อหา หลักการ วิธีการที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้รับหลังจากเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ แล้วทั้งในด้านความรู้ ด้านทักษะ กระบวนการ เจตคติ และวิธีเขียนสาระสำคัญ ดังนี้

1) พิจารณาจุดประสงค์การเรียนรู้ว่า ต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมหรือความรู้ความสามารถด้านใด

2) พิจารณาเนื้อหาว่า เป็นการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องอะไร เรียนรู้แล้วจะได้รับความรู้ความเข้าใจ ความคิดรวบยอดอะไร หรือได้รับประโยชน์คุณค่าใดจากกเรียนเนื้อหานั้น

3) นำผลการเรียนพิจารณาจุดประสงค์การเรียนรู้มาประกอบกับการพิจารณาเนื้อหา แล้วเขียนเป็นข้อสรุปเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนจะเรียนหรือสิ่งที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียน

4.4.2 มาตรฐานการเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ในการระบุมาตรฐานการเรียนรู้หรือผลการเรียนที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค ในหัวข้อนี้มีเจตนาเพื่อให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้นี้ได้ดำเนินการตรงกับมาตรฐานที่เท่าไร และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในข้อใด ตรงตามหลักสูตรของสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไรก็ตาม ถ้าครูผู้สอนได้มีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่ชัดเจน ซึ่งครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังโดยกำหนดเวลา เนื้อหาสาระไว้แล้ว และแบ่งเป็นหน่วยย่อย ๆ เพื่อดำเนินการและสามารถตรวจสอบได้

4.4.3 สาระการเรียนรู้หรือเนื้อหาสาระ เป็นส่วนที่ได้รายละเอียดที่เชื่อมโยงกับสาระสำคัญและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ประกอบด้วย ทฤษฎี หลักการ วิธีการ แนวปฏิบัติ ครูผู้สอนต้องศึกษาหาความรู้จากเอกสาร ตำราเรียน หนังสือ คู่มือครู และแหล่งความรู้ต่างๆ นำมาพิจารณาใช้ประกอบให้เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียน การเขียนเนื้อหาสาระในแผนการจัดการเรียนรู้ ครูจะเขียนเนื้อหารายละเอียดทั้งหมดในแผนการจัดการเรียนรู้ตามหัวข้อที่กำหนดก็ได้ แต่หากมีเนื้อหามากเกินไปควรเขียนเฉพาะหัวข้อเรื่องนั้นไว้ ส่วนรายละเอียดให้นำไปใส่ในภาคผนวกท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ หรือจะแยกไว้อีกเล่มหนึ่งต่างหาก เป็นเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ก็ได้

4.4.4 การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ ในการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ ครูผู้สอนจะย้อนหลังขึ้นศึกษาหน่วยการเรียนรู้ที่ได้กำหนดเป็นหน่วยย่อย ๆ โดยการวิเคราะห์มาจากมาตรฐานช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง แล้วนำมากำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้

4.4.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก คือ มีวินัยในตนเอง มีความสนใจใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน

4.4.6 สมรรถนะสำคัญ จะเน้นเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งมีผู้กล่าวว่า “สมรรถนะหมายถึง คุณลักษณะพื้นฐาน (underlying characteristic) ที่มีอยู่ภายในตัวบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจ (motive) อุปนิสัย(trait) อัตตมโนทัศน์ (self-concept) ความรู้ (knowledge) และทักษะ (skill) ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ จะเป็นตัวผลักดันหรือมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (causal relationship) ให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบหรือสถานการณ์ต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ/หรือสูงกว่าเกณฑ์อ้างอิง (criterion reference) หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้

4.4.7 ชิ้นงาน/ภาระงาน ชิ้นงานหรือภาระงาน หมายถึง สิ่งต่อไปนี้

1) ชิ้นงาน ได้แก่

(1) งานเขียน เช่น เรียงความ จดหมาย โคลงกลอน การบรรยาย การเขียนตอบ ฯลฯ

(2) ภาพ/แผนภูมิ เช่น แผนผัง แผนภูมิ วาดภาพ กราฟ ตาราง ฯลฯ

(3) สิ่งประดิษฐ์ เช่น งานประดิษฐ์ งานแสดงนิทรรศการ หุ่นจำลอง ฯลฯ

2) ภาระงาน ได้แก่ การพูดรายงานปากเปล่า เช่น การท่อง การอ่าน กล่าวรายงาน โต้วาที ร้องเพลง สัมภาษณ์ บทบาทสมมุติ เล่นดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย ฯลฯ

3) งานที่มีลักษณะผสมผสานชิ้นงาน/ภาระงาน ได้แก่ การทดลอง การสาธิต ละคร วีดีทัศน์ โครงงาน ฯลฯ

4.4.8 กิจกรรมการจัดการเรียนรู้หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ คือ ระบบการเรียนรู้หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกจากจะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้ว จะต้องคำนึงถึงวิธีการจัดการเรียนรู้ตามธรรมชาติของแต่ละ

กลุ่มสาระ รวมทั้งทักษะกระบวนการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้วย วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542: 91-93) ได้กล่าวถึงลักษณะของกิจกรรมการจัดกาเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

1) สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระ

2) ฝึกกระบวนการสำคัญให้ผู้เรียน

3) เหมาะสมกับธรรมชาติและวัยของผู้เรียน

4) เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชีวิตจริง

5) เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.4.9 สื่อและแหล่งเรียนรู้ ในการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เน้นให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และต้องเอื้อต้อการเรียนรู้ตลอดชีวิต สื่อการเรียนการสอนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งประการหนึ่งต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการใช้สื่อใกล้ตัวที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นสำคัญ และการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญด้วย

4.4.10 การวัดผลและประเมินผล เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้หรือไม่ การประเมินใช้วิธีการ เครื่องมือ และเกณฑ์ที่หลากหลายครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ให้วัดตรงตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นด้วยความเที่ยงตรงน่าเชื่อถือและตรวจสอบได้

4.4.11 เกณฑ์การประเมิน ความหมายคำว่า Rubric หมายถึงกฎหรือกติกา (rule) ส่วนคำว่า Rubric Assessment หมายถึง แนวทางการให้คะแนน ซึ่งสามารถแยกแยะระดับต่าง ๆ ของความสำเร็จในการเรียน หรือการปฏิบัติของนักเรียนได้อย่างชัดเจน การกำหนดเกณฑ์การประเมิน ครูและนักเรียนควรจะกำหนดเกณฑ์การประเมินด้วยกัน ซึ่งควรจะทำให้เสร็จก่อนที่นักเรียนจะลงมือปฏิบัติงานชิ้นนั้น เกณฑ์การประเมินนั้น นอกจากจะใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินแล้ว ยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสอนอีกด้วย เพราะเกณฑ์การประเมินนั้นเปรียบเสมือนเป้าหมายในการเรียนที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้ และทำให้ครู ผู้ปกครอง และบุคคลอื่นๆ รู้ว่านักเรียนทำอะไรได้บ้าง และรู้อะไรบ้าง

1) ประโยชน์ของการกำหนดเกณฑ์การประเมิน

(1) มีความชัดเจนในการประเมิน

(2) ทำให้รู้ว่านักเรียนเรียนรู้และทำอะไรได้บ้าง

(3) กระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย

2) รูปแบบของเกณฑ์การประเมิน จำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

(1) เกณฑ์การประเมิน ในภาพรวม (holistic rubric) คือ แนวการให้คะแนน โดยพิจารณาจากภาพรวมของชิ้นงาน โดยมีคำอธิบายลักษณะของงานแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน จึงเหมาะที่จะใช้ประเมินทักษะที่มีความต่อเนื่อง เช่น งานเขียน

(2) เกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วน (analytic rubric) เป็นการประเมินผลงาน โดยจำแนกออกเป็นด้าน ๆ ว่า มีรายการประเมินอะไรบ้าง และกำหนดวิธีการให้คะแนนอย่างไร การประเมินในลักษณะนี้ ต้องกำหนดแนวทางการให้คะแนนที่อธิบายระดับการปฏิบัติผลงานนั้น ๆ ไว้อย่างชัดเจน

4.4.12 ความคิดเห็นของผู้บริหาร บุคลากรระดับนี้ ต้องถือว่ามีคุณค่าต่อองค์กรเป็นอย่างยิ่ง เพราะท่านเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มาก ถ้าคนเหล่านี้ได้มีโอกาสมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับพวกเรา ก็น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการที่จะสกัดเอาองค์ความรู้ต่าง ๆ ออกมา ในองค์กรเอกชนบางแห่งจะให้ความสำคัญกับบุคคลเหล่านี้

4.4.13.การบันทึกผลหลังสอน เป็นการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ควรบันทึกดังนี้

1) ผลการเรียนรู้ ตามที่กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งส่วนใหญ่จะมี 3 ด้าน คือ ด้านองค์ความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านคุณลักษณะ กำหนดไว้เท่าไร ร้อยละเท่าไร และที่ไม่ผ่านเกณฑ์คือใคร เลขที่เท่าไหร่ คิดเป็นร้อยละเท่าไร

2) ปัญหาอุปสรรค ควรบันทึกสาเหตุที่การจัดการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้ น่าจะมีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง เช่น เรื่องการกำหนดจุดประสงค์มากเกินไป สอนไม่ทัน เนื้อหามากเกินไป เนื้อหาไม่เหมาะสม กิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน การมีส่วนร่วมในการใช้สื่อไม่ทั่วถึง เวลามีน้อยเกินไป สื่อการจัดการเรียนรู้มีน้อยทำให้เสียเวลา แบบประเมินผลยากเกินไปเกณฑ์และวิธีการวัดไม่เหมาะสม เอกสารประกอบการสอนไม่เพียงพอ ผู้เรียนไม่มีความพร้อม บรรยากาศไม่ดี เป็นต้น

3) ข้อเสนอแนะ บันทึกข้อเสนอแนะในการปรับปรุงตัวผู้เรียนที่ไม่ผ่านและที่ผ่านกิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การวิจัยในชั้นเรียนและการซ่อมเสริมผู้เรียน บันทึกข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ว่าควรปรับปรุงส่วนใด บันทึกข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสื่อนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ตลอดจนเครื่องมือการวัดผลและประเมินผล สิ่งสำคัญคือเสนอแนะไปตามสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง

4.5 การตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้และพฤติกรรมการเรียนรู้

ในการตรวจสอบและประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ อาจดำเนินการได้ตั้งแต่ก่อนนำไปใช้ ระหว่างการใช้ และเมื่อสิ้นสุดการใช้ สามารถตรวจสอบบทบาทของผู้เรียน บทบาทของ

ครูผู้สอน และตรวจสอบองค์ประกอบต่าง ๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างไร

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542: 170–184) ได้ประยุกต์เครื่องมือการตรวจสอบพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของ ธัญญา บินโหรน (2543: 117–119) ซึ่งเป็นบทบาทของผู้เรียนและครูผู้สอน ตามทฤษฎีและหลักการการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งการตรวจสอบและประเมินองค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า มีความถูกต้อง ครอบคลุม ชัดเจน และสัมพันธ์กันหรือไม่เพียงใด โดยมีแนวการตรวจสอบตั้งแต่ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญหรือแนวคิดหลัก กิจกรรมการเรียนรู้หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบสื่อ แหล่งเรียนรู้ ตรวจสอบการวัดผลและประเมินผล ตลอดจนกิจกรรมเสนอแนะ ซึ่งจะได้สรุปประเด็นเป็นตัวอย่างเครื่องมือตรวจสอบ ดังนี้

4.5.1 การเตรียมการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ล่วงหน้าเสมอ

2) มีสาระสำคัญหรือแนวคิดหลักถูกต้อง

3) มีจุดประสงค์การเรียนการสอนสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

4) มีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน

5) มีกิจกรรมตามขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

6) เขียนกิจกรรมตามขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

7) เตรียมการทั้งเนื้อหาและวิธีการจัดการเรียนรู้

4.5.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่

1) มีกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

2) มีการทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียน

3) มีการเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและจุดประสงค์

4) มีการเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

5) มีการแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง\

6) มีการจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์

7) มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิดฝึกทำและปรับปรุงตนเอง

8) มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

9) มีการฝึกให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรง สัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

10) มีการให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดของตนเอง

11) มีการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบแก้ปัญหาพึ่งตนเองและช่วยกัน

12) มีการให้ผู้เรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

13) การให้ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมความสามารพความสนใจ

4.5.3 การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้

1) มีการเตรียมสื่อประกอบการสอนล่วงหน้า

2) มีการใช้สื่อที่เร้าความสนใจของผู้เรียน

3) ใช้สื่อการสอนเพื่อการฝึกคิด การแก้ปัญหา

4) ใช้สื่อการสอนเพื่อการค้นพบความรู้

5) สื่อมีความสอดคล้องกับเรื่องที่สอน

6) ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์จริง

4.5.4 การวัดผลและประเมินผล

1) มีการกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลไว้ล่วงหน้าอย่างหลากหลาย

2) มีการใช้คำถาม กิจกรรมการตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนเป็นระยะ

3) มีเครื่องมือวัดสอดคล้องกับจุดประสงค์และกระบวนการเรียนรู้

4) สังเกตประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

5) มีการวัดผลตามสภาพจริง

6) เกณฑ์การประเมินมีความสอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการประเมินและตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้และพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ ควรตรวจสอบจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ดำเนินการสอนมาแล้ว หรือก่อนลงมือสอนในภาคเรียนถัดไป เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป อีกประการหนึ่ง ควรตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้และพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เป็นรายหน่วยอย่างน้อยหนึ่งหน่วยย่อย เพราะถ้าไม่กระทำเช่นนั้นแล้ว การตรวจสอบจะไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ถ้าหากการตรวจสอบครบถ้วนสมบูรณ์ในหนึ่งหน่วยการเรียนรู้ ก็จะประเมินได้ว่า การเตรียมการจัดการเรียนรู้พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนคนนั้นมีความสมบูรณ์ครบถ้วนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักการและทฤษฎีของการปฏิบัติการเรียนรู้

4.6 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองใช้ คือ นำไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้แล้ว นำผลมาปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้ทดลองจริง เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด (วาสนา บุญชู 2547: 28–30 อ้างถึง ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2532: 184-190)

4.6.1 การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ หากแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพถึงระดับแล้ว แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้นมีคุณค่าที่จะนำไปสอนผู้เรียน

เกณฑ์ประสิทธิภาพมีหลายเกณฑ์ เช่น 75/75 80/80 85/85 90/90 ตัวอย่างเช่น จากการทดลองผลปรากฏว่า เกณฑ์ที่เหมาะสมกับวิชาที่ใช้ความรู้ความจำ คือ 85 วิชาทักษะทางภาษา คือ 80 (วาสนา บุญชู 2547: 30 – 31 อ้างถึง เพียรจิต พันธ์โอภาส 2541: 34)

4.6.2 การหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอน ดังนี้

1) ทดลองกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ทั้งกับเด็กอ่อน ปานกลาง และเก่ง นำผลที่ได้คำนวณหาประสิทธิภาพ เสร็จแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น ปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองนี้จะมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาก

2) ทดลองภาคสนาม คือ ทดลองกับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง นำผลการทดลองที่ได้ มาคำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้สมบูรณ์อีกครั้ง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากต่ำกว่าไม่เกินร้อยละ 2.5 ก็ยอมรับได้ แต่ถ้าหากแตกต่างกันมาก ต้องปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ต่อไป

5. เทคนิคการสอนแบบร่วมมือ

5.1 ความหมายของการสอนแบบร่วมมือ

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ (cooperative learning) ไว้ ดังนี้

จอหนสัน และจอหนสัน (Johnson and Johnson 1998: 24–25) ได้กล่าวถึงความหมายของการเรียนแบบร่วมมือว่า เป็นการเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 2-5 คน โดยที่สมาชิกในกลุ่มมีความแตกต่างกัน

จันทรา ตันติพงศานุรักษ์ (2543: 37) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วย สมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยแต่ละคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่มอย่างแท้จริง ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ ตลอดจนเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2544 : 131-134) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า เป็นวิธีการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นการให้กำลังใจแก่กันและกัน

สนอง อินละคร (2544: 116) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนการสอน โดยแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 4-6 คน ที่มีความสามารถคละกัน คือ มีผู้เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ผู้เรียนทุกคนเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกัน มีการปรึกษาหารือกันภายในกลุ่ม ผลสำเร็จของผู้เรียนแต่ละคน คือผลสำเร็จของกลุ่ม

สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถคละกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รับผิดชอบร่วมกัน เพื่อให้กลุ่มประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

5.2 ทฤษฎีการสอนแบบร่วมมือ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีหลักการและความสำคัญ สอดคล้องกับหลักปรัชญาและทฤษฎีทางด้านจิตวิทยาที่สำคัญ ดังนี้

5.2.1 ทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ ทิศนา แขมมณี (2542: 199-201) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์กับกระบวนการจัดการเรียน คือ คือ หลักการศึกษาที่เน้นหรือให้ความสนใจเป็นพิเศษในเรื่องของพฤติกรรมมนุษย์ที่มีผลต่อกันและกัน ทั้งนี้ โดยยึดหลักการเรียนรู้บางประการ ดังนี้คือ

1) การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ควรเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา ดังนั้น ผู้เรียนจึงควรมีบทบาทรับผิดชอบตอการเรียนรู้ของตน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนของตน

2) การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งต่าง ๆ กัน มิใช่จากแหล่งใดแหล่งหนึ่งเพียงอย่างเดียว ประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคล ถือว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ

3) การเรียนรู้ที่ดีจะต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ จึงจะช่วยให้ผู้เรียนจดจำ และสามารถใช้ในการเรียนรู้นั้นให้เป็นประโยชน์ได้ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบด้วยตนเองนั้น มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจลึกซึ้งและจดจำได้ดี

4) กระบวนการเรียนรู้นั้นมีความสำคัญ หากผู้เรียนเข้าใจและมีทักษะในเรื่องนี้แล้ว จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และคำตอบต่าง ๆ ที่ตนต้องการ

5) การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน คือ การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้

สรุป ทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์กับกระบวนการจัดการเรียน คือ หลักการศึกษาที่เน้นหรือให้ความสนใจเป็นพิเศษในเรื่องการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ควรเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา เกิดขึ้นได้จากแหล่งต่าง ๆ เกิดจากความเข้าใจ จดจำ มีทักษะ เป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ได้

หลักการสอนตามหลักการเรียนรู้ของทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์

1) หลักการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเน้นให้ครูพยายามจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนให้ทั่วถึงกันและกันมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะการที่ผู้เรียนได้มีบทบาทต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมความกระตือรือร้นที่จะเรียนและเรียนอย่างมีชีวิตชีวา

2) หลักการสอนที่ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ ซึ่งเน้นให้ครูพยายามจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสเรียนรู้จากกลุ่มให้มากขึ้น ทั้งนี้ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม จำเป็นต้องอาศัยอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ซึ่งความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมมีผลกระทบต่อกันและกันอยู่เสมอ การให้ผู้เรียนได้ฝึกการเรียนรู้ในลักษณะกลุ่มนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ เรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่ และทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้

3) หลักการสอนที่ยึดการค้นพบตัวเอง เป็นกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้ ซึ่งเน้นให้ครูพยายามจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พยายามค้นหา และพบคำตอบด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการค้นพบความจริงใด ๆ ด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนมักจะจดจำได้ดีและมักจะมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้มากกว่าการเรียนรู้ที่ได้รับจากการบอกเล่าจากผู้อื่น

4) หลักการสอนที่ยึดความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ว่า เป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้ และคำตอบต่าง ๆ ในการแสวงหาคำตอบด้วย ไม่ใช่มุ่งแต่ที่คำตอบอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงกระบวนการและวิธีการที่ได้คำตอบมา

5) หลักการสอนที่ยึดความสำคัญของการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ว่า เป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายยิ่งขึ้น ดังนั้น ครูจึงพยายามจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นหาแนวทางที่จะนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน

***5.2.2 ทฤษฎีสนามของเคิรท เลวิน* (Kurt Lewin)** ทิศนา แขมมณี (2542: 10-12) ได้กล่าวถึง แนวความคิดเกี่ยวกับทฤษฎีสนาม (field theory) ของเคิรท เลวิน (Kurt Lewin) ซึ่งมีความคิดที่สำคัญของทฤษฎี ดังนี้

1) พฤติกรรมจะเป็นผลมาจากพลังงานความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม

2) โครงสร้างของกลุ่มเกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน

3) การรวมกลุ่มแต่ละครั้ง จะต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มโดยเป็นปฏิสัมพันธ์ในรูปการกระทำ (act) ความรู้สึก (feel) และความคิด (think)

4) องค์ประกอบต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาไว้ในข้อ 3) จะก่อให้เกิดโครงสร้างของกลุ่มแต่ละครั้ง ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของสมาชิกในกลุ่ม

5) สมาชิกในกลุ่มจะมีการปรับตัวเข้าหากัน และพยายามช่วยกันทำงาน ซึ่งการที่บุคคลพยายามปรับปรุงบุคลิกภาพของตนที่มีความแตกต่างกันนี้ จะก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และทำให้พลังหรือแรงผลักดันของกลุ่มที่ทำให้การทำงานเป็นไปด้วยดี

5.3 หลักการของการสอนแบบร่วมมือ

จอหนสัน และจอหนสัน (Johnson and Johnson อ้างถึงใน ฐิติมา อุ่นใจ 2538: 36) ได้กล่าวถึง หลักการพื้นฐานของการเรียนแบบร่วมมือไว้ 5 ประการ ได้แก่

5.3.1 การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในทางบวก (positive interdependent) หมายถึง ทุกคนในกลุ่มทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการทำงานร่วมกัน โดยที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการทำงานนั้น มีการแบ่งปันวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน ทุกคนมีบทบาทและประสบผลสำเร็จร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มจะมีความรู้สึกว่า ตนจะประสบผลสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จด้วย

5.3.2 การมีปฏิสัมพันธ์แบบส่งเสริมกัน (face to face promoted interaction) เป็นการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สมาชิกต้องให้ความสนใจ เอาใจใส่ที่จะรับฟังและเสนอความคิดเห็นต่อกลุ่ม โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อเลือกสิ่งที่ดี ถูกต้อง และเหมาะสม

5.3.3 ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล (individual accountability) เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยทำให้กลุ่มมีสัมฤทธิผลสูงสุด การประเมินผลอาจจะประเมินได้จากผลการทดสอบของสมาชิกแต่ละคน หรือการสุ่มตัวอย่างเลือกสมาชิกในกลุ่มเป็นตัวแทนรายงานผลของกลุ่ม

5.3.4 การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม (interpersonal and small group skills) เป็นทักษะสำคัญที่จะทำให้การทำงานของกลุ่มประสบความสำเร็จ ผู้เรียนควรจะรับการผูกทักษะเหล่านี้ก่อน ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การตัดสินใจ การสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจ การสื่อสาร การแก้ปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งจุดนี้เป็นหลักการหนึ่งที่ทำให้วิธีการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แตกต่างจากการสอนโดยเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมที่เคยใช้กันมานาน ทักษะการทำงาน

กลุ่มนี้เอง ที่จะทำให้ผู้เรียนช่วยเหลือเอื้ออาทรในการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน มีการร่วมกันในกลุ่ม ทุกคนจึงเกิดการเรียนรู้ที่จะมีส่วนร่วมในการทำงานให้ได้รับความสำเร็จ

5.3.5 กระบวนการกลุ่ม (group process) หมายถึง การให้ผู้เรียนมีเวลาและได้มีกระบวนการในการวิเคราะห์กลุ่มทำงานได้เพียงใด สามารถใช้ทักษะสังคมและมนุษยสัมพันธ์ได้เหมาะสม กระบวนการกลุ่มนี้จะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มทำงานได้ผล ในขณะที่สัมพันธภาพระหว่างกลุ่มก็จะเป็นไปด้วยดี กล่าวคือ กลุ่มจะมีความเป็นอิสระ โดยสมาชิกในกลุ่มสามารถจัดกระบวนการกลุ่มและสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเองของพวกเขาเอง ทั้งนี้ ข้อมูลป้อนกลับจากครูหรือเพื่อนผู้เรียนที่เป็นผู้สังเกต จะช่วยให้กลุ่มดำเนินการได้ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

Johnson and Johnson (อ้างถึงใน สุจินต์ วิศวธีรานนท์ 2541: 41) กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือไว้วา รูปแบบการเรียนรู้ร่วมกัน (learning together) นี้เรียกว่าวงกลมการเรียนรู้ (circles of learning) รูปแบบนี้มีการกำหนดสถานการณ์และเงื่อนไขให้ผู้เรียนทำผลงานเป็นกลุ่ม ให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแบ่งปันเอกสารการแบ่งงานที่เหมาะสมและการให้รางวัลกลุ่ม ซึ่งจอหนสันและจอหนสัน ได้เสนอหลักการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือว่า จะต้องมีองค์ประกอบดังนี้

*1) สร้างความรู้สึกพึ่งพากัน (positive interdependence)*ให้เกิดขึ้นในกลุ่มผู้เรียน ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี คือ

(1) กำหนดเป้าหมายร่วมของกลุ่ม (mutual goals) ให้ทุกคนต้องเรียนรู้เหมือนกัน

(2) การให้รางวัลรวม เช่น ถ้าสมาชิกทุกคนของกลุ่ม ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ90 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม (joint rewards) สมาชิกในกลุ่มนั้นจะได้คะแนนพิเศษอีก คนละ 5 คะแนน

(3) ให้ใช้เอกสารหรือแหล่งข้อมูลร่วมกัน (share resources) ครูอาจแจกเอกสารที่ต้องใช้เพียง 1 ชุด สมาชิกแต่ละคนจะต้องช่วยกันอ่านโดยแบ่งเอกสารออกเป็นส่วน ๆ เพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ

(4) กำหนดบทบาทของสมาชิกในการทำงานกลุ่ม (assigned roles) งานที่มอบหมายแต่ละงาน อาจกำหนดบทบาทการทำงานของสมาชิกในกลุ่มแตกต่างกัน หากเป็นงานเกี่ยวกับตอบคำถามในแบบฝึกหัดที่กำหนด ครูอาจกำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่มเป็น ผู้อ่านคำถาม ผู้ตรวจสอบ ผู้กระตุ้นให้สมาชิกช่วยกันคิดหาคำตอบ และผู้จดบันทึกคำตอบ

2) จัดให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน (face to face interaction) ผู้เรียนทำงานด้วยกันภายใต้บรรยากาศของความช่วยเหลือและส่งเสริมกัน

3) จัดให้มีความรับผิดชอบในส่วนบุคคลที่จะเรียนรู้ (individual accountability) เป็นการทำให้ผู้เรียนแต่ละคนตั้งใจเรียนและช่วยกันทำงาน ไม่กินแรงเพื่อน ครูอาจจัดสภาพการณ์ได้ด้วยการประเมินเป็นระยะ สุ่มสมาชิกของกลุ่มให้ตอบคำถามหรือรายงานผลการทำงาน สมาชิกทุกคนจึงต้องเตรียมพร้อมที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่ม

4) ให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะสังคม (social skills) การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี ผู้เรียนต้องมีทักษะทางสังคมที่จำเป็น ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การสร้างความไว้ใจการตัดสินใจ การสื่อสาร และทักษะการจัดการกับขอขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

5) จัดให้มีกระบวนการกลุ่ม (group processing) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และหาทางปรับปรุงการทำงานกลุ่มให้ดีขึ้น

จากหลักการดังกล่าว ทำให้ได้รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือที่ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อให้ได้ผลงานกลุ่ม ในขณะทำงานผู้เรียนช่วยกันคิดและช่วยกันตอบคำถาม ทำให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม ทุกคนเข้าใจที่มาของคำตอบ ขอความช่วยเหลือจากเพื่อนก่อนที่จะถามครู และครูชมเชยหรือให้รางวัลกลุ่มตามผลงานของกลุ่มเป็นหลัก

5.4 ทักษะพื้นฐานของผู้เรียนในการสอนแบบร่วมมือ

จอหนสัน และจอหนสัน (Johnson and Johnson. อ้างถึงใน สุจินต์ วิศวธีรานนท์ (2537: 64-265) ได้เสนอหลักการพื้นฐานด้านทักษะของผู้เรียนโดยการเรียนแบบร่วมมือประกอบด้วยทักษะพื้นฐาน 4 ระดับ ดังนี้

5.4.1 ทักษะการร่วมมือกันระดับที่ 1 (forming skills) เป็นทักษะพื้นฐานที่ใช้ในการเริ่มต้นกลุ่มร่วมมือ ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อตกลงในการทำงานแบบร่วมมือ ตัวอย่างเช่น

1) แยกเขากลุ่มโดยไม่ส่งเสียงดังและเริ่มตนพูดคุยทักทายกับสมาชิกในกลุ่ม

2) อยู่ประจำกลุ่ม

3) พูดด้วยน้ำเสียงเบาที่พอได้ยินกันภายในกลุ่ม

4) ชักชวนสมาชิกแต่ละคนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม

5) หลีกเลี่ยงการตั้งข้อสังเกตที่จะทำให้สมาชิกในกลุ่มรู้สึกไม่ดี

5.4.2 ทักษะการร่วมมือกันระดับที่ 2 (functioning skills) เป็นทักษะที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน ตัวอย่างเช่น

1) ต้องทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ เวลาที่ได้รับ และกระบวนการขั้นตอนในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

2) สนับสนุนความคิดและการทำงานร่วมกัน

3) ออกปากขอความชวยเหลือ ขอข้อมูล และขอให้เพื่อนสมาชิกภายในกลุ่มช่วยชี้แจงในสิ่งที่ไม่เข้าใจ

4) เรียนรู้ที่จะถ่ายทอดข้อความ และสรุปแนวคิดของเพื่อน

5) เรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย และกระบวนการทำงานกลุ่ม

5.4.3 ทักษะการร่วมมือกันระดับที่ 3 (formulating skills) เป็นทักษะที่เกี่ยวกับการทำความเข้าใจแนวคิดและกระบวนการที่กำหนดในบทเรียน กระตุ้นให้เกิดการหาเหตุผล ทักษะการร่วมมือกันระดับนี้จะช่วยขยายขอบเขตการเรียนรูของผู้เรียน ตัวอย่างของทักษะ ได้แก่

1) ผู้เรียนแต่ละคนสรุปสาระสำคัญจากเอกสารแล้วอ่านสาระนั้นให้เพื่อนฟัง

2) ผู้เรียนคนอื่นชวยแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องและชัดเจน

3) ผู้เรียนแนะนำวิธีการจำข้อเท็จจริง หรือประเด็นสำคัญให้กันและกัน

4) ชักชวนให้สมาชิกทุกคนมีส่วน่วมในการอภิปราย

5.4.4 ทักษะการร่วมมือกันระดับที่ 4 (fermenting skills) เป็นทักษะที่ช่วยในการปรับแนวคิด (re-conceptualize) และขยายแนวคิด ในระดับนี้โครงสร้างของกลุ่มมั่นคงมากพอที่จะเสนอข้อคิดเห็นที่แตกต่างกันให้ผู้เรียนอภิปรายไปแล้ว หรือเสนอสถานการณ์ที่ท้าทายความคิดให้ผู้เรียนคิดอย่างลึกซึ้ง มีการวิเคราะห์แนวคิดรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม และมีการโต้เถียงแบบสร้างสรรค์เกี่ยวกับข้อสรุป การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาทักษะที่ช่วยส่งเสริมการร่วมมือระดับนี้ คือ

1) วิจารณ์ความคิดเห็น ไม่วิจารณ์ตัวบุคคล

2) ทำความเข้าใจถึงข้อขัดแย้งภายในกลุ่ม

3) สังเคราะห์แนวคิดที่แตกต่างกันให้อยู่ในประโยคเดียวกัน

4) ถามคำถามที่ให้ผู้ตอบขยายความให้ชัดเจนมากขึ้น

5) หาคำตอบหลาย ๆ คำตอบ แล้วเลือกคำตอบที่ดีที่สุด

สำหรับสถานการณ์ในการสอนให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนแบบร่วมมือครูจะต้องทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความจำเป็นของทักษะการทำงานกลุ่ม และเข้าใจทักษะนั้น ๆ ว่าจะต้องใช้เมื่อใด ผู้เรียนจะต้องมีเวลา และมีสถานการณ์ที่จะฝึกทักษะเหล่านั้น มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และได้รับข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการใช้ทักษะการทำงานร่วมกันของเขา และใช้ทักษะกลุ่มจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานกลุ่ม

5.5 ขั้นตอนการสอนแบบร่วมมือ

สุจินต์ วิศวธีรานนท์ (2541: 43) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการนำรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือไปใช้ ดังนี้

1) กำหนดวัตถุประสงค์การสอนให้ชัดเจน

2) จัดกลุ่มให้มีขนาดไม่เกิน 6 คน หากผู้เรียนยังใหม่กับการเรียนแบบร่วมมือควรใช้กลุ่มที่มีขนาดเล็ก เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน มีเพศหญิงและเพศชาย แต่ในบางครั้งการจัดผู้เรียนที่มีความสามารถเหมือนกันเข้ากลุ่มเดียวกันเพื่อฝึกทักษะก็สามารถทำได้

3) จัดให้ผู้เรียนนั่งหันหน้าเข้าหากันเป็นวง เพื่อให้สามารถสื่อสารพูดคุยกันได้สะดวก

4) จัดเอกสารหรือสื่อการสอนที่ทำให้ผู้เรียนต้องพึ่งพาอาศัยกัน เช่น จัดเอกสารให้กลุ่มละชุดเดียว เพื่อให้ผู้เรียนแบ่งกันดู แบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อยให้แต่ละคน รับผิดชอบในการอ่าน และทำให้เกิดการแข่งขันระหวางกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกภายในกลุ่มต้องพึ่งพาช่วยเหลือกัน ทำให้กลุ่มของตนเป็นกลุ่มที่ชนะ

5) กำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้เกิดการพึ่งพากัน ตัวอย่างบทบาทได้แก่ ผู้สรุปย่อ ทำหน้าที่สรุปบทเรียน ผู้ตรวจสอบ ทำหน้าที่สอบถามเพื่อนสมาชิก ผู้กระตุ้น ทำหน้าที่สงเสริมชักชวนให้เพื่อนสมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็น ผู้บันทึก ทำหน้าที่จดบันทึก การตัดสินใจของกลุ่มหรือรายงานของกลุ่ม ผู้สังเกต ทำหน้าที่ตรวจสอบความรวมมือระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม

6) อธิบายงานที่มอบหมายให้ผู้เรียนทำ

7) แจงเงื่อนไขเพื่อจัดสภาพให้เกิดความเกี่ยวพันกันในเรื่องของเป้าหมายรวม อาจทำได้โดยกำหนดให้กลุ่มผลิตผลงานรวมกันเพียง 1 ชิ้น หรือให้รางวัลกลุ่มจากผลงานของสมาชิกแต่ละคน

8) จัดสภาพให้เกิดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของแต่ละคน ซึ่งจะทำให้ทุกคนมีส่วนให้กับกลุ่ม เช่น ครูจัดสอบผู้เรียนเป็นรายบุคคล ครูสุ่มเลือกสมาชิกคนใดคนหนึ่งขึ้นมารายงานผลงานของกลุ่ม หรือครูเลือกผลงานของสมาชิกคนใดคนหนึ่งมาเป็นตัวแทนของกลุ่ม แล้วให้คะแนนกลุ่มจากผลงานของสมาชิกคนนั้น เป็นต้น

9) จัดสภาพให้เกิดความร่วมมือระหว่างกลุ่ม เป็นต้นว่า ให้ถามเพื่อนกลุ่มอื่นได้เมื่อต้องการความช่วยเหลือ

10) อธิบายเกณฑ์ของความสำเร็จ การให้คะแนนควรเป็นแบบอิงเกณฑ์ มากกว่าอิงกลุ่ม สำหรับกลุ่มแตกต่าง (heterogeneous group) ซึ่งเป็นกลุ่มที่คละเพศและ ความสามารถ (มีทั้งผู้ที่เรียนเก่ง เรียนปานกลาง และเรียนอ่อน) เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับแต่ละกลุ่มจะต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไป

11) ระบุพฤติกรรมที่คาดหวัง ในระยะแรกพฤติกรรมที่คาดหวัง คือ ให้อยู่กับกลุ่ม ถามชื่อของเพื่อนสมาชิกในพฤติกรรมระดับที่ซับซอนขึ้น ไดแก่ ให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการอภิปราย ทุกคนเข้าใจ และเห็นด้วยกับคำตอบของกลุ่ม

12) ระหว่างที่ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม ครูมีบทบาท ดังนี้

(1) สังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำเนินการแก้ไขหากผู้เรียนประสบปัญหาในการทำงาน หรือปัญหาเกี่ยวกับการรวมมือกัน

(2) ให้ความช่วยเหลือผู้เรียน ครูจำเป็นต้องเข้าไปแทรกในระหว่างการทำงานของผู้เรียนเป็นครั้งคราว เพื่อชี้แจงคำสั่ง เพื่อตอบปัญหาขอสงสัย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น พูดคุย และเพื่อสอนทักษะการเรียน

(3) สอนทักษะการร่วมมือเพื่อให้สื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างบรรยากาศความไว้ใจกัน และการจัดการกับความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

13) สรุปบทเรียนโดยผู้เรียนและครู

14) ผู้เรียนประเมินการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม และหาแนวทางแก้ไขปัญหาการทำงานในครั้งต่อไป

15) การประเมินผล มีแนวทางดังนี้

(1) ประเมินผลงานของผู้เรียน อาจทำได้หลายวิธี เช่น ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้คะแนนเท่ากัน ซึ่งเป็นการเสริมแรงให้ผู้เรียนร่วมมือกัน หรือให้แรงเสริมแบบร่วมมือไปพร้อมกับการให้แรงเสริมรายบุคคล โดยให้คะแนนเป็นรายบุคคลจากผลงานของแต่ละคน และให้รางวัลกลุ่มจากคะแนนรวมของสมาชิกในกลุ่ม หรือผู้เรียนได้คะแนนของตนเองรวมกับคะแนนพิเศษ (bonus points) ที่ได้จากจำนวนสมาชิกภายในกลุ่มที่ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

(2) ประเมินการทำงานของกลุ่ม จากการสังเกตระหว่างการอภิปรายในชั้นกระบวนการกลุ่ม

5.6 เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ

เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือได้มีการพัฒนาขึ้นหลายเทคนิค ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนและระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม สามารถแบ่งเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือดังนี้ (นิตยา เจริญนิเวศกุล 2541: 16-19)

5.6.1 เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดชั่วโมงเรียน ได้แก่

1) เทคนิคการแบ่งกลุ่มแบบกลุ่มสัมฤทธิ์ (student team achievement divisions: STAD) สมาชิกในกลุ่ม 4 คนระดับสติปัญญาต่างกัน เช่น เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน ครูกำหนดบทเรียนและงานของกลุ่มไว้แล้ว ครูทำการสอนบทเรียนให้ผู้เรียนทั้งชั้น แล้วให้กลุ่มทำงานตามที่กำหนดผู้เรียนในกลุ่มช่วยเหลือกัน เด็กเก่งช่วยและตรวจงานของเพื่อนให้ถูกต้องก่อนนำส่งครู ผู้เรียนต่างคนต่างทำข้อสอบแล้วเอาคะแนนของทุกคนมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม ครูจัดลำดับของคะแนนทุกกลุ่ม ปิดประกาศให้ทุกคนทราบ

2) เทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม (team-game-tournament: TGT) จัดกลุ่มเช่นเดียวกับ STAD แต่ไม่มีการสอบทุกสัปดาห์ แต่ละทีมมีความสามารถเท่ากันจะแข่งขันกันตอบปัญหา จะมีการจัดกลุ่มใหญ่ทุกสัปดาห์ โดยพิจารณาจากความสามารถของบุคคล

3) เทคนิคการจัดกลุ่มแบบช่วยรายบุคคล (team assisted individualization: TAI) สมาชิกของกลุ่ม 4 คน มีระดับความรู้ต่างกัน ใช้สำหรับระดับชั้นประถมปีที่ 2 ครูเรียกผู้เรียนที่มีความรู้ระดับเดียวกันของแต่ละกลุ่มมาสอน ความยากง่ายของเนื้อหาวิชาที่สอนจะแตกต่างกัน ผู้เรียนกลับไปยังกลุ่มของตน และต่างคนต่างทำงานที่ได้รับมอบหมาย แต่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทุกคนสอบข้อสอบโดยไม่มีการช่วยเหลือกัน มีการให้รางวัลทีมที่ได้คะแนนดีกว่า

4) เทคนิคโปรแกรมการร่วมมือในการอ่านและเขียน (cooperative integrated reading and composition: CIRC) ใช้สำหรับวิชาอ่าน เขียน และทักษะอื่น ๆ ทางภาษา สมาชิกกลุ่มมี 4 คน มีพื้นความรู้เท่ากัน 2 คน อีก 2 คนก็เท่ากัน แต่ต่างระดับความรู้กับ 2 คนแรก ครูจะเรียกคู่ที่มีความรู้ระดับเท่ากันจากทุกกลุ่มมาสอน ให้กลับเข้ากลุ่มแล้วเรียกคู่ต่อไปจากทุกกลุ่มมาสอน คะแนนของกลุ่มพิจารณาจากคะแนนสอบของสมาชิกกลุ่มเป็นรายบุคคล

5) เทคนิคต่อภาพ (jigsaw) ใช้สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 สมาชิกในกลุ่มมี 6 คนความรู้ต่างระดับกัน สมาชิกแต่ละคนไปเรียนรวมกับสมาชิกของกลุ่มอื่น ๆ ในหัวข้อที่ต่างกันออกไป แล้วทุกคนกลับมากลุ่มของตน สอนเพื่อนในสิ่งที่ตนไปเรียนร่วมกับสมาชิกของกลุ่มอื่น ๆ มาประเมินผลเป็นรายบุคคลแล้วรวมคะแนนของกลุ่ม

6) เทคนิคต่อภาพ 2 (jigsaw 2) สมาชิกในกลุ่มมี 4 -5 คน ผู้เรียนทุกคนเรียนบทเรียนเดียวกัน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มให้ความสนใจในหัวข้อย่อยในบทเรียนต่างกัน ใครที่สนใจในหัวข้อเดียวกันจะไปประชุมกัน ค้นคว้า และอภิปรายแล้วกลับมาที่กลุ่มเดิมของตน เพื่อสอนเพื่อนในเรื่องที่ตนเองไปประชุมกับสมาชิกของกลุ่มอื่นมา ผลการสอบของแต่ละคนเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่ทำคะแนนรวมได้ดีกว่าครั้งก่อนจะได้รับรางวัล

7) เทคนิคการเรียนร่วมกัน (learning together: LT) สมาชิกในกลุ่มมี 4-5 คน ระดับความรู้ต่างกัน ใช้สำหรับผู้เรียนชั้นประถมปีที่ 2 - 6 ครูทำการสอนทั้งชั้น เด็กแต่ละกลุ่มทำงานตามที่ครูมอบหมาย คะแนนของกลุ่มพิจารณาจากผลงานของกลุ่ม

8) เทคนิคการตรวจสอบเป็นกลุ่ม (group investigation: GI) สมาชิกในกลุ่มมี 2-6 คน แต่ละกลุ่มเลือกหัวขอเรื่องที่ตองการค้นคว้า สมาชิกในกลุ่มแบ่งงานกันทั้งกลุ่มเสนอผลงานหรือรายงานตอหน้าชั้น การให้รางวัลหรือให้คะแนนเป็นกลุ่ม

9) เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือร่วมกลุ่ม (co-op co-op) เป็นวิธีการเรียนที่เน้นการร่วมกันทำงาน โดยสมาชิกของกลุ่มมีความสามารถและความถนัดต่างกัน ได้มีโอกาสแสดงบทบาทที่ตนเองถนัด ผู้เรียนเก่งได้ช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อนกว่า เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการคิดระดับสูง ทั้งการวิเคราะห์และสังเคราะห์ และเป็นวิธีการที่สามารถนำไปใช้สอนในวิชาใดก็ได้

10) เทคนิคการเรียนแบบวงจรการเรียนรู้ (circle of learning) ครูจัดผู้เรียนเข้ากลุ่ม ๆ ละ 4–6 คน กำหนดบทบาทแต่ละคนชัดเจน ต่อจากนั้นให้เรื่องที่จะศึกษากลุ่มละ 1 ชุด ผู้เรียนจะเวียนกันอ่านให้เพื่อนร่วมกลุ่มฟังคนละหัวข้อย่อยของเรื่องที่ศึกษา สมาชิกในกลุ่มที่เหลือจะฟังและจดโน้ต เมื่ออ่านจบแต่ละหัวข้อ ผู้เรียนทุกคนจะร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นหัวข้อย่อยที่ศึกษา เมื่อสมาชิกเข้าใจแล้วก็หมุนเวียนเปลี่ยนคนอ่านหัวข้อย่อยต่อไป สมาชิกจดโน้ตและเตรียมอภิปราย จนกระทั่งสมาชิกทุกคนภายในกลุ่มเข้าใจบทเรียนชุดนั้น และพร้อมที่จะทำการทดสอบ ครูทดสอบผู้เรียนเป็นรายบุคคล พิจารณาผลรวมของคะแนนทุกคนในกลุ่มรวมกัน แล้วหาค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนกลุ่ม

5.6.2 เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือที่ใช้ในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง ลักษณะของเทคนิคนี้คือ ใช้ในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน โดยสอดแทรกในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของขั้นสอน ขั้นทบทวน หรือขั้นวัดผล โดยมีลักษณะที่สำคัญคือ เป็นวิธีที่ใช้เวลาช่วงสั้น ๆ ประมาณ 5–10 นาที จนถึง 1 ชั่วโมง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรูปแบบที่พัฒนาโดย (Kagan, 1992 อ้างถึงใน สุชีรา สาม้อง http://www.kroobannok.com/blog/47561)

1) การพูดเป็นคู่ (rally robin) โดยการแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย แล้วครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดตอบ แสดงความคิดเห็นเป็นคู่ แต่ละคู่จะผลัดกันพูดและฟังโดยใช้เวลาเท่ากัน

2) การเขียนเป็นคู่ (rally table) เป็นเทคนิคคล้ายกับการพูดเป็นคู่ต่างกันเพียงแต่ละคู่ผลัดกันเขียนหรือวาดรูปแทนการพูด

3) การเขียนพร้อมกันรอบวง (simultaneous round table) เทคนิคนี้เหมือนการเขียนรอบวง แต่แตกต่างกันที่เน้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มเขียนคำตอบพร้อมกัน

4) จับคู่ตรวจสอบ (pairs check) เป็นเทคนิคให้สมาชิกในกลุ่มจับคู่กันทำงานเมื่อได้รับคำถามหรือปัญหาจากครู ผู้เรียนคนหนึ่งจะเป็นคนทำและอีกคนหนึ่งทำหน้าที่เสนอแนะ หลังจากทำข้อที่ 1 เสร็จ ผู้เรียนคู่นั้นจะสลับหน้าที่กัน เมื่อทำเสร็จครบแต่ละคู่จะนำคำตอบมาแลกเปลี่ยนและตรวจสอบคำตอบของคู่อื่น

5) การเรียงแถว (line–ups) เป็นเทคนิคง่าย ๆ โดยให้ผู้เรียนยืนเป็นแถวเรียงลำดับภาพ คำ หรือสิ่งที่ครูกำหนดให้ เช่น ครูให้ภาพต่าง ๆ แก่ผู้เรียน แล้วให้ผู้เรียนยืนเรียงลำดับภาพขั้นตอน

6) การแก้ปัญหาด้วยจิกซอ (jigsaw problem solving) เป็นเทคนิคที่สมาชิกแต่ละคนคิดคำตอบของตนเองเอาไว้ แล้วนำคำตอบของแต่ละคนมารวมกัน เพื่อแก้ปัญหาให้ได้คำตอบที่สมบูรณ์เหมาะสมที่สุด

7) วงกลมซ้อน (inside–outside circle) ให้ผู้เรียนนั่งหรือยืนเป็นวงกลมซ้อนกัน 2 วงจำนวนเท่ากัน วงในให้หันหน้าออก วงนอกให้หันหน้าเข้ามา ผู้เรียนที่ยืนตรงข้ามกันสัมภาษณ์ซึ่งกันและกัน หรืออภิปรายปัญหาร่วมกัน จากนั้นหมุนเวียนเพื่อเปลี่ยนคู่ใหม่ไปเรื่อย ๆ ไม่ซ้ำคู่กัน โดยผู้เรียนวงนอกและวงในเคลื่อนที่ในทิศทางตรงข้ามกัน

8) มุมสนทนา (corners) ครูเสนอปัญหาและประกาศมุมต่าง ๆ ภายในห้องเรียนแทนแต่ละข้อ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มย่อยเขียนหมายเลขข้อที่ชอบมากกว่า และเคลื่อนที่เข้าสู่มุมที่เลือกไว้ ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่มตามมุมต่าง ๆ หลังจากนั้นจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนในมุมใดมุมหนึ่ง อภิปรายเรื่องราวที่ได้ศึกษาให้เพื่อนในมุมอื่น

9) การอภิปรายเป็นคู่ (pair discussion) ครูควรกำหนดหัวข้อหรือคำถามแล้วให้สมาชิกที่นั่งใกล้กันร่วมกันคิดและอภิปรายเป็นคู่

10) การอภิปรายเป็นทีม (team discussion) ครูกำหนดหัวข้อหรือคำถาม แล้วให้ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มร่วมกันระดมความคิดและพูดอภิปรายร่วมกัน

11) บัตรคำช่วยจำ (color–coded co-op) ฝึกให้ผู้เรียนจดจำข้อมูลจากการเล่นเกมที่ใช้บัตรคำถามบัตรคำตอบ ซึ่งผู้เรียนแต่ละกลุ่มที่เตรียมบัตรมาเป็นผู้ถาม และมีการให้คะแนนกับกลุ่มที่ตอบได้ถูกต้อง

12) การสร้างแบบ (formation) ครูกำหนดวัตถุประสงค์หรือสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนสร้าง แล้วให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและทำงานร่วมกัน เพื่อสร้างชิ้นงานหรือสาธิตงานที่ได้รับมอบหมาย

13) เกมส่งปัญหา (send–a–problem) ผู้เรียนสนุกกับเกมโดยผู้เรียนทุกคนในกลุ่มตั้งปัญหาด้วยตนเอง คนละ 1 คำถาม ไว้ด้านหน้าของบัตรและคำตอบซ่อนอยู่หลังบัตร ผู้เรียน

แต่ละคนในกลุ่มกำหนดหมายเลขประจำตัว 1–4 เริ่มแรกผู้เรียนหมายเลข 4 ส่งปัญหาของกลุ่มให้หมายเลข 1 ในกลุ่มถัดไป ซึ่งจะเป็นผู้อ่านคำถามและตรวจคำตอบ ส่วนสมาชิกคนอื่นในกลุ่มตอบคำถามในข้อถัดไป จะหมุนเวียนให้สมาชิกหมายเลขอื่นตามลำดับ คือ หมายเลข 2 เป็นผู้อ่านคำถามและตรวจคำตอบ จนครบทุกคนในกลุ่ม แล้วเริ่มใหม่เช่นนี้เรื่อย ๆ ในรอบต่อ ๆ ไป

14) แลกเปลี่ยนปัญหา (trade a problem) ผู้เรียนแต่ละคู่ตั้งคำถามเกี่ยวกับหัวข้อที่เรียน และเขียนคำตอบเก็บไว้ จากนั้นให้ผู้เรียนแต่ละคู่แลกเปลี่ยนคำถามกับเพื่อนคู่อื่น แต่ละคู่จะช่วยกันแก้ปัญหาจนเสร็จ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับวิธีการแก้ปัญหากับเจ้าของปัญหานั้น

15) เล่นเลียนแบบ (math mind) ให้ผู้เรียนกลุ่มหนึ่งเรียงวัตถุที่กำหนดให้เหมือนกัน โดยผลัดกันบอก ซึ่งแต่ละคนจะทำตามคำบอกเท่านั้น ห้ามไม่ให้ดูกันวิธีนี้ใช้ประโยชน์ในการฝึกทักษะการสื่อสารให้แก่ผู้เรียนได้

16) หมู่-คู่-เดี่ยว (team-pair-solo) ครูกำหนดปัญหาหรืองานให้ แล้วผู้เรียนทำงานร่วมกันทั้งกลุ่มจนงานสำเร็จ จากนั้นจะแยกทำงานเป็นคู่จนงานสำเร็จ สุดท้ายผู้เรียนจะแยกมาทำงานส่วนของตัวเองจนสำเร็จ

17) ทีมสัมภาษณ์ (team interview) กำหนดหมายเลขของสมาชิกในกลุ่ม แล้วครูกำหนดหัวข้อและอธิบายหัวข้อให้ผู้เรียนทั้งชั้นทราบ สุ่มหมายเลขผู้เรียนในกลุ่มยืนขึ้นแล้วให้เพื่อน ๆ ร่วมทีมเป็นผู้สัมภาษณ์ และผลัดกันตั้งคำถาม โดยเรียงลำดับเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมเท่า ๆ กัน เมื่อหมดเวลาตามที่กำหนด คนที่ถูกสัมภาษณ์นั่งลงและนักเรียนหมายเลขต่อไปยืนขึ้น และถูกสัมภาษณ์หมุนเวียนเช่นนี้จนครบทุกคน

18) รวมหัวร่วมคิด (numbered heads together) แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 คน ที่มีความสามารถคละกัน แต่ละคนมีหมายเลขประจำตัว แล้วครูถามคำถามหรือมอบหมายงานให้ทำ แล้วให้นักเรียนได้อภิปรายในกลุ่มย่อย จนมั่นใจว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มเข้าใจคำตอบ ครูจึงเรียกหมายเลขประจำตัวผู้เรียน หมายเลขที่ครูเรียกจะเป็นผู้ตอบปัญหา

19) คู่คิดคู่สร้าง (think-pair-share) ผู้เรียนแต่ละคนคิดหาคำตอบปัญหาด้วยตนเองก่อน แล้วนำคำตอบไปอภิปรายกับเพื่อนที่เป็นคู่ จากนั้นนำคำตอบของแต่ละคู่มาอภิปรายในกลุ่มเมื่อมั่นใจว่าคำตอบของตนถูกต้องหรือดีที่สุด จึงนำคำตอบมานำเสนอให้เพื่อนฟังทั้งชั้น

20) อัศวินโต๊ะกลม (round table) ให้สมาชิกแต่ละคนหมุนเวียนหน้าที่หรือผลัดกันเขียนคำตอบ เมื่อครูถามปัญหาให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ผู้เรียนจะผลัดกันเขียนลงในกระดาษที่เตรียมไว้ทีละคนตามเวลาที่กำหนด

21) สายใยความคิด (think–pair–web) เป็นเทคนิคที่ให้ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ความสัมพันธ์และจำแนกรายละเอียดของเนื้อหาที่เรียนจากหน่วยใหญ่ไปหาหน่วยย่อยให้

ครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้อง แล้วจัดทำสรุปเป็นแผนภูมิสายใยความคิด เป็นการขยายความรู้ให้กว้างขวางขึ้น

เทคนิควิธีการเรียนแบบร่วมมือ ทั้งที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดชั่วโมง และที่ใช้ในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมง ล้วนแต่เป็นเทคนิคที่มีประโยชน์ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน และควรเลือกเทคนิคให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์วางไว้

5.7 ประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือ

อรพรรณ พรสีมา (2541: 137-138 จาก research.swu.ac.th/images/Proceeding/2%20P444-902.pdf ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือไว้ ดังนี้

5.7.1 เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ผู้เรียนในกลุ่มทุกคนจะช่วยเหลือ แลกเปลี่ยน และให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ในบรรยากาศที่เป็นกันเองและเปิดเผย มาชิกในกลุ่มทุกคนกล้าถามคำถามที่ตนเองไม่เข้าใจ บรรยากาศเช่นนี้นำไปสู่การอภิปรายซักถามในชั้นเรียน และนอกชั้นเรียน อันจะนำไปสู่การเรียนรู้แบบไร้พรมแดน

5.7.2 เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือทำให้เกิดการเรียนรู้ในกลุ่มย่อย การทำความเข้าใจในความคิดรวบยอดหรือหลักการที่สำคัญ ครูอาจแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดคุย อภิปราย และซักถามจนเกิดความเข้าใจอย่างแจ่มชัด

5.7.3 เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ *ช่วยลดปัญหาวินัยในชั้นเรียน* ทุกคนในห้องเรียนจะให้กำลังใจยอมรับ ร่วมมือ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกในกลุ่มทุกคนจะรับผิดชอบในความสำเร็จของกลุ่ม

5.7.4 เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ จะช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของชั้นเรียน ผู้เรียนเก่งจะช่วยเหลือผู้เรียนอ่อน ในขณะเดียวกันผู้เรียนที่เรียนช้าจะเรียนรู้ความคิดรวบยอดจากเพื่อนได้ง่ายขึ้นกว่าการเรียนรู้จากครู

5.7.5 เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดเชิงสร้างสรรค์ ได้ศึกษาค้นคว้า ทำงานและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ผู้เรียนมีอิสระที่จะเลือกการเรียนรู้ของตนเอง

5.7.6 ผู้เรียนที่มีประสบการณ์ในการเรียนแบบร่วมมือ ส่วนใหญ่มีทักษะในการบริหาร จัดการ การเป็นผู้นำผู้ตาม มีมนุษยสัมพันธ์และสื่อความหมายได้ดีกว่าผู้เรียนที่ไม่มีประสบการณ์ในการเรียนแบบร่วมมือ

5.7.7 เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือช่วยเตรียมผู้เรียนให้ออกไปใช้ชีวิตในโลกของความเป็นจริง ซึ่งเป็นโลกที่ต้องอาศัยความร่วมมือกล่าวว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือมีประโยชน์ต่อผู้เรียนดังนี้

1) สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิก เพราะทุกคนร่วมมือในการทำงานกลุ่ม ทุกคนมีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน ทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน

2) ส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ลงมือทำอย่างเท่าเทียมกัน

3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เด็กเก่งได้มีโอกาสช่วยเหลือและแสดงน้ำใจ ส่วนเด็กอ่อนเกิดความซาบซึ้งในน้ำใจของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน

4) ทำให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การร่วมคิด การระดมความคิด นำข้อมูลของสมาชิกมาพิจารณาร่วมกันเพื่อหาคำตอบที่เหมาะสม เป็นการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจร่วมกัน

5) ส่งเสริมทักษะทางสังคม ผู้เรียนปรับตัวในการอยู่ร่วมกัน มีความเข้าใจกัน

6) ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นกลุ่ม ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

สรุปได้ว่า ความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือ คือ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการเรียนรู้ ทักษะทางสังคม เป็นการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ทำให้มีความเข้าใจลึกซึ้ง ส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและภูมิใจในตนเอง ทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

5.8 บริบทที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5.8.1 ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2540: 43 สืบค้นจาก https://www.google.co.th/search?q=) ได้กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบวัดความรู้ในวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียนหรือสถานศึกษา แบบทดสอบที่จะสร้างหรือพัฒนาขึ้น อาจใช้ประชากร เป้าหมาย ระดับชั้น วิชา สถานที่ต่าง ๆ กัน เพื่อวัดให้ครอบคลุมหลักสูตรทั้งหมดของวิชานั้น หรือเลือกวัดเนื้อหาเพียงบางส่วน

วิเชียร เกตุสิงห์ (2541: 20 สืบค้นจาก https://www.google.co.th/search?q=) ได้กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบ ทดสอบที่ใช้วัดพฤติกรรมประเภทความรู้ หรือคุณลักษณะที่สามารถระบุได้ว่า ผลการวัดที่ได้นั้นถูกหรือผิด สามารถให้คะแนนได้ตามปริมาณความถูกต้องของคำตอบ

สมนึก ภัททิยธนี (2546: 73 สืบค้นจาก www.kroobannok.com/news_file/p69082081312.pdf) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่วัดสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับจากการเรียนรู้ที่ผ่านมาแล้ว

5.8.2 คุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีลักษณะ ดังนี้ (สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา 2548: 130 – 131 สืบค้นจาก www.nidtep.go.th/nidtep/articles/page7.doc)

1) มีความเที่ยงตรง คือวัดได้ตรงประเด็นที่ต้องการ

2) มีความเชื่อถือได้ หมายความว่า ข้อสอบนั้นเมื่อใช้สอบแล้วผลที่ได้เหมือนกัน หรือใกล้เคียงกันทุก ๆครั้งที่ใช้สอบ

3) มีความยากหรือง่ายพอเหมาะ คือ มีคนทำถูกและทำผิดพอ ๆกัน ข้อสอบที่ดีจะต้องไม่ยากหรือง่ายเกินไป

4) มีอำนาจจำแนก ข้อสอบที่ดี จะต้องแยกนักเรียนเก่งและนักเรียนไม่เก่งออกจากกันได้ นักเรียนเก่งต้องตอบข้อสอบข้อนั้น ๆ ได้มากกว่านักเรียนไม่เก่ง

5) สามารถนำไปใช้ได้ดี คือ ดำเนินการสอบได้ง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ใช้เวลาทดสอบพอดี ให้คะแนนได้ง่ายและรวดเร็ว มีความยุติธรรมมาก และแปลผลได้สะดวก

6) มีความเป็นปรนัย หมายความว่า ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนแน่นอน นักเรียนทุกคนอ่านข้อสอบได้เข้าใจความหมายตรงกัน

สรุปได้ว่า ข้อสอบที่ดีจะต้องมีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้ ยากง่ายพอเหมาะ มีอำนาจจำแนก นำไปใช้ได้ดี และมีความเป็นปรนัย

5.8.3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พิชิตฤทธิ์ จรูญและพร้อมพรรณ อุดมสิน (2545:29-33 จาก 110.164.59.151/aksweb/dln/vjai/cm11_254.pdf) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกัน พอสรุปได้ดังนี้

1) วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรการสร้างแบบทดสอบ ควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตร และสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด ซึ่งเป็นการระบุจำนวนข้อสอบและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดไว้

2) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้เป็นพฤติกรรม ที่เป็นผลการเรียนรู้ที่ผู้สอนมุ่งหวังจะให้เกิดกับผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะต้องกำหนดไว้ล่วงหน้าสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

3) กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง โดยการศึกษาตารางวิเคราะห์หลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาและตัดสินใจเลือกใช้ชนิดของข้อสอบที่จะใช้วัดว่าจะใช้แบบใด โดยต้องเลือกให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน แล้วศึกษาวิธีเขียนข้อสอบชนิดนั้นให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการเขียนข้อสอบ

4) เขียนข้อสอบ ผู้ออกข้อสอบลงมือเขียนข้อสอบตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร และให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยอาศัยหลักและวิธีการเขียนข้อสอบที่ได้ศึกษามาแล้วในขั้นที่ 3

5) ตรวจทานข้อสอบ เพื่อให้ข้อสอบที่เขียนไว้แล้วในขั้นที่ 4 มีความถูกต้องตามหลักวิชา มีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาทบทวนตรวจทานข้อสอบอีกครั้งก่อนที่จะจัดพิมพ์และนำไปใช้ต่อไป

6) จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง เมื่อตรวจทานข้อสอบเสร็จ แล้วให้พิมพ์ข้อสอบทั้งหมดจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับทดลอง โดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายวิธีตอบแบบทดสอบ (direction) และจัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

7) ทดสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ การทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ เป็นวิธีการตรวจคุณภาพของแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริง โดยนำแบบทดสอบไปทดลองสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มที่ต้องการสอนจริง แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบให้มีคุณภาพ โดยสภาพการปฏิบัติจริงของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในโรงเรียนมักไม่ค่อยมีการทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ ส่วนใหญ่นำแบบทดสอบไปใช้ทดสอบแล้วจึงวิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อปรับปรุงข้อสอบและนำไปใช้ในครั้งต่อ ๆ ไป

8) จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง จากผลการวิเคราะห์ข้อสอบ หากพบว่าข้อสอบข้อใดไม่มีคุณภาพ หรือมีคุณภาพไม่ดี อาจจะต้องตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไขข้อสอบให้มีคุณภาพดีขึ้น แล้วจึงจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับจริง ที่จะนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

สรุปว่า ข้อสอบที่ดีจะต้องมีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้ ยากง่ายพอเหมาะ มีอำนาจจำแนก นำไปใช้ได้ดี และมีความเป็นปรนัย ตรงตามหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กีรติวัฒน์ อัคเส (2543: 70-71) การดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้าน

ห้วยชัน ได้ศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินงานโครงการเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย โครงการกิจกรรมสหกรณ์ โครงการเกษตร ได้แก่ การเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงไก่เนื้อ การเลี้ยงปลา การเลี้ยงกบ การเลี้ยงหอยขม การเพาะเห็ด และปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย สภาพปัจจัยทางภูมิศาสตร์ของโรงเรียนอยู่ในสภาพที่เหมาะสมกับการเกษตรและมีน้ำใช้เพื่อการเกษตรได้ตลอดปี ผู้บริหารเป็นผู้ที่มุ่งมั่นในการทำงาน ขยันขันแข็งเอาใจใส่ต่อหน้าที่ เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ ครูในโรงเรียนเอาใจใส่หน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง กรรมการโรงเรียนให้ความร่วมมือกับโรงเรียน โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานราชการ เอกชนทั้งวิชาการและเงินทุน

สุรางคนา อนุกูลประเสริฐ (2548: 60) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน การลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความรู้ที่แท้จริงนั้น สิ่งสำคัญคือ การที่ผู้เรียนจะมีความรับผิดชอบต่อการทำงาน การทำงานร่วมกับคนอื่นๆ การดูแลเอาใจใส่งานที่ดำเนินการอยู่มากน้อยเพียงใดนั้น จากการสังเกตของผู้วิจัยเห็นว่า ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อกลุ่มเพื่อน รู้สึกสนุกสนานกับการเรียน ทำงานอย่างเป็นระบบ นำประโยชน์จากสิ่งที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิต

วรรณพงษ์ เมืองเล็น (2551: 66) ได้ศึกษาการดำเนินงานกิจกรรมการเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ดำเนินงานกิจกรรมการเกษตรสำหรับเด็กนักเรียนในโรงเรียนและกลุ่มยุวเกษตรกรที่อยู่ในวัยเดียวกัน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรมในโรงเรียนและการฝึกอบรมแก่ยุวเกษตรกร แล้วมีการดำเนินกิจกรรมการเกษตร โดยการปฏิบัติที่หลากหลาย ทั้งการปลูกพืช เช่น การปลูกพืชผัก และเลี้ยงสัตว์ เช่น การเลี้ยง ปลา กบ ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามสภาพบริบทของพื้นที่ และมีการนำเอาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการจัดการเรียนการสอน แต่ครูบางคนก็ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนปัญหาที่พบได้แก่ การที่นักเรียนยังมีเจตคติที่ไม่ดีต่ออาชีพเกษตร ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้นักเรียนเรียนเกษตร การดำเนินงานขาดงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกิจกรรมการเกษตรเท่าที่ควร ครูผู้สอนขาดความมุ่งมั่นในการสอน ขาดการจัดการที่ดี ขาดความรู้ทางการเกษตร ขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ยังรอการแก้ไข และพัฒนาจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

สรุปได้ว่ากิจกรรมส่งเสริมเกษตรในโรงเรียน มีการดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยการปฏิบัติที่หลากหลายทั้งการปลูกพืช เช่น การปลูกพืชผัก การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ และเลี้ยงสัตว์ ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามสภาพบริบทของพื้นที่และมีการนำเอาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณา

การจัดการเรียนการสอน เป็นการส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณภาพในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้เป็นเด็กดี อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ในยุคปัจจุบันนั้น กิจกรรมเกษตรสามารถเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพกับการปลูกฝังจิตสำนึกเด็กให้เด็กรู้จักหน้าที่ มีความรับผิดชอบ ความมานะอดทน รู้จักแบ่งปัน ได้อย่างเป็นรูปธรรม จะเห็นได้เมื่อเด็กมาถึงโรงเรียนและก่อนกลับบ้านทุกวัน ทุกคนจะมุ่งตรงไปที่แปลงเกษตรเพื่อรดน้ำ พรวนดิน ใส่ปุ๋ย ในขณะที่ทำงานเกิดการช่วยเหลือ แบ่งปัน การรู้จักทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม จึงเกิดความสามัคคีขึ้น

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบการวิจัย ซึ่งได้แก่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และครูที่รับผิดชอบการเรียนการสอนงานอาชีพเกษตร โรงเรียนบ้านแตล ตำบลแตล อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ประจำปีการศึกษา 2555 ไม่มีการสุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน

1.2 ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน25 คน

1.3 ครูที่รับผิดชอบการเรียนการสอนงานอาชีพเกษตร ทั้งหมดจำนวน 11 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม 3 ชุด ประกอบด้วย

2.2.1 แบบสอบถามนักเรียน มีทั้งหมด 4 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของนักเรียน เป็นคำถามถามเกี่ยวกับพศ อายุ จำนวนสมาชิก อาชีพบิดามารดา ผู้ปกครอง (หากไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดา) ผู้ปกครองประกอบอาชีพ การได้รับจากการเรียนวิชาการงานอาชีพงานเกษตร กิจกรรมส่วนตัวทางการเกษตร การปลูกผัก

สวนสวนครัวหรือรั้วกินได้ของที่บ้าน การปลูกผักสวนสวนครัวในกระถางที่บ้าน การปลูกไม้ดอกไม้ประดับที่บ้าน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียน เป็นแบบสอบถามที่มีคำตอบเป็นตัวเลือกแบบประมาณค่า (rating scale) 3 ระดับ มีความหมายดังนี้

2 หมายถึง ระดับการเข้าร่วมกิจกรรมประจำ

1 หมายถึง ระดับการเข้าร่วมกิจกรรมบางครั้ง

0 หมายถึง ไม่เข้าร่วมกิจกรรม

ตอนที่ 3 ความต้องการของนักเรียน เป็นแบบสอบถามที่มีคำตอบให้เลือกแบบประมาณค่า (rating scale) 3 ระดับ มีความหมายดังนี้

3 หมายถึง ระดับความต้องการมาก

2 หมายถึง ระดับความต้องการปานกลาง

1 หมายถึง ระดับความต้องการน้อย

ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของนักเรียน เป็นแบบสอบถามที่มีคำตอบให้เลือกแบบประมาณค่า (rating scale) 3 ระดับ มีความหมายดังนี้

3 หมายถึง ระดับของปัญหามาก

2 หมายถึง ระดับของปัญหาปานกลาง

1 หมายถึง ระดับของปัญหาน้อย

2.2.2 แบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียน มีทั้งหมด 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพโดยทั่วไปของผู้ปกครองนักเรียน โดยถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ความเกี่ยวข้องกับนักเรียน การประกอบอาชีพ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตร การทราบถึงการเรียนวิชาการงานเกษตรของนักเรียน การสนับสนุนกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติเกี่ยวกับงานเกษตร การได้รับประโยชน์จากการเรียนวิชางานเกษตรของนักเรียน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่เกี่ยวกับผลการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร เป็นแบบสอบถามที่มีคำตอบให้เลือกแบบประมาณค่า (rating scale) 3 ระดับ มีความหมายคล้ายกับตอนที่ 2 ของแบบสอบถามนักเรียน

ตอนที่ 3 ความต้องการ ในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตร เป็นแบบสอบถามที่มีคำตอบให้เลือกแบบประมาณค่า (rating scale) 3 ระดับ มีความหมายคล้ายกับตอนที่ 3 ของแบบสอบถามนักเรียน

ตอนที่ 4 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร เป็นแบบสอบถามที่มีคำตอบให้เลือกแบบประมาณค่า (rating scale) 3 ระดับ มีความหมายคล้ายกับตอนที่ 4 ของแบบสอบถามนักเรียน

2.2.3 แบบสอบถามครู มีทั้งหมด 4 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพโดยทั่วไปของครู โดยสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด วิชาเอกที่จบ วิชาโทที่จบ ประสบการณ์ในการสอนวิชางานเกษตร การดำเนินกิจกรรมวิชางานเกษตรในโรงเรียน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการงานอาชีพ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร เป็นแบบสอบถามที่มีคำตอบให้เลือกแบบประมาณค่า (rating scale) 3 ระดับ มีความหมายคล้ายกับตอนที่ 2 ของแบบสอบถามนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน

ตอนที่ 3 ความต้องการในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตร เป็นแบบสอบถามที่มีคำตอบให้เลือกแบบประมาณค่า (rating scale) 3 ระดับ มีความหมายคล้ายกับตอนที่ 3 ของแบบสอบถามนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน

ตอนที่ 4 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร เป็นแบบสอบถามที่มีคำตอบให้เลือกแบบประมาณค่า (rating scale) 3 ระดับ มีความหมายคล้ายกับตอนที่ 4 ของแบบสอบถามนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน

2.3 วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

2.3.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการวิจัย เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยต่างๆ สำหรับใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.3.2 การสร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดกรอบของเนื้อหาและข้อคำถามให้สอดคล้องกับแนวคิดการวิจัย

2.3.3 นำเครื่องมือที่จัดสร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.3.4 นำแบบสอบถามฉบับปรับปรุงไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากรในการวิจัย โดยทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจากโรเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 พร้อมกับการนัดหมายครูและผู้ปกครองนักเรียนเพื่อตอบแบบสอบถาม ช่วงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ – 31 มีนาคม 2556 โดยการสอบถามเป็นรายบุคคล จนครบจำนวน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล จัดทำรหัสข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับ

ตอนที่ 2 ตอนที่ 3 และตอนที่ 4 ของแบบสอบถามแต่ละชุด มีเกณฑ์การอ่านค่าดังนี้

2.34 – 3.00 หมายถึง ระดับความต้องการ/มาก

1.67 – 2.33 หมายถึง ระดับความต้องการ/ปัญหาปานกลาง

1.00 – 1.66 หมายถึง ระดับความต้องการ/ปัญหาน้อย

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร) โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1 ขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการบรรยายประกอบตาราง ตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลของนักเรียน

1.1 สภาพโดยทั่วไปของนักเรียน

1.1.1 เพศ จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 56.0 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 44.0 เป็นเพศชาย

1.1.2 อายุ จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 84.0 อายุ 11 ปี และร้อยละ 16.0 อายุ 12 ปี

1.1.3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 28.0 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 7 คน รองลงมาร้อยละ 24.0 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 6 คน ร้อยละ 20.0 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน และนักเรียนร้อยละ 4.0 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน โดยมีสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 3 คน สูงสุด 9 คน และมีค่าเฉลี่ย 6 คน

1.1.4 อาชีพบิดา จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 76.0 บิดามีอาชีพรับจ้าง รองลงมาร้อยละ 56.0 บิดามีอาชีพทำนา และร้อยละ 4.0 มีอาชีพทำสวน

1.1.5 อาชีพมารดา จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 64.0 มารดามีอาชีพรับจ้าง รองลงมาร้อยละ 36.0 มารดามีอาชีพทำนา

1.1.6 การอยู่กับบิดามารดา จากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันนักเรียนร้อยละ 72.0 อาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 28.0 อาศัยอยู่กับญาติพี่น้อง

1.1.7 พื้นที่ทำการเกษตรของบิดามารดา จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 96.0 บิดามารดามีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง และร้อยละ 4.0 ไม่มีที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง

1.1.8 การได้รับความรู้จากการเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร) จากการศึกษาพบว่า นักเรียนทั้งหมดได้รับความรู้ด้านการเกษตร ส่วนนักเรียนร้อยละ 92.0ได้รับผลผลิตด้านการเกษตร และนักเรียนร้อยละ 80.0 สร้างรายได้จากการเรียน

1.1.9 การทำกิจกรรมส่วนตัวด้านการเกษตร จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 92.0 สามารถนำความรู้ไปทำเป็นกิจกรรมส่วนตัว และร้อยละ 8.0 ไม่ทำเป็นกิจกรรมส่วนตัว

1.1.10 การทำแปลงผักสวนครัวที่บ้าน จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 84.0 สามารถนำการเรียนงานเกษตรไปทำกิจกรรมแปลงผักสวนครัวที่บ้านได้ ร้อยละ 16.0ไม่มีแปลงผักเป็นของตัวเอง

1.1.11 การปลูกผักเป็นรั้วที่บ้าน จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 84.0 ปลูกผักตามรั้วร่วมกับผู้ปกครอง และร้อยละ 16.0 ไม่มีการปลูกผักตามรั้ว

1.1.12 การปลูกผักในกระถางที่บ้าน จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 52.0 ปลูกผักในกระถาง และร้อยละ 48.0 ไม่มีการปลูกผักในกระถาง

1.1.13 การปลูกไม้ดอกไม้ประดับที่บ้าน จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 92.0 สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติโดยการปลูกไม้ดอกไม้ประดับที่บ้านได้สวยงาม ส่วนนักเรียนร้อยละ 8.0 ไม่มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

ตารางที่ 4.1 สภาพโดยทั่วไปของนักเรียน

N = 25

สภาพทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	11	44.0
หญิง	14	56.0
อายุ		
11 ปี	21	84.0
12 ปี	4	16.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

N = 25

สภาพทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
3 คน	1	4.0
4 คน	5	20.0
5 คน	6	24.0
6 คน	7	28.0
7 คน	2	8.0
8 คน	2	8.0
9 คน	2	8.0
Mean =6 คน S.D. = 0.83 คน		
Minimum=3 คน Maximum =9 คน		
อาชีพบิดา		
ทำนา	14	56.0
ทำสวน	1	4.0
รับจ้าง	19	76.0
อาชีพมารดา		
ทำนา	15	60.0
ทำสวน	1	4.0
รับจ้าง	16	64.0
ค้าขาย	1	4.0
รับราชการ	1	4.0
ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ		
บิดามารดา	18	72.0
ญาติพี่น้อง	7	28.0
บิดามารดามีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง		
มี	24	96.0
ไม่มี	1	4.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

N=25

สภาพทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การได้รับความรู้จากการเรียนวิชาการงานอาชีพ และเทคโนโลยี (งานเกษตร)		
(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)		
ได้รับความรู้ด้านการเกษตร	25	100.0
ได้รับผลผลิตด้านการเกษตรใช้ในครอบครัว	23	92.0
สร้างรายได้จากการเรียน	20	80.0
การทำกิจกรรมส่วนตัวด้านการเกษตร		
มี	23	92.0
ไม่มี	2	8.0
การทำแปลงผักสวนครัวที่บ้าน		
มี	21	84.0
ไม่มี	4	16.0
การปลูกผักเป็นรั้วที่บ้าน		
มี	21	84.00
ไม่มี	4	16.00
การปลูกผักในกระถางที่บ้าน		
มี	13	42.00
ไม่มี	12	48.00
การปลูกไม้ดอกไม้ประดับที่บ้าน		
มี	23	92.00
ไม่มี	2	8.00

1.2 ความคิดเห็นของนักเรียนในการมีส่วนร่วมการดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร มีดังนี้

1.2.1 การทำกิจกรรมในห้องเรียน จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 80.0 ร่วมดำเนินงานกิจกรรมในห้องเรียนเป็นประจำ และร้อยละ 20.0 ร่วมดำเนินงานกิจกรรมในห้องเรียนเป็นบางครั้ง

1.2.2 การทำงานกลุ่มในห้องเรียน จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 84.0 มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มในห้องเรียนเป็นประจำ และร้อยละ 16.0 มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มในห้องเรียนเป็นบางครั้ง

1.2.3 การวางแผนการดำเนินงาน จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 72.0 ดำเนินงานเป็นประจำ และร้อยละ 28.0 มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานเป็นบางครั้ง

1.2.4 การสำรวจแหล่งพื้นที่ทำแปลงเพาะปลูก จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 72.0 มีส่วนร่วมในการสำรวจแหล่งพื้นที่ทำแปลงเพาะปลูกเป็นประจำ c]เร้อยละ 28.0 การมีส่วนร่วมในการสำรวจแหล่งพื้นที่ทำแปลงเพาะปลูกดำเนินงานเป็นบางครั้ง

1.2.5 การสำรวจและหาพันธุ์ผักเพาะปลูก จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละร้อยละ64.0 ดำเนินงานเป็นบางครั้ง นักเรียนร้อยละ 36.0 ดำเนินงานเป็นประจำ

1.2.6 การใช้และเก็บรักษาเครื่องมือเกี่ยวกับดิน จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ60.0 ดำเนินการเป็นบางครั้ง และร้อยละ 40.0 ดำเนินการเป็นประจำ

1.2.7 การใช้และเก็บเก็บรักษาเครื่องมือเกี่ยวกับพืช จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 64 .0 มีส่วนร่วมในการใช้และเก็บเก็บรักษาเครื่องมือเกี่ยวกับพืชเป็นบางครั้ง และร้อยละ 36.0 มีส่วนร่วมในการใช้และเก็บเก็บรักษาเครื่องมือเกี่ยวกับพืชเป็นประจำ

1.2.8 การดูแลเอาใจใส่ รดน้ำ พรวนดิน ใส่ปุ๋ยพืชผัก จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 68.0 มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเป็นบางครั้ง และร้อยละ32.0 มีส่วนร่วม เป็นประจำ

1.2.9 การกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 64.0 ดำเนินงานเป็นบางครั้ง และร้อยละ36.0 มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเป็นประจำ

1.2.10 การปักชำพืช (ราก กิ่ง ใบ) จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 64.0 ดำเนินงานเป็นบางครั้ง และร้อยละ 36.0 ดำเนินงานเป็นประจำ

1.2.11 กิจกรรมการเรียนเกี่ยวกับการตอนกิ่ง จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 62.5 มีส่วนร่วมในกิจกรรมเป็นบางครั้ง นักเรียนร้อยละ 37.5 มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนเป็นประจำ

1.2.12 การวางแผนเลี้ยงปลาดุก จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 72.0 มีส่วนร่วมในการวางแผนเลี้ยงปลาดุกเป็นบางครั้ง และร้อยละ 28.0 มีการดำเนินงานเป็นประจำ

1.2.13 การจัดกิจกรรมเลี้ยงปลาดุกในบ่อซีเมนต์ จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 64.0 มีการดำเนินงานเป็นบางครั้ง และร้อยละ 36.0 มีการดำเนินงานเป็นประจำ

1.2.14 การบันทึกกิจกรรมที่ปฏิบัติ จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 52.0 ดำเนินการเป็นบางครั้ง และร้อยละ 48.0 ดำเนินการเป็นประจำ

1.2.15 การได้รับผลตอบแทนจากการทำกิจกรรม จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 56.0 ได้รับผลตอบแทนเป็นประจำ และร้อยละ 44.0 ได้รับผลตอบแทนเป็นบางครั้ง

ตารางที่ 4.2 ความคิดเห็นของนักเรียนในการมีส่วนร่วมการดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

N= 25

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ประจำ		บางครั้ง	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การทำกิจกรรมในห้องเรียน	20	80.0	5	20.0
2. การทำงานกลุ่ม	21	84.0	4	16.0
3. การวางแผนการทำงาน	18	72.0	7	28.0
4. การสำรวจแหล่งพื้นที่ทำแปลงเพาะปลูก	18	72.0	7	28.0
5. การสำรวจและหาพันธุ์ผักเพาะปลูก	9	36.0	16	64.0
6. การใช้และเก็บรักษาเครื่องมือเกี่ยวกับดิน	10	40.0	15	60.0
7. การใช้และเก็บเก็บรักษาเครื่องมือเกี่ยวกับพืช	9	36.0	16	64.0
8. การดูแลเอาใจใส่ รดน้ำ พรวนดิน ใส่ปุ๋ยพืชผัก	8	32.0	17	68.0
9. การกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช	9	36.0	16	64.0
10. การปักชำพืช (ราก กิ่ง ใบ)	9	36.0	16	64.0
11. กิจกรรมการเรียนเกี่ยวกับการตอนกิ่ง	9	36.0	15	60.0
12. การวางแผนเลี้ยงปลาดุก	7	28.0	18	72.0
13. การจัดกิจกรรมเลี้ยงปลาดุกในบ่อซีเมนต์	9	36.0	16	64.0
14. การบันทึกกิจกรรมที่ปฏิบัติ	12	48.0	13	52.0
15.การได้รับผลตอบแทนจากการทำกิจกรรม	14	56.0	11	44.0

1.3 ความต้องการของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ค่าเฉลี่ยของความต้องการอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 ความรู้เกี่ยวกับการเกษตรทั่วไป จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 60.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการเกษตรทั่วไประดับมาก และร้อยละ 40.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการเกษตรทั่วไประดับปานกลาง

1.3.2 ความรู้เกี่ยวกับการเพาะเห็ด จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 60.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการเพาะเห็ดระดับมาก และร้อยละ 40.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการเพาะเห็ดระดับปานกลาง

1.3.3 ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผัก จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 76.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักระดับมาก และร้อยละ 24.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักระดับปานกลาง

1.3.4 ความรู้เกี่ยวกับการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ76.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการปลูกไม้ดอกไม้ประดับระดับมาก และร้อยละ 24.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการปลูกไม้ดอกไม้ประดับระดับปานกลาง

1.3.5 ความรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์กล้าไม้ผล จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 60.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์กล้าไม้ผลระดับปานกลาง และร้อยละ 40.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์กล้าไม้ผลระดับมาก

1.3.6 ความรู้เกี่ยวกับการเพาะปลูกไม้แขวน จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 52.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการเพาะปลูกไม้แขวนระดับปานกลาง นักเรียนร้อยละ 48.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการเพาะปลูกไม้แขวนระดับมาก

1.3.7 ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 64.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ระดับมาก และร้อยละ 32.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ระดับปานกลาง

1.3.8 ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงปลา จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 64.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงปลาระดับมาก และร้อยละ 32.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงปลาระดับปานกลาง

1.3.9 ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปอาหาร จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 56.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปอาหารระดับมาก และร้อยละ44.0ต้องการความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปอาหารระดับปานกลาง

1.3.10 ความรู้เกี่ยวกับการถนอมอาหาร จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 56.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการถนอมอาหารระดับปานกลาง และร้อยละ 44.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการถนอมอาหารระดับมาก

1.3.11 ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหาร จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ60.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหารระดับมาก และร้อยละ 40.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับประกอบอาหารการระดับปานกลาง

1.3.12 ความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์จากเศษวัสดุ จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 52.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์จากเศษวัสดุระดับมาก และร้อยละ 48.0 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์จากเศษวัสดุระดับปานกลาง

1.3.13 วัสดุอุปกรณ์การเกษตร จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 52.0 ต้องการวัสดุอุปกรณ์การเกษตรระดับปานกลาง และร้อยละ 48.0 ต้องการวัสดุอุปกรณ์การเกษตรระดับมาก

1.3.14 สถานที่ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตร จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 60.0 ต้องการสถานที่ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตรระดับมาก และร้อยละ 40.0 ต้องการสถานที่ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตรระดับปานกลาง

1.3.15 ภาชนะในการเพาะปลูกพืช จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 68.0 ต้องการภาชนะในการเพาะปลูกพืชระดับมาก และร้อยละ 32.0 ต้องการภาชนะในการเพาะปลูกพืชระดับปานกลาง

1.3.16 วัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการปลูกพืช จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 68.0 ต้องการวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการปลูกพืชระดับมาก และร้อยละ 32.0 ความต้องการวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการปลูกพืชระดับปานกลาง

1.3.17 เมล็ดพันธุ์พืชผัก จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 68.0 ต้องการเมล็ดพันธุ์พืชผักระดับมาก และร้อยละ 32.0 ต้องการเมล็ดพันธุ์พืชผักระดับปานกลาง

1.3.18 การศึกษานอกสถานที่เกี่ยวกับการเกษตร จากการศึกษาพบว่านักเรียนร้อยละ 64.0 ต้องการการศึกษานอกสถานที่เกี่ยวกับการเกษตรระดับมาก นักเรียนร้อยละ 36.0 ต้องการศึกษานอกสถานที่เกี่ยวกับการเกษตรระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.3 ความต้องการของนักเรียนที่ต่อการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

ความต้องการของนักเรียน	ระดับความต้องการ						Mean	S.D.	ความหมาย
	มาก		ปานกลาง		น้อย				
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ			
1. ความรู้เกี่ยวกับการเกษตรทั่วไป	15	60.0	10	40.0	0	0.0	2.60	0.50	มาก
2. ความรู้เกี่ยวกับการเพาะเห็ด	10	60.0	15	40.0	0	0.0	2.40	0.50	มาก
3. ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผัก	19	76.0	6	24.0	0	0.0	2.76	0.43	มาก
4. ความรู้เกี่ยวกับการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ	19	76.0	6	24.0	0	0.0	2.76	0.43	มาก
5. ความรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์กล้าไม้ผล	10	40.0	15	60.0	0	0.0	2.40	0.50	มาก
6. ความรู้เกี่ยวกับการเพาะปลูกไม้แขวน	11	44.0	13	52.0	0	0.0	2.40	0.57	มาก
7. ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์	16	64.0	8	32.0	0	0.0	2.40	0.57	มาก
8. ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงปลา	16	64.0	8	32	0	0.0	2.60	0.57	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

N = 25

ความต้องการของนักเรียน	ระดับความต้องการ						Mean	S.D.	ความหมาย
	มาก		ปานกลาง		น้อย				
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ			
9. ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปอาหาร	14	56.0	11	44.0	0	0.0	2.56	0.50	มาก
10. ความรู้เกี่ยวกับการถนอมอาหาร	11	44.0	14	56.0	0	0.0	2.44	0.50.	มาก
11. ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหาร	15	60.0	10	40.0	0	0.0	2.60	0.50	มาก
12. ความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์จากเศษวัสดุ	13	52.0	13	48.0	0	0.0	2.52	0.51	มาก
13. วัสดุอุปกรณ์การเกษตร	12	48.0	13	52.0	0	0.0	2.48	0.51	มาก
14. สถานที่ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตร	15	60.0	10	40.0	0	0.0	2.60	0.50	มาก
15. ภาชนะในการเพาะปลูกพืช	17	68.0	8	32.0	0	0.0	2.64	0.49	มาก
16. วัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการปลูกพืช	17	68.0	8	32.0	0	0.0	2.68	0.47	มาก
17. เมล็ดพันธุ์พืชผัก	17	68.0	8	32.0	0	0.0	2.68	0.49	มาก
18. การศึกษานอกสถานที่เกี่ยวกับการเกษตร	16	64.0	9	32.0	0	0.0	2.64	0.49	มาก

1.4 ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร นักเรียนมีความเห็นว่า ปัญหาส่วนใหญ่อยู่ระดับปานกลางและน้อย มีเพียงประเด็นเดียวที่อยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.4.1 ความรู้การเกษตร จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 76.0 มีปัญหาด้านความรู้การเกษตรระดับปานกลาง และร้อยละ 24.0 มีปัญหาด้านความรู้การเกษตรระดับน้อย ค่าเฉลี่ยของปัญหาด้านความรู้การเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง

1.4.2 การฝึกทักษะในการปฏิบัติงานเกษตร จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 84.0 มีปัญหาการฝึกทักษะในการปฏิบัติงานเกษตรระดับปานกลาง และร้อยละ 24.0 มีปัญหาการฝึกทักษะในการปฏิบัติงานเกษตรระดับน้อย ค่าเฉลี่ยของปัญหาด้านการฝึกทักษะในการปฏิบัติงานเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง

1.4.3 อุปกรณ์การฝึกปฏิบัติ จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 60.0 มีปัญหาอุปกรณ์การฝึกปฏิบัติระดับปานกลาง ร้อยละ 28.0 มีปัญหาอุปกรณ์การฝึกปฏิบัติระดับมาก และร้อยละ 12.0 มีปัญหาอุปกรณ์การฝึกปฏิบัติระดับน้อย ค่าเฉลี่ยของปัญหาด้านอุปกรณ์การฝึกปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.4.4 การจัดกิจกรรมกลุ่ม จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 64.0 มีปัญหาการจัดกิจกรรมกลุ่มระดับปานกลาง และร้อยละ 36.0 มีปัญหาการจัดกิจกรรมกลุ่มระดับน้อย ค่าเฉลี่ยของปัญหาด้านการจัดกิจกรรมกลุ่ม อยู่ในระดับน้อย

1.4.5 บทบาทหน้าที่ของนักเรียน จากการศึกษาพบว่านักเรียนร้อยละ 64.0 มีปัญหาบทบาทหน้าที่ของนักเรียนระดับปานกลาง และร้อยละ 36.0 มีปัญหาบทบาทหน้าที่ของนักเรียนในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยของปัญหาด้านบทบาทหน้าที่ของนักเรียน อยู่ในระดับน้อย

1.4.6 การช่วยเหลือซึ่งกันในกลุ่ม จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 68.0 มีปัญหาการช่วยเหลือซึ่งกันในกลุ่มระดับปานกลาง และร้อยละ 32.0 มีปัญหาการช่วยเหลือซึ่งกันและในกลุ่มระดับน้อย ค่าเฉลี่ยของปัญหาด้านการช่วยเหลือซึ่งกันในกลุ่ม อยู่ในระดับปานกลาง

1.4.7 วัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับพืช จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 64.0 มีปัญหาวัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับพืชระดับปานกลาง ร้อยละ 32.0 มีปัญหาวัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับพืชระดับน้อย และร้อยละ 4.0 มีปัญหาวัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับพืชระดับมาก ค่าเฉลี่ยของปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับพืช อยู่ในระดับปานกลาง

1.4.8 วัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับดิน จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 64.0 มีปัญหาวัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับดินระดับปานกลาง นักเรียนร้อยละ36.0 มีปัญหาการฝึกวัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับดินระดับน้อย ค่าเฉลี่ยของปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับดินอยู่ในระดับน้อย

1.4.9 วัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ จากการศึกษาพบว่า นักเรียน ร้อยละ 64.0 มีปัญหาวัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ระดับปานกลาง ร้อยละ 24.0 มีปัญหาวัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ระดับน้อย และร้อยละ 12.0 มีปัญหาวัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ระดับมาก ค่าเฉลี่ยของปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ อยู่ในระดับปานกลาง

1.4.10 วัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา จากการศึกษาพบว่า นักเรียน ร้อยละ 56.0 มีปัญหาวัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาระดับปานกลาง และร้อยละ 44.0 ปัญหาวัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาระดับน้อย ค่าเฉลี่ยของปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา อยู่ในระดับน้อย

1.4.11 การมีส่วนร่วมวางแผนทำกิจกรรม จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมวางแผนทำกิจกรรมระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 48.0 การมีส่วนร่วมวางแผนทำกิจกรรมระดับน้อย ร้อยละ 48.0 และการมีส่วนร่วมวางแผนทำกิจกรรมระดับมาก ร้อยละ 4.0 ค่าเฉลี่ยของปัญหาด้านการมีส่วนร่วมวางแผนทำกิจกรรม อยู่ในระดับน้อย

1.4.12 การรับผิดชอบงานที่มอบหมาย จากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีปัญหาด้านการรับผิดชอบงานที่มอบหมาย อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 52.0 และระดับน้อย ร้อยละ 48.0 ค่าเฉลี่ยของปัญหาด้านการรับผิดชอบงานที่มอบหมาย อยู่ในระดับน้อย

1.4.13 การนำความรู้ด้านการเกษตรไปใช้ที่บ้าน จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการนำความรู้ด้านการเกษตรไปใช้ที่บ้านอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 64.0 และระดับปานกลาง ร้อยละ 28.0 และระดับมาก ร้อยละ 8.0 ค่าเฉลี่ยของปัญหาด้านการนำความรู้ด้านการเกษตรไปใช้ที่บ้าน อยู่ในระดับน้อย

1.4.14 ความเพียงพอของสถานที่ฝึกปฏิบัติทักษะการเกษตร จากการศึกษาพบว่า ปัญหาของนักเรียนอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 56.0 และระดับปานกลาง 11.0 คน คิดเป็นร้อยละ 44 .0 ค่าเฉลี่ยของปัญหาด้านความเพียงพอของสถานที่ฝึกปฏิบัติทักษะการเกษตร อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.4 ปัญหาของนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

ปัญหาการดำเนินงาน	ระดับของปัญหา						Mean	S.D.	ความหมาย	อันดับ
	มาก		ปานกลาง		น้อย					
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ				
1. ความรู้ด้านการเกษตร	0	0.0	19	76.0	6	24.0	1.76	0.43	ปานกลาง	2
2. การฝึกทักษะในการปฏิบัติงานเกษตร	0	0.0	21	84.0	4	16.0	1.84	0.37	ปานกลาง	2
3. อุปกรณ์การฝึกปฏิบัติ	7	28.0	15	60.0	3	12.0	2.16	0.62	ปานกลาง	3
4. การจัดกิจกรรมกลุ่ม	0	0.0	16	64.0	9	36.0	1.64	0.49	น้อย	1
5. บทบาทหน้าที่ของนักเรียน	0	0.0	16	64.0	9	36.0	1.64	0.49	น้อย	1
6. การช่วยเหลือซึ่งกันในกลุ่ม	0	0.0	17	68.0	8	32.0	1.68	0.47	ปานกลาง	2
7. วัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับพืช	1	4.0	16	64.0	8	32.0	1.72	0.54	ปานกลาง	2
8. วัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับดิน	0	0.0	16	64.0	9	36.0	1.64	0.49	น้อย	1
9. วัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์	3	12.0	16	64.0	6	24.0	1.88	0.60	ปานกลาง	2
10. วัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา	0	0.0	14	56.0	11	44.0	1.56	0.50	น้อย	1
11. การมีส่วนร่วมวางแผนทำกิจกรรม	1	4.0	12	48.0	12	48.0	1.56	0.58	น้อย	1
12. การรับผิดชอบงานที่มอบหมาย	0	0.0	13	52.0	12	48.0	1.52	0.51	น้อย	1
13. การนำความรู้ด้านการเกษตรไปใช้ที่บ้าน	2	8.0	7	28.0	16	64.0	1.44	0.65	น้อย	1
14. ความเพียงพอสถานที่ฝึกปฏิบัติทักษะการเกษตร	14	56.0	11	44.0	0	0.0	2.56	0.50	มาก	3

2. ข้อมูลของผู้ปกครองนักเรียน

2.1 สภาพทั่วไปของผู้ปกครองนักเรียน ผลการศึกษามีดังนี้

2.1.1 เพศ จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองร้อยละ 96.0 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 4.0 เป็นเพศชาย

2.1.2 อายุ จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองร้อยละ 48.0 อยู่ในช่วงอายุ 41-49 ปี ร้อยละ 24.0 อายุ 50-59 ปี ร้อยละ 20.0 อายุ 40 ปีหรือน้อยกว่า และร้อยละ 8.0 อายุ 60 ปีหรือมากกว่า อายุต่ำสุด 27ปี สูงสุด 66 ปี อายุเฉลี่ย 45.76 ปี

2.1.3 สถานภาพสมรส จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองร้อยละ 76. 0 สมรสแล้ว และร้อยละ 24. 0 เป็นหม้ายหรือหย่าร้าง

2.1.4 ความเกี่ยวข้องกับนักเรียน จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองร้อยละ 76 .0 เป็นมารดา ร้อยละ 20.0 มีความเกี่ยวข้องในฐานะอื่นๆ และร้อยละ 4. 0 เป็นบิดา

2.1.5 ระดับการศึกษา จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองร้อยละ 68.0 จบศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 16.0 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 8.0 เท่ากันที่จบการศึกษาระดับ ปวช. และปวส.

2.1.6 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองเป็นร้อยละ 24.0 เท่ากัน ที่มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 5 คน และ 4 คน ร้อยละ 20.0 มีจำนวนสมาชิกจำนวน 7 คน ร้อยละ 16. 0 มีจำนวนสมาชิกจำนวน 6 คน ร้อยละ 8.0 มีสมาชิกจำนวน 8 คน และร้อยละ 4 .0 เท่ากัน ที่มีสมาชิกจำนวน 9 คน และ 3 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.64 คน

2.1.7 จำนวนแรงงานในครัวเรือน จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองร้อยละ 48.0 มีแรงงานในครัวเรือน 2 คน ร้อยละ 24.0 มีแรงงานในครัวเรือนจำนวน 3 คน ร้อยละ 4.0 เท่ากัน ที่มีแรงงานในครัวเรือนจำนวน 6 คน 5 คน และ 4 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.32 คน

2.1.8 ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร (สำหรับผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพการเกษตร) มีดังนี้

1) พื้นที่ทำนา จากการศึกษาพบว่า จำนวนผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพทำนาทั้งหมด 18 ราย ร้อยละ 12.0 มีพื้นที่ทำนา 9 ไร่หรือน้อยกว่า ร้อยละ 36.0 มีพื้นที่ทำนา 10 - 18ไร่ และร้อยละ 24.0 จำนวน มีพื้นที่ทำนา 18 ไร่หรือมากกว่า ขนาดพื้นที่ทำนาเฉลี่ย 16.12 ไร่

2) พื้นที่ทำไร่ จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองจำนวน 2 ครอบครัวมีพื้นที่ทำไร่ โดยร้อยละ 4.0 เท่ากัน มีพื้นที่ทำไร่ 9 ไร่ และ 1 ไร่ พื้นที่ทำไร่เฉลี่ย 5 ไร่

3) พื้นที่ทำสวน จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองจำนวน 7 ราย ที่มีพื้นที่ทำสวน บางรายอาจจะไม่ได้ประกอบเป็นอาชีพ โดยร้อยละ 12 .0 มีพื้นที่ทำสวน 1ไร่ ร้อยละ 8.0 มีพื้นที่ 2ไร่ ร้อยละ 4.0 เท่ากัน มีพื้นที่ 9ไร่ และ 0.2 ไร่ ขนาดพื้นที่ทำสวนเฉลี่ย 2.31 ไร่

4) พื้นที่การเกษตรอื่นๆ จากการศึกษาพบว่า มีผู้ปกครองจำนวนเพียง 1 ราย หรือร้อยละ 4.0 เท่านั้น ที่มีพื้นที่เกษตรอื่นๆ โดยมีขนาด 9 ไร่

2.1.9 การรับทราบเกี่ยวกับบุตรหลานเรียนวิชาการงานอาชีพ (งานเกษตร) ในโรงเรียน จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองร้อยละ 96.0 ทราบเกี่ยวกับบุตรหลานเรียนวิชาการงานอาชีพ (งานเกษตร) ในโรงเรียน มีเพียงร้อยละ 4.0 ที่ไม่ทราบเกี่ยวกับเรื่องนี้

2.1.10 การสนับสนุนกิจกรรมที่บุตรหลานปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนวิชาการงานอาชีพ (งานเกษตร) จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองทั้งหมดสนับสนุนกิจกรรมที่บุตรหลานปฏิบัติเกี่ยวกับเรียนวิชาการงานอาชีพ (งานเกษตร)

2.1.11 การได้รับประโยชน์ของบุตรหลานจากการเข้าร่วมกิจกรรม จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองร้อยละ 12.0 คิดว่าบุตรหลานได้รับความรู้ด้านการเกษตร ร้อยละ8.0 คิดว่าบุตรหลานได้ฝึกปฏิบัติในการทำกิจกรรมด้านการเกษตร และร้อยละ 12.0 คิดว่าบุตรหลานของท่านได้รับประโยชน์ด้านอื่นๆ สำหรับผู้ปกครองที่เหลือ ไม่ให้ความเห็นในเรื่องนี้

ตารางที่ 4.5 สภาพทั่วไปของผู้ปกครองนักเรียน

N = 25

สภาพทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	1	4.0
หญิง	24	96.0
อายุ		
40 ปี หรือน้อยกว่า	5	20.0
41-49 ปี	12	48.0
50-59 ปี	6	24.0

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

N = 25

สภาพทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
60 ปีหรือมากกว่า	2	8.0
Minimum = 27 ปี	Maximum = 66 ปี	
Mean = 45.76 ปี	S.D. = 9.14 ปี	
สถานภาพการสมรส		
สมรส	19	76.0
หม้าย/หย่าร้าง	6	24.0
ความเกี่ยวข้องกับนักเรียน		
บิดา	1	4.0
มารดา	19	76.0
อื่น ๆ	5	20.0
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	17	68.0
มัธยม	4	16.0
ปวช.	2	8.0
ปวส.	2	8.0
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
3 คน	1	4.0
4 คน	6	24.0
5 คน	6	24.0
6 คน	4	16.0
7 คน	5	20.0
8 คน	2	8.0
9 คน	1	4.0
Minimum = 3 คน	Maximum = 9 คน	
Mean = 5.64 คน	S.D. = 1.55 คน	

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

N = 25

สภาพทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนแรงงานในครัวเรือน		
1 คน	1	4.0
2 คน	12	48.0
3 คน	6	24.0
4 คน	1	4.0
5 คน	1	4.0
6 คน	1	4.0
Minimum = 1 คน	Maximum = 6 คน	
Mean = 2.32 คน	S.D. = 1.37 คน	
ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร		
(สำหรับผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพการเกษตร)		
พื้นที่ทำนา		
9 ไร่ หรือน้อยกว่า	3	12.0
10 - 18ไร่	9	36.0
18 ไร่ หรือมากกว่า	6	24.0
Minimum = 1 ไร่	Maximum = 27 ไร่	
Mean = 16.12 ไร่	S.D. = 13.47 ไร่	
พื้นที่ทำไร่		
1 ไร่	1	4.0
9 ไร่	1	4.0
Minimum = 1 ไร่	Maximum = 9 ไร่	
Mean = 5 ไร่	S.D. = 4.47 ไร่	

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

N = 25

สภาพทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พื้นที่ทำสวน		
0.2 ไร่	1	4.0
1 ไร่	3	12.0
2 ไร่	2	8.0
9 ไร่	1	4.0
Minimum = 0.2 ไร่	Maximum = 9 ไร่	
Mean = 2.31 ไร่	S.D. = 4.47 ไร่	
พื้นที่การเกษตรอื่นๆ		
9 ไร่	1	4.0
การรับทราบเกี่ยวกับบุตรหลานเรียนวิชาการงานอาชีพ (งานเกษตร) ในโรงเรียน		
ทราบ	24	96.0
ไม่ทราบ	1	4.0
การสนับสนุนกิจกรรมที่บุตรหลานปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนวิชาการงานอาชีพ (งานเกษตร)		
สนับสนุน	25	100.0
การได้รับประโยชน์ของบุตรหลานจากการเข้าร่วมกิจกรรม		
ได้รับความรู้ด้านการเกษตร	3	12.0
ได้ฝึกปฏิบัติในการทำกิจกรรมด้านการเกษตร	2	8.0
ได้รับประโยชน์ด้านอื่นๆ	3	12.0

2.2 ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร จากการศึกษาพบว่า

2.2.1 นักเรียนใช้และเก็บรักษาอุปกรณ์การเกษตร ผู้ปกครองร้อยละ 80.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนใช้และเก็บรักษาอุปกรณ์การเกษตรบางครั้ง และร้อยละ 20.0 เห็นว่านักเรียนใช้และเก็บรักษาอุปกรณ์การเกษตรประจำ

2.2.2 นักเรียนช่วยดูแลรดน้ำพรวนดินพืชผักได้ ผู้ปกครองร้อยละ 60.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนช่วยดูแลรดน้ำพรวนดินพืชผักในบางครั้ง และร้อยละ 32.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนช่วยดูแลรดน้ำพรวนดินพืชผักประจำ

2.2.3 นักเรียนช่วยดูแลให้อาหารเป็ดไก่ ผู้ปกครองร้อยละ 44.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนช่วยดูแลให้อาหารเป็ดไก่เป็นประจำ และร้อยละ 40.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนช่วยดูแลให้อาหารเป็ดไก่เป็นบางครั้ง

2.2.4 นักเรียนปลูกผักสวนครัวที่บ้านเจริญงอกงาม ผู้ปกครองร้อยละ56.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนปลูกผักสวนครัวที่บ้านเจริญงอกงามดีเป็นบางครั้ง และร้อยละ 40.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนปลูกผักสวนครัวที่บ้านเจริญงอกงามเป็นประจำ

2.2.5 นักเรียนสามารถแบ่งปันผักสวนครัวแก่เพื่อนบ้าน ผู้ปกครองร้อยละ 64.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนสามารถแบ่งปันผักสวนครัวแก่เพื่อนบ้านเป็นบางครั้ง และร้อยละ 36.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนสามารถแบ่งปันผักสวนครัวแก่เพื่อนบ้านเป็นประจำ

2.2.6 นักเรียนนำความรู้ด้านการเกษตรมาประยุกต์ใช้ที่บ้าน ผู้ปกครองร้อยละ 48.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนนำความรู้ด้านการเกษตรมาประยุกต์ใช้ที่บ้านได้เป็นบางครั้ง และร้อยละ 44.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนนำความรู้ด้านการเกษตรมาประยุกต์ใช้ที่บ้านได้เป็นประจำ

2.2.7 นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ผู้ปกครองร้อยละ 56.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ได้เป็นบางครั้ง และร้อยละ 40.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เป็นประจำ

2.2.8 นักเรียนเอาใจใส่รับผิดชอบงานที่มอบหมาย ผู้ปกครองร้อยละ 56.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนเอาใจใส่รับผิดชอบงานที่มอบหมายเป็นบางครั้ง และร้อยละ 40.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนเอาใจใส่รับผิดชอบงานที่มอบหมายเป็นประจำ

2.2.9 นักเรียนนำความรู้ไปปฏิบัติช่วยเหลือเพื่อนบ้าน ผู้ปกครองร้อยละ 56.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนนำความรู้ไปปฏิบัติช่วยเหลือเพื่อนบ้านได้บางครั้ง และร้อยละ 36.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนนำความรู้ไปปฏิบัติช่วยเหลือเพื่อนบ้านได้เป็นประจำ 9 คน

2.2.10 นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมด้านการเกษตรเพื่อช่วยสร้างรายได้ ผู้ปกครองร้อยละ52.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมด้านการเกษตรเพื่อช่วยสร้างรายได้เป็นบางครั้ง และร้อยละ 32.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมด้านการเกษตรเพื่อช่วยสร้างรายได้เป็นประจำ

2.2.11 กิจกรรมการเรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง ผู้ปกครองร้อยละ 64.0 มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมการเรียนสามารถนำไปใช้ได้จริงเป็นประจำ และร้อยละ 36.0 มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมการเรียนสามารถนำไปใช้ได้จริงเป็นบางครั้ง

2.2.12 การติดตามงานระหว่างบ้านกับโรงเรียน ผู้ปกครองร้อยละ 56.0 มีความคิดเห็นว่า การติดตามงานระหว่างบ้านกับโรงเรียนดำเนินการเป็นประจำ และร้อยละ 44.0 มีความคิดเห็นว่า การติดตามงานระหว่างบ้านกับโรงเรียนดำเนินการเป็นบางครั้ง

2.2.13 ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนทำกิจกรรมที่บ้าน ผู้ปกครองร้อยละ 68.0 มีส่วนร่วมในการวางแผนทำกิจกรรมที่บ้านเป็นประจำ และร้อยละ 28.0 มีส่วนร่วมในการวางแผนทำกิจกรรมที่บ้านเป็นบางครั้ง

2.2.14 นักเรียนได้รับผลตอบแทนจากการทำกิจกรรมการเกษตรโดยรวม ผู้ปกครองร้อยละ 56.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนได้รับผลตอบแทนจากการทำกิจกรรมการเกษตร โดยรวมเป็นประจำ และร้อยละ44.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนได้รับผลตอบแทนจากการทำกิจกรรมการเกษตรโดยรวมเป็นบางครั้ง

2.2.15 นักเรียนได้รับประโยชน์จากกิจกรรมที่ปฏิบัติโดยรวม ผู้ปกครองร้อยละ 56.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนได้รับประโยชน์จากกิจกรรมที่ปฏิบัติโดยรวมเป็นประจำ และร้อยละ 44.0 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนได้รับประโยชน์จากกิจกรรมที่ปฏิบัติโดยรวมเป็นบางครั้ง

ตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

N = 25

การดำเนินงาน	ระดับการดำเนินงาน					
	ประจำ		บางครั้ง		ไม่เข้าร่วม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. นักเรียนใช้และเก็บรักษาอุปกรณ์การเกษตร	5	20.0	20	80.0	0	0.0
2. นักเรียนช่วยดูแล รดน้ำ พรวนดินพืชผัก	8	32.0	15	60.0	2	8.0
3. นักเรียนช่วยดูแลให้อาหารเป็ด/ไก่	11	44.0	10	40.0	4	16.0
4. นักเรียนปลูกผักสวนครัวที่บ้านเจริญงอกงาม	10	40.0	14	56.0	1	4.0
5. นักเรียนสามารถแบ่งปันผักสวนครัวแก่เพื่อนบ้าน	9	36.0	16	64.0	0	0.0
6. นักเรียนนำความรู้ด้านการเกษตรมาประยุกต์ใช้ที่บ้าน	11	44.0	12	48.0	2	8.0
7. นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	10	40.0	14	56.0	1	4.0
8 .นักเรียนเอาใจใส่รับผิดชอบงานที่มอบหมาย	10	40.0	14	57.0	1	4.0
9. นักเรียนนำความรู้ไปปฏิบัติช่วยเหลือเพื่อนบ้าน	9	36.0	14	56.0	2	8.0
10. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมด้านการเกษตรเพื่อช่วยสร้างรายได้	8	32.0	13	52.0	4	16.0
11. กิจกรรมการเรียนนักเรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง	16	64.0	9	36.0	0	0.0
12. การติดตามงานระหว่างบ้านกับโรงเรียน	14	56.0	11	44.0	0	0.0
13. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนทำกิจกรรมที่บ้าน	17	68.0	7	28.0	1	4.0
14. การได้รับผลตอบแทนจากการทำกิจกรรมการเกษตรโดยรวม	11	44.0	14	56.0	0	0.0
15. การได้รับประโยชน์จากกิจกรรมที่ปฏิบัติโดยรวม	14	56.0	11	44.0	0	0.0

2.3 ความต้องการในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนงานเกษตรวิชางานเกษตร จากการศึกษาพบว่า ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีเพียงประเด็นเดียวที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์การเกษตรในการทำกิจกรรม ผู้ปกครองร้อยละ 52.0 ต้องการการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์การเกษตรในการทำกิจกรรมในระดับปานกลาง ร้อยละ 48.0 มีความต้องการในระดับมาก

2.3.2 การสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิตในการทำกิจกรรม ผู้ปกครองร้อยละ 48.0 มีความต้องการเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตในการทำกิจกรรมในระดับมาก ร้อยละ 44 .0 มีความต้องการในระดับปานกลาง และร้อยละ 8.0 มีความต้องการต้องการในระดับน้อย

2.3.3 การปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียนเกี่ยวกับการช่วยเหลือกิจกรรมการเกษตรที่บ้าน ผู้ปกครองร้อยละ48.0 ต้องการการปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียนเกี่ยวกับการช่วยเหลือกิจกรรมการเกษตรที่บ้านในระดับปานกลาง ร้อยละ 40.0 มีความต้องการในระดับมาก และร้อยละ12.0 มีความต้องการในรัดบน้อย

2.3.4 การดูแลเอาใจใส่รับผิดชอบงานที่มอบหมายที่บ้าน ผู้ปกครองร้อยละ 60.0 ต้องการการดูแลเอาใจใส่รับผิดชอบงานที่มอบหมายที่บ้านในระดับมาก ร้อยละ 36.0 มีความต้องการในระดับปานกลาง และร้อยละ 4.0 มีความต้องการระดับน้อย

2.3.5 การส่งเสริมศักยภาพด้านการปฏิบัติงานของนักเรียนที่บ้าน ผู้ปกครองร้อยละ 52.0 ต้องการการส่งเสริมศักยภาพด้านการปฏิบัติงานของนักเรียนที่บ้านในระดับมาก ร้อยละ 40.0 มีความต้องการระดับปานกลาง และร้อยละ 8.0 มีความต้องการระดับน้อย

2.3.6 การสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองร้อยละ 56.0 ต้องการการสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในระดับมาก ร้อยละ 40.0 มีความต้องการระดับปานกลาง และร้อยละ 4.0 มีความต้องการระดับน้อย

2.3.7 การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์จากการทำกิจกรรมการเกษตรที่บ้าน ผู้ปกครองร้อยละ 48.0 ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์จากการทำกิจกรรมการเกษตรที่บ้านในระดับมาก ร้อยละ 44.0 มีความต้องการในระดับปานกลาง และร้อยละ 8.0 มีความต้องการในระดับน้อย

2.3.8 การยอมรับความคิดเห็นจากผู้ปกครองในการทำกิจกรรม ผู้ปกครองร้อยละ 56.0 ต้องการการยอมรับความคิดเห็นจากผู้ปกครองในการทำกิจกรรมในรัดบมาก ร้อยละ 40.0 มีความต้องการในระดับปานกลาง และร้อยละ 4.0 มีความต้องการระดับน้อย

2.3.9 การร่วมรับฟังการประเมินผลสัมฤทธิทางกิจกรรมการเรียน ผู้ปกครองร้อยละ 56.0 ต้องการร่วมรับฟังการประเมินผลสัมฤทธิทางกิจกรรมการเรียนระดับปานกลาง ร้อยละ 44.0 มีความต้องการระดับมาก

2.3.10 การใช้พื้นที่เกษตรกรรมที่ประสบผลสำเร็จเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ ผู้ปกครองร้อยละ 52.0 ต้องการใช้พื้นที่เกษตรกรรมที่ประสบผลสำเร็จเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ในระดับมาก ร้อยละ44.0 มีความต้องการระดับปานกลาง และร้อยละ 4.0 มีความต้องการในระดับน้อย

ตารางที่ 4.7 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนงานเกษตร

n = 25

ความต้องการ	ระดับความต้องการ						Mean	S.D.	ความหมาย	อันดับ
	มาก		ปานกลาง		น้อย					
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ				
1. การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์การเกษตรในการทำกิจกรรม	12	48.0	13	52.0	0	0.0	2.48	0.510	มาก	4
2. การสนับสนุนเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตในการทำกิจกรรม	12	48.0	11	44.0	2	8.0	2.40	0.645	มาก	8
3. การปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียนเกี่ยวกับการช่วยเหลือกิจกรรมการเกษตรที่บ้าน	10	40.0	12	48.0	3	12.0	2.28	0.678	ปานกลาง	10
4. การดูแลเอาใจใส่รับผิดชอบงานที่มอบหมายที่บ้าน	15	60.0	9	36.0	1	4.0	2.56	0.583	มาก	1
5. การส่งเสริมศักยภาพด้านการปฏิบัติงานของนักเรียนที่บ้าน	13	52.0	10	40.0	2	8.0	2.44	0.651	มาก	6
6. การสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	14	56.0	10	40.0	1	4.0	2.52	0.586	มาก	2
7. การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์จากการทำกิจกรรมการเกษตรที่บ้าน	12	48.0	11	44.0	2	8.0	2.40	0.645	มาก	8
8. การยอมรับความคิดเห็นจากผู้ปกครองในการทำกิจกรรม	14	56.0	10	40.0	1	4.0	2.52	0.586	มาก	2
9. การร่วมรับฟังการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางกิจกรรมการเรียน....	11	44.0	14	56.0	0	0.0	2.44	0.507	มาก	6
10. การใช้พื้นที่เกษตรกรรมที่ประสบผลสำเร็จเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้	13	52.0	11	44.0	1	4.0	2.48	0.586	มาก	4

2.4 ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนงานเกษตร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นว่า ปัญหาทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุปกรณ์การฝึกปฏิบัติงานเกษตร ผู้ปกครองร้อยละ68.0 มีความเห็นว่า การเรียนการสอนงานเกษตรมีปัญหาด้านอุปกรณ์การฝึกปฏิบัติงานเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 24.0 เห็นว่ามีปัญหาในระดับน้อย และร้อยละ 8.0 เห็นว่ามีปัญหาระดับมาก

2.4.2 สถานที่การฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตร ผู้ปกครองร้อยละ 60.0 มีความเห็นว่า ปัญหาด้านสถานที่การฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 26.0 มีปัญหาในระดับมาก และร้อยละ24.0 มีปัญหาในระดับน้อย

2.4.3 สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับสถานที่ ผู้ปกครองร้อยละ44.0 มีความเห็นว่า ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับสถานที่อยู่ในปานกลาง ร้อยละ 32.0 เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก และร้อยละ24.0 เห็นว่าปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2.4.4 การนำความรู้และการปฏิบัติไปใช้ที่บ้าน ผู้ปกครองร้อยละ60.0 มีความเห็นว่า ปัญหาด้านการนำความรู้และการปฏิบัติไปใช้ที่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ28.0 มีความเห็นว่าปัญหาอยู่ในระดับน้อย และร้อยละ12.0 มีความเห็นว่าปัญหาอยู่ในระดับมาก

2.4.5 การทำงานร่วมกับกิจกรรมกับที่บ้าน ผู้ปกครองร้อยละ 36.0 มีความคิดเห็นว่า ปัญหาด้านการทำงานร่วมกับกิจกรรมกับที่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ36.0 มีความเห็นว่าปัญหาอยู่ในระดับน้อย และร้อยละ28.0 มีความเห็นว่าปัญหาอยู่ในระดับมาก

2.4.6 การดูแลเอาใจใส่งานที่รับผิดชอบ ผู้ปกครองร้อยละ 40.0 มีความเห็นว่าปัญหาด้านการดูแลเอาใจใส่งานที่รับผิดชอบ อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 36.0 มีความเห็นว่าปัญหาอยู่ในระดับน้อย และร้อยละ 24 .0 มีความเห็นว่าปัญหาอยู่ในระดับมาก

2.4.7 การติดตามงานที่มอบหมายที่บ้าน ผู้ปกครองร้อย 48.0 มีความเห็นว่าปัญหาด้านการติดตามงานที่มอบหมายที่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ36.0 มีความเห็นว่าปัญหาอยู่ในระดับน้อย และร้อยละ16.0 มีความเห็นว่าปัญหาอยู่ในระดับมาก

2.4.8 ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเกษตร ผู้ปกครองร้อยละ 44.0 มีความเห็นว่าปัญหาด้านความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 32.0 มีความเห็นว่าปัญหาอยู่ในระดับน้อย และร้อยละ 24.0 มีความเห็นว่าปัญหาอยู่ในระดับมาก

2.4.9 การนำความรู้มาประยุกต์ใช้ที่บ้าน ผู้ปกครองร้อยละ 56.0 มีความเห็นว่าปัญหาด้านการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ที่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 28.0 มีความเห็นว่าปัญหาอยู่ในระดับน้อย และร้อยละ16.0 มีความเห็นว่าปัญหาอยู่ในระดับมาก

2.4.10 การมีส่วนร่วมรับรู้ระหว่างนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ผู้ปกครองร้อยละ 60.0 มีความเห็นว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมรับรู้ระหว่างนักเรียน ครู และผู้ปกครอง อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ28.0 มีความเห็นว่าปัญหาอยู่ในระดับน้อย และร้อยละ12.0 มีความเห็นว่าปัญหาอยู่ในระดับมาก

2.4.11 การสื่อสารระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองร้อยละ48.0 มีความเห็นว่า ปัญหาการสื่อสารระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ32.0 มีความเห็นว่าปัญหาอยู่ในระดับน้อย และร้อยละ20 .0 มีความเห็นว่าปัญหาอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนงานเกษตร

n = 25

ปัญหาการดำเนินงาน	ระดับของปัญหา						Mean	S.D.	ความหมาย	อันดับ
	มาก		ปานกลาง		น้อย					
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน	ร้อยละ				
1. อุปกรณ์การฝึกปฏิบัติงานเกษตร	2	8.0	17	68.0	6	24.0	1.84	0.554	ปานกลาง	7
2. สถานที่การฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตร	4	26.0	15	60.0	6	24.0	1.92	0.640	ปานกลาง	2
3. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับสถานที่	8	32.0	11	44.0	6	24.0	2.08	0.759	ปานกลาง	1
4. การนำความรู้และการปฏิบัติไปใช้ที่บ้าน	3	12.0	15	60.0	7	28.0	1.84	0.624	ปานกลาง	7
5. การทำงานร่วมกับกิจกรรมกับที่บ้าน	7	28.0	9	36.0	9	36.0	1.92	0.812	ปานกลาง	2
6. การดูแลเอาใจใส่งานที่รับรับผิดชอบ	6	24.0	10	40.0	9	36.0	1.80	0.781	ปานกลาง	10
7. การติดตามงานที่มอบหมายที่บ้าน	4	16.0	13	48.0	9	36.0	1.80	0.707	ปานกลาง	10
8. ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเกษตร	6	24.0	11	44.0	8	32.0	1.92	0.759	ปานกลาง	2
9. การนำความรู้มาประยุกต์ใช้ที่บ้าน	4	16.0	14	56.0	7	28.0	1.88	0.666	ปานกลาง	5
10. การมีส่วนร่วมรับรู้ระหว่างนักเรียน ครู และผู้ปกครอง	3	12.0	15	60.0	7	28.0	1.84	0.624	ปานกลาง	7
11. การสื่อสารระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง	5	20.0	12	48.0	8	32.0	1.88	0.726	ปานกลาง	5

3. ข้อมูลของครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร

3.1 สภาพโดยทั่วไปของครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร จากการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 เพศ จากการศึกษาพบว่า ครูร้อยละ54.5 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 45.5 เป็นเพศชาย

3.1.2 อายุ จากการศึกษาพบว่า ครูร้อยละ36.4 เท่ากัน มีอายุ 49 ปีหรือต่ำกว่า และ 55 ปีขึ้นไป และร้อยละ 27.3 มีอายุอยู่ในช่วง 50 – 54 ปี อายุเฉลี่ยของครูเท่ากับ 51.82 ปี

3.1.3 วุฒิการศึกษา จากการศึกษาพบว่า ครูร้อยละ81.8 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ9.1 เท่ากัน จบการศึกษาระดับปริญญาโท และป.กศ.สูง

3.1.4 วิชาเอกที่จบ จากการศึกษาพบว่า ร้อยละ18.2 เท่ากัน จบวิชาเอกสุขศึกษาและภาษาไทย อย่างละร้อยละ9.1 เท่ากัน จบวิชาเอกบริหารการศึกษา เทคโนโลยีทางการศึกษา ประถมศึกษา นาฏศิลป์ วิทยาศาสตร์ และอุตสาหกรรม ส่วนครูที่จบวิชาการเอกทางการเกษตรมีเพียงร้อยละ 9.1 หรือ 1 คน

3.1.5 วิชาโทที่จบ จากการศึกษาพบว่า ร้อยละ 54.5 ครูไม่มีวิชาโทที่จบ อย่างละร้อยละ 9.1 เท่ากัน ครูจบวิชาโททางด้านจิตวิทยา ภาษาไทย ประวัติศาสตร์ ชีววิทยา และภูมิศาสตร์

3.1.6 ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพเกษตร จากการศึกษาพบว่า ครูร้อยละ 36.4 เท่ากัน มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 - 19 ปี และ 20 ปีหรือมากกว่า และร้อยละ 27.2 มีประสบการณ์ 9 ปีหรือน้อยกว่า โดยครูมีประสบการณ์เฉลี่ย 19.8 ปี ประสบการณ์สูงสุด 38 ปี และต่ำสุด 6 ปี

3.1.7 การได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการเกษตร จากการศึกษาพบว่า ครูร้อยละ 80.0 เคยได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการเกษตร และร้อยละ 20.0 ไม่เคยรับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการเกษตร

3.1.8 การมีส่วนร่วมกิจกรรมวิชาการงานเกษตร ได้แก่

1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่า ครูทั้งหมดมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน

2) การมีส่วนร่วมในการอบรมให้ความรู้ พบว่า ครูร้อยละ90.9มีส่วนร่วมในการอบรมให้ความรู้ และร้อยละ 8.1 ไม่มีส่สนร่วมในเรื่องนี้

3) มีส่วนร่วมการฝึกปฏิบัติ พบว่า ร้อยละ 90.9 ครูมีส่วนร่วมการฝึกปฏิบัติ และร้อยละ 8.1 ไม่มีส่สนร่วม

4) การมีส่วนร่วมอื่นๆ พบว่า ร้อยละ 18.2 มีส่วนร่วมในเรื่องอื่นๆ

3.1 9 ประเภทกิจกรรมการเกษตรที่ครูมีส่วนร่วม ได้แก่

1) กิจกรรมด้านการปลูกพืชทั่วไป พบว่า ครูร้อยละ 90.9 มีส่วนร่วมกิจกรรมด้านการปลูกพืชทั่วไป

2) กิจกรรมการขยายพันธุ์พืช พบว่า ครูร้อยละ63.7 มีส่วนร่วมกิจกรรมการขยายพันธุ์พืช และร้อยละ 36.3 ไม่ได้มีส่วนร่วมกิจกรรมนี้

3) กิจกรรมการปลูกผักสวนครัวในแปลง พบว่า ครูทั้งหมดมีส่วนร่วมดำเนินงานกิจกรรมดังกล่าว

4) กิจกรรมการปลูกผักสวนครัวในภาชนะ พบว่า ครูร้อยละ90.9 มีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้

5) กิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ พบว่า ครูร้อยละ54.5 มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ และร้อยละ 45.5 ไม่มีส่วนร่วม

6) กิจกรรมการเลี้ยงปลา พบว่า ครูร้อยละ90.9 มีส่วนร่วมในการการเลี้ยงปลา

ตารางที่ 4.9 สภาพทั่วไปของครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร

N = 11

สภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	5	45.5
หญิง	6	54.4
อายุ		
49 หรือต่ำกว่า	4	36.4
50 - 54	3	27.3
55 ปีขึ้นไป	4	36.4
Minimum = 44	Maximum = 58	
Mean = 51.82	S.D. = 4.285	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

N = 11

สภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ป.กศ.สูง	1	9.1
ปริญญาตรี	9	81.8
ปริญญาโท	1	9.1
วิชาเอกที่จบ		
บริหาร	1	9.1
สุขศึกษา	2	18.2
เทคโนโลยีการศึกษา	1	9.1
เกษตร	1	9.1
การประถมศึกษา	1	9.1
นาฏศิลป์	1	9.1
ภาษาไทย	2	18.2
วิทยาศาสตร์	1	9.1
อุตสาหกรรม	1	9/1
วิชาโทที่จบ		
ไม่มีวิชาโท	6	54.5
จิตวิทยา	1	9.1
ภาษาไทย	1	9.1
ประวัติศาสตร์	1	9.1
ชีววิทยา	1	9.1
ภูมิศาสตร์	1	9.1

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

N = 11

สภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพเกษตร		
9 ปี หรือน้อยกว่า	3	27.2
10-19 ปี	4	36.4
20 ปี หรือมากกว่า	4	36.4
Minimum = 6 ปี	Maximum = 38 ปี	
Mean = 19.80 ปี	S.D. = 12.26 ปี	
การได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการเกษตร		
เคย	9	81.8
ไม่เคย	2	18.2
การมีส่วนร่วมกิจกรรมวิชาการงานเกษตร		
(ตอบได้มากกว่า 1 กิจกรรม)		
การวางแผนทำกิจกรรม	11	100.0
การอบรมให้ความรู้	10	90.0
การฝึกปฏิบัติ	10	90.0
อื่น ๆ	2	18.2
ประเภทกิจกรรมการเกษตรที่ครูมีส่วนร่วม		
กิจกรรมการปลูกพืชทั่วไป	10	90.9
กิจกรรมการขยายพันธุ์พืช	7	63.6
กิจกรรมการปลูกผักสวนครัวในแปลง	11	100
กิจกรรมการปลูกผักสวนครัวในภาชนะ	10	90.9
กิจกรรมการเลี้ยงสัตว์	6	54.5

3.2 ความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร จากการศึกษาพบว่า

3.2.1 การวางแผนการดำเนินงานทำกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ครูร้อยละ72.7 มีความเห็นว่า โรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินงานทำกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีเป็นประจำ และร้อยละ27.3 มีความเห็นว่า โรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินกิจกรรมที่ดีเป็นบางครั้ง

3.2.2 การเข้ารับอบรมความรู้การเกษตร ครูร้อยละ 72.7 ให้ข้อมูลว่า ได้รับการเข้ารับอบรมความรู้การเกษตรเป็นบางครั้ง และร้อยละ27.3 ได้รับการเข้ารับอบรมเป็นประจำ

3.2.3 การได้รับการสนับสนุนด้านสื่อการสอนจากหน่วยงานอื่น ครูร้อยละ81.8 ให้ข้อมูลว่า ได้รับการสนับสนุนด้านสื่อการสอนเป็นบางครั้ง และร้อยละ18.2 ได้รับการสนับสนุนเป็นประจำ

3.2.4 การได้รับการสนับสนุนด้านเมล็ดพันธุ์พืชจากหน่วยงานอื่น ครูร้อยละ 90.9 ให้ข้อมูลว่า ได้รับการสนับสนุนด้านเมล็ดพันธุ์พืชเป็นบางครั้ง และร้อยละ 9.1 ได้รับเป็นประจำ

3.2.5 การจัดปลูกผักสวนครัวในแปลง ครูร้อยละ72.7 ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนให้นักเรียนจัดปลูกผักสวนครัวในแปลงเป็นประจำ ส่วนร้อยละ 27.3 ให้ข้อมูลว่าเป็นบางครั้ง

3.2.6 การจัดปลูกสวนครัวในภาชนะ ครูร้อยละ63.6 ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนให้นักเรียนปลูกสวนครัวในภาชนะเป็นประจำ และร้อยละ 36.4 บอกว่าได้รับเป็นบางครั้ง

3.2.7 การจัดกิจกรรมการขายผลผลิตจากผักสวนครัวและไม้ดอกไม้ประดับ ครูร้อยละ 72.7 ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการขายผลผลิตจากผักสวนครัวและไม้ดอกไม้ประดับเป็นบางครั้ง ร้อยละ 27.3 บอกว่าเป็นประจำ

3.2.8 การจัดกิจกรรมการขายผลผลิตจากการเลี้ยงปลาดุก ครูร้อยละ36.4 ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนการจัดกิจกรรมการขายผลผลิตจากการเลี้ยงปลาดุกเป็นประจำ และร้อยละ63.6 บอกว่ามีการจัดกิจกรรมเป็นบางครั้ง

3.2.9 การจัดกิจกรรมปักชำใบ กิ่ง ยอด ราก ครูร้อยละ90.9 ให้ข้อมูลว่า มีการจัดกิจกรรมปักชำใบ กิ่ง ยอด ราก เป็นบางครั้ง ครูเพียงร้อยละ9.1 ที่บอกว่า มีการจัดเป็นประจำ

3.2.10 การจัดกิจกรรมการติดตา/ตอนกิ่ง ครูทั้งหมดให้ข้อมูลว่า มีการจัดกิจกรรมนี้เป็นบางครั้ง

3.2.11 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูร้อยละ90.9 ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นประจำ มีเพียงร้อยละ 9.1 ที่บอกว่า มีการจัดเป็นบางครั้ง

3.2.12. การฝึกให้นักเรียนใช้และเก็บรักษาอุปกรณ์การเกษตร ครูร้อยละ 81.8 ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนมีการฝึกให้นักเรียนใช้และเก็บรักษาอุปกรณ์การเกษตรเป็นประจำ และร้อยละ 18.2 บอกว่า มีการฝึกเป็นบางครั้ง

3.2.13 การติดตามงานระหว่างบ้านกับโรงเรียน ครูร้อยละ 81.8 ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนมีการติดตามงานระหว่างบ้านกับโรงเรียนเป็นประจำ และร้อยละ18.2 บอกว่า มีการดำเนินการเป็นบางครั้ง

ตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

N = 11

การดำเนินงาน	ระดับการดำเนินงาน			
	ประจำ		บางครั้ง	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การวางแผนทำกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี	8	72.7	3	27.3
2. การเข้ารับอบรมความรู้การเกษตร	3	27.3	8	72.3
3. การได้รับการสนับสนุนด้านสื่อการสอนจากหน่วยงานอื่น	2	18.2	9	81.8
4. การได้รับการสนับสนุนด้านเมล็ดพันธุ์พืชจากหน่วยงานอื่น	1	9.1	10	90.9
5. การจัดปลูกสวนครัวในแปลง	8	72.7	3	27.3
6. การจัดปลูกสวนครัวในภาชนะ	7	63.6	4	36.4
7. การจัดกิจกรรมการขายผลผลิตจากผักสวนครัว ไม้ดอกไม้ประดับ	3	27.3	8	72.3
8. การจัดกิจกรรมการขายผลผลิตจากการเลี้ยงปลาดุก	4	36.4	7	63.6
9. การจัดกิจกรรมปักชำใบ กิ่ง ยอด ราก	1	9.1	10	90.9
10. การจัดกิจกรรมการติดตา/ตอนกิ่ง	0	0.0	11	100.0
11. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	10	90.9	1	9.1
12. การฝึกให้นักเรียนใช้และเก็บรักษาอุปกรณ์การเกษตร	9	81.8	2	18.2
13. การติดตามงานระหว่างบ้านกับโรงเรียน	9	81.8	2	18.2

3.3 ความต้องการในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตร จากการศึกษาพบว่า ครูมีความต้องการระดับมากทุกประเด็น มีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 ความต้องการความรู้การเกษตร ครูร้อยละ 90.9 มีความต้องการในระดับมาก และร้อยละ9.1 ที่ต้องการในระดับปานกลาง

3.3.2 ความต้องการวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ครูทั้งหมดต้องการในเรื่องนี้

3.3.3 ความต้องการสถานที่ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตร ครูร้อยละ 90.9 มีความต้องการในระดับมาก และร้อยละ9.1 ที่ต้องการในระดับปานกลาง

3.3.4 ความต้องการเกี่ยวกับปัจจัยการผลิต ครูทั้งหมดต้องการในเรื่องนี้

3.3.5 ความต้องการงบประมาณดำเนินการด้านการเกษตร ครูร้อยละ 54.5 มีความต้องการในระดับมาก ร้อยละ36.4 ต้องการในระดับปานกลาง มีเพียงร้อยละ9.1 ที่ต้องการในระดับน้อย

3.3.6 การนำความรู้ที่ได้จากการอบรมด้านการเกษตรมาปฏิบัติ ครูทั้งหมดต้องการในเรื่องนี้

3.3.7 การให้นักเรียนดูแลเอาใจใส่รับผิดชอบงานที่มอบหมายมากขึ้น ครูร้อยละ 90.9 มีความต้องการในระดับมาก และร้อยละ9.1 ที่ต้องการในระดับปานกลาง

3.3.8 การสื่อสารระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองให้ดีขึ้น ครูร้อยละ 72.7 มีความต้องการในระดับมาก และร้อยละ27.3 ที่ต้องการในระดับปานกลาง

3.3.9 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ครูร้อยละ 90.9 มีความต้องการในระดับมาก และร้อยละ9.1 ที่ต้องการในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.11 ความต้องการของครูในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

N = 11

ความต้องการ	ระดับความต้องการ									
	มาก		ปานกลาง		น้อย					
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	Mean	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ความรู้การเกษตร	10	90.9	1	9.1	0	0.0	2.91	0.302	มาก	4
2. วัสดุอุปกรณ์การเกษตร	11	100.0	0	0.0	0	0.0	3.00	0.000	มาก	1
3. สถานที่ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตร	10	90.9	1	9.1	0	0.0	2.91	0.302	มาก	4
4. ปัจจัยการผลิตการเกษตร	11	100.0	0	0.0	0	0.0	3.00	0.000	มาก	1
5. งบประมาณดำเนินการด้านการเกษตร	6	54.5	4	36.4	1	9.1	2.45	0.688	มาก	9
6. การนำความรู้ที่ได้จากการอบรมด้านการเกษตรมาปฏิบัติ	11	100.0	0	0.0	0	0.0	3.00	0.000	มาก	1
7. การให้นักเรียนดูแลเอาใจใส่รับผิดชอบงานที่มอบหมายมากขึ้น	10	90.9	1	9.1	0	0.0	2.91	0.302	มาก	4
8. การสื่อสารระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดีขึ้น	8	72.7	3	27.3	0	0.0	2.73	0.467	มาก	8
9. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	10	90.9	1	9.1	0	0.0	2.91	0.302	มาก	4

3.4 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่อยู่ระดับปานกลาง โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.4.1 อุปกรณ์การฝึกปฏิบัติงานเกษตร ครูร้อยละ72.7 มีความเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การฝึกปฏิบัติงานเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 18.2 เห็นว่า ปัญหาอยู่ในระดับมาก และร้อยละ 9.1 เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

3.4.2 สถานที่การฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตร ครูร้อยละ45.5 เท่ากัน มีความเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับสถานที่การฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตรอยู่ในระดับมากและปานกลาง และร้อยละ 9.1 เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

3.4.3 สภาพแวดล้อมของสถานที่ ครูร้อยละ54.5 มีความเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสถานที่อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 36.4 อยู่ในระดับปานกลาง และร้อยละ 9.1 เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

3.4.4 อุปกรณ์การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ครูร้อยละ63.6 มีความเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 27.3 อยู่ในระดับมาก และร้อยละ 9.1 เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

3.4.5 การประเมินผลจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ครูร้อยละ63.6 มีความเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมออยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 27.3 อยู่ในระดับน้อย และร้อยละ 9.1 เห็นว่าอยู่ในระดับมาก

3.4.6 การติดตามงานที่มอบหมายที่บ้าน ครูร้อยละ45.4 มีความเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับการติดตามงานที่มอบหมายที่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 36.4 อยู่ในระดับน้อย และร้อยละ 18.2 เห็นว่าอยู่ในระดับมาก

3.4.7 การติดตามงานที่มอบหมายที่โรงเรียน ครูร้อยละ36.4 เท่ากันมีความเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับการติดตามงานที่มอบหมายที่โรงเรียนอยู่ในระดับมากและน้อย และร้อยละ 27.3 เห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง

3.4.8 การสื่อสารกับผู้ปกครองในการทำกิจกรรมของนักเรียน ครูร้อยละ54.5 มีความเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารกับผู้ปกครองในการทำกิจกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 27.3 เห็นว่าอยู่ในระดับมาก และร้อยละ18.2 มีความเห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

3.4.9 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ครูร้อยละ72.7 มีความเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 18.2 เห็นว่าอยู่ในระดับมาก และร้อยละ 9.1 มีความเห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

N = 11

ปัญหาการดำเนินงาน	ระดับของปัญหา									
	มาก		ปานกลาง		น้อย					
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	Mean	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. อุปกรณ์การฝึกปฏิบัติงานเกษตร	2	18.2	8	72.7	1	9.1	2.09	0.539	ปานกลาง	5
2. สถานที่การฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตร	5	45.5	5	45.4	1	9.1	2.36	0.674	มาก	2
3. สภาพแวดล้อมของสถานที่	6	54.5	4	36.4	1	9.1	2.45	0.687	มาก	1
4. อุปกรณ์การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน	3	27.3	7	63.6	1	9.1	2.18	0.603	ปานกลาง	3
5. การประเมินผลจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ	1	9.1	7	63.6	3	27.3	2.18	0.603	ปานกลาง	3
6. การติดตามงานที่มอบหมายที่บ้าน	2	18.2	5	45.4	4	36.4	1.18	0.750	น้อย	9
7. การติดตามงานที่มอบหมายที่โรงเรียน	4	36.4	3	27.3	4	36.4	2.00	0.894	ปานกลาง	8
8. การสื่อสารกับผู้ปกครองในการทำกิจกรรมของนักเรียน	3	27.3	6	54.5	2	18.2	2.09	0.700	ปานกลาง	5
9. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	2	18.2	8	72.7	1	9.1	2.09	0.539	ปานกลาง	5

บทที่ 5
สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร)ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญ 3 ส่วน คือ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพโดยทั่วไปของนักเรียน ผู้ปกครองและครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร 2) ความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครองและครูในการมีส่วนร่วมการดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร 3) ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และครูที่มีต่อการเรียนการสอนวิชางานเกษตร และ 4) ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรของนักเรียน ผู้ปกครอง และครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร

1.2 วิธีการวิจัย ได้แก่

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ประกอบด้วย 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งหมดของโรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต1 จังหวัดสุรินทร์ ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 25 คน 2) ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งหมด จำนวน 25 คน และ 3) ครูที่รับผิดชอบวิชาการงานอาชีพ จำนวน 11 คน

1.2.2 เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม 3 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามนักเรียน มีทั้งหมด 4 ตอน คือ 1) สภาพโดยทั่วไปของนักเรียน 2) ความคิดเห็นของนักเรียนในการมีส่วนร่วมการดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร 3) ความต้องการของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนวิชางานเกษตร และ 4)ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

ชุดที่ 2 ผู้ปกครองนักเรียน มีทั้งหมด 4 ตอน คือ 1) สภาพโดย ทั่วไปของผู้ปกครองนักเรียน 2) ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอนวิชางานเกษตร 3) ความต้องการในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนงานเกษตรวิชางานเกษตร และ 4) ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนงานเกษตร

ชุดที่ 3 ครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร มีทั้งหมด 4 ตอน คือ 1) สภาพทั่วไปของครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร 2) ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร 3) ความต้องการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตร และ 4) ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ช่วงเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2556 - 31 มีนาคม 2556

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ลงรหัสข้อมูล เพื่อประเมินผลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้ค่าสถิติคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และการจัดอันดับ

1.3 ผลการวิจัย สรุปในประเด็นตามกลุ่มประชากร ดังนี้

1.3.1 นักเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) สภาพโดยทั่วไปของนักเรียน จากการศึกษาพบว่า

- นักเรียนร้อยละ 56.0 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 44.0 เป็นเพศชาย ร้อยละ 84.0 อายุ 11ปี และร้อยละ16.0 อายุ12 ปี

- นักเรียนร้อยละ 76.0 บิดามีอาชีพรับจ้าง รองลงไปร้อยละ 56.0 บิดามีอาชีพทำ ร้อยละ 64.0 มารดามีอาชีพรับจ้าง รองลงไปร้อยละ 36.0 มารดามีอาชีพทำนา โดยร้อยละ 72.0 อาศัยอยู่กับบิดามารดา นอกจากนี้ ร้อยละ 96.0 บิดามารดามีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง

- นักเรียนทั้งหมดได้รับความรู้ด้านการเกษตร ร้อยละ 92.0 ได้รับผลผลิตด้านการเกษตร และร้อยละ 80.0 สร้างรายได้ โดยร้อยละ 92.0 สามารถนำความรู้ไปทำเป็นกิจกรรมส่วนตัว ร้อยละ 84 .0 นำไปทำกิจกรรมที่บ้านทำแปลงผักสวนครัว และปลูกผักตามรั้วร่วมกับผู้ปกครอง และร้อยละ 92.0 สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติโดยการปลูกไม้ดอกไม้ประดับที่บ้านได้สวยงาม

2) ความคิดเห็นของนักเรียนในการมีส่วนร่วมการดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร จากการศึกษาพบว่า

- นักเรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมกิจกรรมการดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรเป็นประจำ ในเรื่อง การทำกิจกรรมในห้องเรียน การทำงานกลุ่ม การวางแผน

การดำเนินงาน การสำรวจแหล่งพื้นที่ทำแปลงเพาะปลูก และการวางแผนเลี้ยงปลาดุก ส่วนนักเรียนบางส่วนมีส่วนร่วมเป็นบางครั้ง

- นักเรียนประมาณสองในสามมีส่วนร่วมเป็นบางครั้ง ส่วนนักเรียนที่เหลือมีส่วนร่วมเป็นประจำในเรื่อง การสำรวจและหาพันธุ์ผักเพาะปลูก การใช้และเก็บรักษาเครื่องมือเกี่ยวกับดิน การใช้และเก็บเก็บรักษาเครื่องมือเกี่ยวกับพืช การดูแลเอาใจใส่ รดน้ำ พรวนดิน ใส่ปุ๋ยพืชผัก การกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช การปักชำพืช (ราก กิ่ง ใบ) กิจกรรมการเรียนเกี่ยวกับการตอนกิ่ง และการจัดกิจกรรมเลี้ยงปลาดุกในบ่อซีเมนต์

- นักเรียนประมาณกึ่งหนึ่งมีส่วนร่วมเป็นประจำ ส่วนนักเรียนที่เหลือมีส่วนร่วมเป็นบางครั้ง ในเรื่อง การบันทึกกิจกรรมที่ปฏิบัติ และการได้รับผลตอบแทนจากการทำกิจกรรม

3) ความต้องการของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนวิชางานเกษตร จากการศึกษาพบว่า ความต้องการของนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการเกษตรทั่วไป ประกอบด้วย การเพาะเห็ด การปลูกผัก การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ การเพาะพันธุ์กล้าไม้ผล การเพาะปลูกไม้แขวน การเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงปลา การแปรรูปอาหาร การถนอมอาหาร การประกอบอาหาร การประดิษฐ์จากเศษวัสดุ นอกจากนี้ นักเรียนยังมีความต้องการระดับมากเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การเกษตร สถานที่ฝึกปฏิบัติกิจกรรม ภาชนะในการเพาะปลูกพืช วัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการปลูกพืช เมล็ดพันธุ์พืชผัก และการศึกษานอกสถานที่เกี่ยวกับการเกษตร

4) ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร จากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีปัญหาระดับกลาง ได้แก่ ความรู้การเกษตร การฝึกทักษะในการปฏิบัติงานเกษตร อุปกรณ์การฝึกปฏิบัติ การจัดกิจกรรมกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของนักเรียนในการช่วยเหลือซึ่งกันในกลุ่ม วัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับพืช วัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับดิน วัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ วัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา การมีส่วนร่วมวางแผนทำกิจกรรม การรับผิดชอบงานที่มอบหมาย และการนำความรู้ด้านการเกษตรไปใช้ที่บ้าน นอกจากนี้ นักเรียนมีปัญหาระดับมากในเรื่อง ความเพียงพอสถานที่ฝึกปฏิบัติทักษะการเกษตร

1.3.2 ผู้ปกครองนักเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) สภาพทั่วไปผู้ปกครองนักเรียน จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองร้อยละ 96.0 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 45.76 ปี ร้อยละ76.0 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 76.0 เป็นมารดานักเรียน ร้อยละ 68.0 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 16.0 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และร้อยละ8.0 จบการศึกษาระดับ ปวช.และปวส. นอกจากนี้ ผู้ปกครองทั้งหมดสนับสนุนกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติเกี่ยวกับเรียนวิชาการงานอาชีพ

2) ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับผลการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของนักเรียนว่า นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรเป็นประจำและบางครั้งจำนวนไม่แตกต่างกันมากนัก ประเด็นที่ศึกษาความสามารถของนักเรียน ได้แก่ การใช้และเก็บรักษาอุปกรณ์การเกษตร การช่วยดูแลรดน้ำพรวนดินพืชผัก การช่วยดูแลให้อาหารเป็ดไก่ การปลูกผักสวนครัวที่บ้านเจริญงอกงาม การแบ่งปันผักสวนครัวแก่เพื่อนบ้าน การนำความรู้ด้านการเกษตรมาประยุกต์ใช้ที่บ้าน การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การเอาใจใส่รับผิดชอบงานที่มอบหมาย การนำความรู้ไปปฏิบัติช่วยเหลือเพื่อนบ้าน การปฏิบัติกิจกรรมด้านการเกษตรเพื่อช่วยสร้างรายได้ การติดตามงานระหว่างบ้านกับโรงเรียน การวางแผนทำกิจกรรมที่บ้าน การได้รับผลตอบแทนจากการทำกิจกรรมการเกษตร และการได้รับประโยชน์จากกิจกรรมที่ปฏิบัติ

3) ความต้องการในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนงานเกษตรวิชางานเกษตร พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการระดับมาก ในเรื่อง การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์การเกษตรในการทำกิจกรรม ปัจจัยการผลิตในการทำกิจกรรมการเกษตร การดูแลเอาใจใส่รับผิดชอบงานที่มอบหมายที่บ้าน การส่งเสริมศักยภาพด้านการปฏิบัติงานของนักเรียนที่บ้าน การสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์จากการทำกิจกรรมการเกษตรที่บ้าน การยอมรับความคิดเห็นจากผู้ปกครองในการทำกิจกรรม การรับฟังการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางกิจกรรมการเรียน การใช้พื้นที่เกษตรกรรมที่ประสบผลสำเร็จเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ นอกจากนี้ ผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการในระดับปานกลางในเรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียนเกี่ยวกับการช่วยเหลือกิจกรรมการเกษตรที่บ้าน

4) ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนงานเกษตร จากการศึกษา ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ อุปกรณ์การฝึกปฏิบัติงานเกษตร สถานที่การฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตร สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับสถานที่ การนำความรู้และการปฏิบัติไปใช้ที่บ้าน การทำงานร่วมกับกิจกรรมกับที่บ้าน การดูแลเอาใจใส่งานที่รับผิดชอบ การติดตามงานที่มอบหมายที่บ้าน ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเกษตร การนำความรู้มาประยุกต์ใช้ที่บ้าน การมีส่วนร่วมรับรู้ระหว่างนักเรียน ครู และผู้ปกครอง และการสื่อสารระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

1.3.3 ครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร

1) สภาพโดยทั่วไปของครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร จากการศึกษาพบว่า

- ครูร้อยละ 54.5 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 45.5 เป็นเพศชาย เกือบทั้งหมดจบการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกที่จบมีหลากหลาย ได้แก่ สุขศึกษา ภาษาไทย บริหารการศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา การประถมศึกษา นาฏศิลป์ วิทยาศาสตร์ และอุตสาหกรรม โดยมีจบเอกทางด้านการเกษตรเพียง 1 คน มีประสบการณ์ในการทำงานเฉลี่ย 19.8 ปี ร้อยละ 80.0 เคยได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการเกษตร

- ครูทั้งหมดมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน และเกือบทั้งหมดมีส่วนร่วมในการอบรมให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติ โดยกิจกรรมที่ครูมีส่วนร่วม ได้แก่ การปลูกพืชทั่วไป กิจกรรมขยายพันธุ์พืช การปลูกผักสวนครัวในแปลง การปลูกผักสวนครัวในภาชนะ การเลี้ยงสัตว์ และการเลี้ยงปลา

2) ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร จากการศึกาพบว่า

- ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรงานมีการดำเนินงานเป็นประจำในเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การฝึกให้นักเรียนใช้และเก็บรักษาอุปกรณ์การเกษตร และการติดตามงานระหว่างบ้านกับโรงเรียน นอกจากนี้ ประมาณสามในสี่ของครูมีความเห็นว่า มีการดำเนินงานเป็นประจำในเรื่อง การวางแผนทำกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี และการจัดปลูกสวนครัวในแปลง และประมาณสองในสามของครูมีความเห็นว่า มีการดำเนินการเป็นประจำเช่นกัน ในเรื่อง การจัดปลูกสวนครัวในภาชนะ ส่วนครูที่เหลือมีความเห็นว่า กิจกรรมดังกล่าวมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง

- ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า มีการดำเนินงานเป็นบางครั้งในเรื่อง การได้รับการสนับสนุนด้านสื่อการสอนจากหน่วยงานอื่น การได้รับการสนับสนุนด้านเมล็ดพันธุ์พืชจากหน่วยงานอื่น และการจัดกิจกรรมปักชำใบ กิ่ง ยอด ราก ส่วนกิจกรรมการจัดกิจกรรมการติดตา/ตอนกิ่ง ครูทั้งหมดมีความเห็นว่า มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง นอกจากนี้ ประมาณสามในสี่ของครูมีความเห็นว่า มีการปฏิบัติเป็นบางครั้งในเรื่อง การเข้ารับอบรมความรู้การเกษตร และการจัดกิจกรรมการขายผลผลิตจากผักสวนครัว ไม้ดอกไม้ประดับ ส่วนครูที่เหลือมีความเห็นว่า กิจกรรมดังกล่าวมีการปฏิบัติเป็นประจำ

3) ความต้องการในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตร จากการศึกษาพบว่า ครูมีความต้องการระดับมากทุกประเด็น ในเรื่อง ความรู้การเกษตร วัสดุอุปกรณ์การเกษตร สถานที่ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตร ปัจจัยการผลิตการเกษตร งบประมาณดำเนินการด้านการเกษตร การนำความรู้ที่ได้จากการอบรมด้านการเกษตรมาปฏิบัติ การให้นักเรียน

ดูแลเอาใจใส่รับผิดชอบงานที่มอบหมายมากขึ้น การสื่อสารระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดีขึ้น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

4) ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร จากการศึกษาพบปัญหาของการดำเนินงานตามความคิดเห็นของครู ดังนี้

- ปัญหาที่ครูมีความเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สถานที่การฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตร และสภาพแวดล้อมของสถานที่

- ปัญหาที่ครูมีความเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ อุปกรณ์การฝึกปฏิบัติงานเกษตร อุปกรณ์การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน การประเมินผลจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ การติดตามงานที่มอบหมายที่โรงเรียน การสื่อสารกับผู้ปกครองในการทำกิจกรรมของนักเรียน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

- ปัญหาที่ครูมีความเห็นว่าอยู่ในระดับน้อย มีประเด็นเดียว คือ การติดตามงานที่มอบหมายที่บ้าน

2. อภิปรายผล

จากการศึกษามีสิ่งที่ควรอภิปรายดังต่อไปนี้

2.1 สภาพโดยทั่วไปของนักเรียน

จากการศึกษาพบว่า การเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร) นักเรียนได้รับความรู้ด้านการเกษตร และได้รับผลผลิตด้านการเกษตร ทำให้เกิดการสร้างรายได้ และนักเรียนสามารถนำไปทำเป็นกิจกรรมส่วนตัว ทำแปลงผักสวนครัวที่บ้าน ปลูกผักตามรั้ว และปลูกผักในกระถาง โดยร่วมกับผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ พรรณรัศมิ์ เงาธรรมสาร (2552) กล่าวว่า การเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนเป็นกลุ่มเล็ก สมาชิกในกลุ่มจะมีความสามารถที่แตกต่างกัน ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และรับผิดชอบการทำงานของตนเองเท่ากับรับผิดชอบการทำงานของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มด้วย บุญครอง ศรีนวล (2543: 10) กล่าวถึง การเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นการเรียนเป็นกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเกิดการเรียนรู้ และตระหนักถึงความสำคัญของตนเองในการช่วยให้กลุ่มประสบความผลสำเร็จ รวมทั้งการฝึกทักษะทางสังคมให้เกิดกับผู้เรียนด้วย

2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนในการมีส่วนร่วมการดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

จากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของการดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร ทั้งเป็นประจำและบางครั้ง ทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรางคนา อนุกูลประเสริฐ (2548: 60) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมวางแผนการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความรู้ที่แท้จริงนั้นสำคัญคือ การที่ผู้เรียนจะมีความรับผิดชอบต่อการทำงานการทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ การดูแลเอาใจใส่งานที่ดำเนินการอยู่มากน้อยเพียงใดนั้นจากการสังเกตของผู้วิจัยเห็นว่า ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อกลุ่มเพื่อนรู้สึกสนุกสนานกับการเรียนทำงานอย่างเป็นระบบ นำประโยชน์จากสิ่งที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิต

ผลการศึกษายังสอดคล้องกับบุญครอง ศรีนวล (2543: 10) กล่าวถึง การเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นการเรียนเป็นกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเกิดการเรียนรู้ และตระหนักถึงความสำคัญของตนเองในการช่วยให้กลุ่มประสบความผลสำเร็จ รวมทั้งการฝึกทักษะทางสังคมให้เกิดกับผู้เรียนด้วย

2.3 ปัญหาของการดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

จากการศึกษาพบว่า ตามความเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู มีความเห็นว่าปัญหาของการดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง บางประเด็นมีปัญหาระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับวรรณพงษ์ เมืองเล็น (2551: 66) ได้ศึกษาการดำเนินงานกิจกรรมการเกษตรสำหรับเด็กนักเรียนในโรงเรียนและกลุ่มยุวเกษตรกรที่อยู่ในวัยเดียวกัน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรมในโรงเรียน และการฝึกอบรมแก่ยุวเกษตรกรแล้ว มีการดำเนินกิจกรรมการเกษตร โดยการปฏิบัติที่หลากหลาย ทั้งการปลูกพืช เช่น การปลูกพืชผัก การเพาะเห็ด และการเลี้ยงสัตว์ เช่น การเลี้ยงไก่เนื้อ ไก่ไข่ ปลา และกบ ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามบริบทของพื้นที่ และมีการนำเอาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการจัดการเรียนการสอน แต่ครูบางคนก็ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนปัญหาที่พบได้แก่ การที่นักเรียนยังมีเจตคติที่ไม่ดีต่ออาชีพเกษตร ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้นักเรียนเรียนเกษตร การดำเนินงานขาดงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกิจกรรมการเกษตรเท่าที่ควร ครูผู้สอนขาดความมุ่งมั่นในการสอน ขาดการจัดการที่ดี ขาดความรู้ทางการเกษตร ขาดขวัญกำลังใจในการ

ทำงาน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ยังรอการแก้ไขและพัฒนาจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยจึงเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนางานการจัดการเรียนการสอน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร)ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1 ดังนี้

3.1.1 ด้านการเรียนการสอน ครูควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนอย่างต่อเนื่อง และมีสื่อและอุปกรณ์การเรียนที่หลากหลาย และเพียงพอกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนและจำนวนนักเรียน เพราะถ้าขาดอุปกรณ์และสื่อการเรียนจะมีผลต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก หรือขาดทักษะทางการเรียน

3.1.2 ผู้ปกครองนักเรียน มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการเล่าเรียนของนักเรียนและเข้าใจในการทำกิจกรรมการเรียน เพราะนักเรียนทำกิจกรรมที่โรงเรียนต้องอาศัยเครื่องมืออุปกรณ์จากทางบ้านเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากอุปกรณ์ทางการฝึกทักษะไม่เพียงพอหรือไม่มี และผลจากการจัดกิจกรรมที่โรงเรียนสามารถนำไปบริโภคที่บ้านได้ เช่น ผักสวนครัว

3.1.3 ครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีส่วนสำคัญในการแสดงความคิดเห็นในการเรียนของนักเรียน และสนับสนุนปัจจัยด้านการเรียนและอุปกณ์การเรียน

3.1.4 การเรียนแบบร่วมมือ ต้องได้รับการร่วมมือจากนักเรียน ผู้ปกครอง และครูที่จัดกิจกรรม ในการสนับสนุนอุปกรณ์และเครื่องมือในการเรียนแต่ละครั้ง

3.1.5 สื่ออุปกรณ์การเรียนแบบร่วมมือ นักเรียนเรียนต้องได้รับความรู้อย่างทั่วถึงและร่วมกิจกรรมทุกครั้ง ในบทบาทของแต่ละกิจกรรม และเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องได้ร่วมกิจกรรมทั่วถึงทุกคน และต้องได้รับการประเมินแต่ละกิจกรรม

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาการนำความรู้การเกษตรไปใช้ในการประกอบอาชีพ หรือการใช้ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนหลังสำเร็จการศึกษาไปแล้ว

3.2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบการนำความรู้การเกษตรไปใช้ของนักรียนจากโรงเรียนต่างๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545) *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.หรือแผนการสอน* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ ค้นคืนวันที่ 5 มีนาคม+415 2556 จาก http://www.newnaew.net/plan1/167- plan-means.html

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551* กรุงเทพมหานคร

กาญจนา วัฒายุ (2547) *เทคนิคการเขียนแผนการเรียนรู้และการวิจัยในชั้นเรียน* สำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่มที่ 6

กีรติวัฒน์ อัคเส (2543) "การดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยชัน" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กฤษดา บุญหมื่น (2556) *แผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอน* ค้นคืนวันที่ 5 มีนาคม 2556 จาก http://www.newnaew.net/plan1/167-plan-means.html

ทิศนา แขมมณี (2548) *รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

นรีรัตน์ สร้อยศรี (2554) *แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ* ค้นคืนวันที่ 5 มีนาคม 2556 จาก http://becreativetv.com/blog/2011/11/

นิคม ชมพูหลง (2545) *วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา* มหาสารคาม อภิชาตการพิมพ์

นิตยา เจริญนิเวศนุกูล (2541) "ผลของการใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือ ประเภทการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม ที่มีการทดสอบย่อยต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประภัสรา โคตะขุน (2555) *การจัดทำแผนการเรียนรู้หรือแผนการสอน* ค้นคืนวันที่ 5 มีนาคม 2556 จาก https://sites.google.com/site/prapasara/5-4

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545) "ผลการค้นหาเพิ่มเติมสำหรับวัฒนาพร ระงับทุกข์ 2545 บทที่ 3 CT-CPC " ค้นคืนวันที่ 10 มีนาคม 2556 จาก www.ct-cpc.com/llen/download/18

วัฒนาพร ระงับทุกข์ อุกฤษณ์ กาญจนเกตุ (2543) “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการใช้ Competency การบริหารบุคคล” *บทความวารสารการบริหารศน* 21, 4 (ต.ค.-ธ.ค): 19-22 ค้นคืนวันที่ 15 มีนาคม 2556 จาก www.culi.chula.ac.th/e-Journalt/article_09.htm

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามนักเรียน

เลขที่แบบสอบถาม□□□

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือของกลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยี
(งานเกษตร) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล
สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต1 ว่ามีความเหมาะสมหรือมีปัญหาอุปสรรคในการนำไปใช้ประโยชน์เพียงใด ทั้งนี้เพื่อจะนำมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอน กลุ่มสาระการ เรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต1ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. คำตอบในแบบสอบถามนี้จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ซึ่งไม่มีผลต่อสวัสดิภาพของท่านแต่ประการใด ดังนั้นจึงขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบคำถามทุกข้อตรงตามความจริงที่ปฏิบัติและตรงตามความคิดเห็นหรือความต้องการของท่าน
3. เลขที่แบบสอบถามมีไว้ใช้เพื่อการติดตามแบบสอบถามเท่านั้น
4. วัตถุประสงค์ของการวิจัยมี 4 ประการ ได้แก่
   1) เพื่อศึกษาสภาพโดยทั่วไปของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต1
   2) ความคิดเห็นของนักเรียน ต่อการดำเนินงานการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต1
   3) ความต้องการของนักเรียน ต่อการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1
   4) ปัญหาของนักเรียน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1
5. ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณนักเรียน ผู้ปกครอง และครูที่กรุณากรอกแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

นางอุ่นใจ ศรีแก้ว

แบบสอบถามฉบับที่ 1
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

ตอนที่ 1 สภาพโดยทั่วไปของนักเรียน

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย √ ใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงและความคิดเห็นของท่านหรือ เติมข้อความลงในช่องว่างที่เตรียมไว้

1. เพศ ( ) 1 ชาย ( ) 2 หญิง A1

2. ปัจจุบันอายุ .....ปี A2

3. ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับชั้น ( ) 1 ป. 5 ( ) 2 ป. 6 A3

4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด ……คน A4

5. อาชีพบิดา ( ) 1 ทำนา ( ) 2 ทำสวน ( ) 3 รับจ้าง ( ) 4 ค้าขาย ( ) 5 รับราชการ A5
( ) 6 อื่นๆระบุ ……..

6. อาชีพมารดา ( ) 1 ทำนา ( ) 2 ทำสวน ( ) 3 รับจ้าง ( ) 4 ค้าขาย ( ) 5 รับราชการ A6
( ) 6 อื่นๆระบุ ……..

7. ปัจจุบันอาศัยอยู่กับใคร ( ) 1 บิดา มารดา ( ) 2.ญาติพี่น้อง A7

8. หากไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดา-มารดา ผู้ปกครองประกอบอาชีพ
( ) 1 ทำนา ( ) 2 ทำสวน ( ) 3 รับจ้าง ( ) 4 ค้าขาย ( ) 5 รับราชการ A8

9. บิดามารดา มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเองหรือไม่ ( ) 1 มี ( ) 2 ไม่มี A9

10. การเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร) ได้รับอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1ข้อ)
( ) 10.1 สร้างรายได้ A101
( ) 10.2 ผลผลิตด้านการเกษตร A102
( ) 10.3 ความรู้ด้านการเกษตร A103

11. นอกจากกิจกรรมส่วนรวมแล้ว นักเรียนมีกิจกรรมส่วนตัวหรือไม่ A11
( ) 1 มี ( ) 2 ไม่มี

12. ที่บ้านของนักเรียนมีแปลงผักสวนครัวหรือไม่ ( ) 1 มี ( ) 2ไม่มี A12

13. ที่บ้านของนักเรียนมีการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้หรือไม่ ( ) 1 มี ( ) 2 ไม่มี A13

14. ที่บ้านของนักเรียนมีการปลูกผักสวนครัวในกระถางหรือไม่ ( ) 1 มี ( ) 2 ไม่มี A14

15. ที่บ้านของนักเรียนมีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับหรือไม่ ( ) 1 มี ( ) 2 ไม่มี A15

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนในการมีส่วนร่วมการดำเนินการจัดการเรียนการสอน วิชางานเกษตร

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย √ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

ที่	การดำเนินงาน	ระดับการเข้าร่วมกิจกรรม			
		ประจำ	บางครั้ง	ไม่เข้าร่วม	รหัส
1	การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในห้องเรียน				B1
2	การมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม				B2
3	การมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน				B3
4	การมีส่วนร่วมในการสำรวจแหล่งพื้นที่ทำแปลงเพาะปลูก				B4
5	การมีส่วนร่วมในการสำรวจและหาพันธุ์ผักเพาะปลูก				B5
6	การมีส่วนร่วมในการใช้และเก็บรักษาเครื่องมือเกี่ยวกับดิน				B6
7	การมีส่วนร่วมในการใช้และเก็บเก็บรักษาเครื่องมือเกี่ยวกับพืช				B7
8	การมีส่วนร่วมในการดูแลเอาใจใส่ รดน้ำ พรวนดิน ใส่ปุ๋ยพืชผัก				B8
9	การมีส่วนร่วมในการกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช				B9
10	การมีส่วนร่วมในการปักชำพืช(ราก กิ่ง ใบ)				B10
11	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนเกี่ยวกับการตอนกิ่ง				B11
12	การมีส่วนร่วมในการวางแผนเลี้ยงปลาดุก				B12
13	การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเลี้ยงปลาดุกในบ่อซีเมนต์				B13
14	การมีส่วนร่วมในบันทึกกิจกรรมที่ปฏิบัติ				B14
15	การได้รับผลตอบแทนจากการทำกิจกรรม				B15

ตอนที่ 3 ความต้องการของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย √ ในช่องที่ตรงกับความต้องการของนักเรียน

ประเด็นความต้องการ	ระดับความต้องการ			รหัส
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1. ความรู้เกี่ยวกับการเกษตรทั่วไป				C1
2. ความรู้เกี่ยวกับการเพาะเห็ด				C2
3. ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผัก				C3
4. ความรู้เกี่ยวกับการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ				C4
5. ความรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์กล้าไม้ผล				C5
6. ความรู้เกี่ยวกับการเพาะปลูกไม้แขวน				C6
7. ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์				C7
8. ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์				C8
9. ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปอาหาร				C9
10. ความรู้เกี่ยวกับการถนอมอาหาร				C10
11. ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหาร				C11
12. ความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์จากเศษวัสดุ				C12
13. วัสดุอุปกรณ์การเกษตร				C13
14. สถานที่ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตร				C14
15. ภาชนะในการเพาะปลูกพืช				C15
16. วัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการปลูกพืช				C16
17. เมล็ดพันธุ์พืชผัก				C17
18.การศึกษานอกสถานที่เกี่ยวกับการเกษตร				C18

ตอนที่ 4 ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย √ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา			รหัส
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1. ความรู้ด้านการเกษตร				D1
2. การฝึกทักษะในการปฏิบัติงานเกษตร				D2
3. อุปกรณ์การฝึกปฏิบัติ				D3
4. การจัดกิจกรรมกลุ่ม				D4
5. บทบาทหน้าที่ของนักเรียน				D5
6. การช่วยเหลือซึ่งกันในกลุ่ม				D6
7. วัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับพืช				D7
8. วัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับดิน				D8
9. วัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์				D9
10. วัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา				D10
11. การมีส่วนร่วมวางแผนทำกิจกรรม				D11
12. การรับผิดชอบงานที่มอบหมาย				D12
13. การนำความรู้ด้านการเกษตรไปใช้ที่บ้าน				D13
14. สถานที่ฝึกปฏิบัติทักษะการเกษตรไม่เพียงพอ				D14

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียน

เลขที่แบบสอบถาม □□□

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือของกลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยี
(งานเกษตร) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การประถม ศึกษาสุรินทร์เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับ ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการเรียนการสอนงานเกษตร กลุ่มสาระการ เรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ว่า มีความเหมาะสมหรือมีปัญหาอุปสรรคในการนำไปใช้ประโยชน์เพียงใด ทั้งนี้เพื่อจะนำมาใช้ เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอน กลุ่มสาระการ เรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต1 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. คำตอบในแบบสอบถามนี้จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ซึ่งไม่มีผลต่อสวัสดิภาพของท่านแต่ประการใด ดังนั้นจึงขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบคำถามทุกข้อตรงตามความจริงที่ปฏิบัติ และตรงตามความคิดเห็นหรือความต้องการของท่าน
3. เลขที่แบบสอบถามมีไว้ใช้เพื่อการติดตามแบบสอบถามเท่านั้น
4. วัตถุประสงค์ของการวิจัยมี 4 ประการ ได้แก่
    1) เพื่อศึกษาสภาพโดยทั่วไปของ ผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1
    2) ความคิดเห็นของ ผู้ปกครอง การดำเนินงานการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1
    3) ความต้องการของ ผู้ปกครอง ต่อการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

4) ปัญหาของ ผู้ปกครอง กับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

5) ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณ ผู้ปกครอง ที่กรุณากรอก แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

นางอุ่นใจ ศรีแก้ว

ผู้วิจัย

แบบสอบถามฉบับที่ 2
สำหรับผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5
โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

ตอนที่ 1 สภาพโดยทั่วไปของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย √ ในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง หรือเติมคำลงในช่องว่างที่กำหนด

1. เพศ ( ) 1 ชาย ( ) 2 หญิง A1

2. อายุ.....ปี A2

3. สถานภาพการสมรส

( ) 1 โสด ( ) 2 สมรส ( ) 3 หม้าย/หย่าร้าง A3

4. ท่านมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนในฐานะใด

( ) 1 บิดา ( ) 2 มารดา ( ) 3 อื่น ๆ (โปรดระบุ.....) A4

5. ปัจจุบันประกอบอาชีพ A5

( ) 1 เกษตรกร ( ) 2 รับจ้าง

( ) 3 ค้าขาย ( ) 4 รับราชการ

( ) 5 อื่น ๆ (ระบุ.....)

6. ระดับการศึกษา A6

( ) 1 ไม่ได้เรียนหนังสือ ( ) 2 ประถมศึกษา

( ) 3 มัธยมศึกษาตอนต้น ( ) 4 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

( ) 5 อนุปริญญา/ปวส. ( ) 6 ปริญญาตรีขึ้นไป

7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน A7

8. จำนวนแรงงานในครัวเรือน.....คน A8

9. ถ้าท่านประกอบอาชีพการเกษตร ท่านมีพื้นที่การเกษตร…….. ไร่ A9

( ) 9.1 พื้นที่ทำนา.....ไร่ A91

( ) 9.2 พื้นที่ทำไร่.....ไร่ A92

( ) 9.3 พื้นที่ทำสวน.....ไร่ A93

( ) 9.4 อื่น ๆ (ระบุ).....ไร่ A94

10. ท่านทราบหรือไม่ว่าบุตร/หลานของท่านเรียนวิชาการงานอาชีพ (งานเกษตร) ในโรงเรียน A10

( ) 1 ทราบ ( ) 2 ไม่ทราบ

11. ท่านสนับสนุนกิจกรรมที่บุตร/หลานของท่านปฏิบัติเกี่ยวกับเรียนวิชาการงานอาชีพ A11 (งานเกษตร) หรือไม่

( ) 1 สนับสนุน ( ) 2 ไม่สนับสนุน

12. ท่านคิดว่าบุตร/หลานของท่านได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการเข้าร่วมกิจกรรมวิชาการงานอาชีพ (งานเกษตร)ในโรงเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 11.1 ได้รับความรู้ด้านการเกษตร(ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง) A11

( ) 11.2 ได้ฝึกปฏิบัติในการทำกิจกรรมด้านการเกษตร A12

( ) 11.3 การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ A13

( ) 11.4 อื่น ๆ (โปรดระบุ.....) A14

ตอนที่2 ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับผลการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย √ ในช่องที่ตรงกับระดับความเห็นด้วยของท่านกับผลการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

ที่	ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความเห็นด้วย			
		มาก	ปานกลาง	น้อย	รหัส
1	นักเรียนใช้และเก็บรักษาอุปกรณ์การเกษตรได้				B1
2	นักเรียนช่วยดูแล รดน้ำ พรวนดินพืชผักได้				B2
3	นักเรียนช่วยดูแลให้อาหารเป็ด/ไก่ได้				B3
4	นักเรียนปลูกผักสวนครัวที่บ้านเจริญงอกงามได้				B4
5	นักเรียนสามารถแบ่งปันผักสวนครัวแก่เพื่อนบ้านได้				B5
6	นักเรียนนำความรู้ด้านการเกษตรมาประยุกต์ใช้ที่บ้านได้				B6
7	นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์				B7
8	นักเรียนเอาใจใส่รับผิดชอบงานที่มอบหมาย				B8
9	นักเรียนนำความรู้ไปปฏิบัติช่วยเหลือเพื่อนบ้านได้				B9
10	นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมด้านการเกษตรเพื่อช่วยสร้างรายได้				B10

ที่	ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความเห็นด้วย			
		มาก	ปานกลาง	น้อย	รหัส
11	กิจกรรมการเรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง				B11
12	มีการติดตามงานระหว่างบ้านกับโรงเรียน				B12
13	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนทำกิจกรรมที่บ้าน				B13
14	ได้รับผลตอบแทนจากการทำกิจกรรมการเกษตรโดยรวม				B14
15	ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมที่ปฏิบัติโดยรวม				B15

ตอนที่ 3 ความต้องการในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนงานเกษตรวิชางานเกษตร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย √ ในช่องว่างที่ตรงกับระดับความต้องการของท่าน

ประเด็นความต้องการ	**ระดับความต้องการ**			รหัส
	มาก	ปานกลา	น้อย	
1. การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์การเกษตรในการทำกิจกรรม				C1
2. การสนับสนุนเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตในการทำกิจกรรม				C2
3. การปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียนเกี่ยวกับการช่วยเหลือกิจกรรมการเกษตรที่บ้าน				C3
4. การดูแลเอาใจใส่รับผิดชอบงานที่มอบหมายที่บ้าน				C4
5. การส่งเสริมศักยภาพด้านการปฏิบัติงานของนักเรียนที่บ้าน				C5
6. การสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง				C6
7. การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์จากการทำกิจกรรมการเกษตรที่บ้าน				C7
8. การยอมรับความคิดเห็นจากผู้ปกครองในการทำกิจกรรม				C8
9. การร่วมรับฟังการประเมินผลสัมฤทธิทางกิจกรรมการเรียน....				C9
10. การใช้พื้นที่เกษตรกรรมที่ประสบผลสำเร็จเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้				C10

ตอนที่ 4 ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนงานเกษตร

คำชี้แจงโปรดทำเครื่องหมาย √ ในช่องว่างที่ตรงกับระดับปัญหาที่ท่านพบการทำกิจกรรมของนักเรียน

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา			รหัส
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1. ด้านอุปกรณ์การฝึกปฏิบัติงานเกษตร				D1
2. ด้านสถานที่การฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตร				D2
3. ด้านสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับสถานที่				D3
4. ด้านการนำความรู้และการปฏิบัติไปใช้ที่บ้าน				D4
5. ด้านการทำงานร่วมกับกิจกรรมกับที่บ้าน				D5
6. ด้านการดูแลเอาใจใส่งานที่รับรับผิดชอบ				D6
7. ด้านการติดตามงานที่มอบหมายที่บ้าน				D7
8. ด้านความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเกษตร				D8
9. ด้านการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ที่บ้าน				D9
10.การมีส่วนร่วมรับรู้ระหว่างนักเรียน ครู และผู้ปกครอง				D10
11. การสื่อสารระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง				D11

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร

เลขที่แบบสอบถาม □□□

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือของกลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยี
(งานเกษตร) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การประถม ศึกษาสุรินทร์เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับ ครูที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียนการสอนงานเกษตร กลุ่มสาระการ เรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ว่า มีความเหมาะสมหรือมีปัญหาอุปสรรคในการนำไปใช้ประโยชน์เพียงใด ทั้งนี้เพื่อจะนำมาใช้ เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอน กลุ่มสาระการ เรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. คำตอบในแบบสอบถามนี้จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ซึ่งไม่มีผลต่อสวัสดิภาพของท่านแต่ประการใด ดังนั้นจึงขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบคำถามทุกข้อตรงตามความจริงที่ปฏิบัติ และตรงตามความคิดเห็นหรือความต้องการของท่าน
3. เลขที่แบบสอบถามมีไว้ใช้เพื่อการติดตามแบบสอบถามเท่านั้น
4. วัตถุประสงค์ของการวิจัยมี 4 ประการ ได้แก่
    1) เพื่อศึกษาสภาพโดยทั่วไปของ สภาพโดยทั่วไปของครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร
    2) ความคิดเห็นของครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร การดำเนินงานการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
    3) ความต้องการของ ครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร ต่อการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
    4) ปัญหาของ กับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์
5. ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณ ครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร ที่กรุณากรอก แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

นางอุนใจ ศรีแก้ว
ผู้วิจัย

แบบสอบถามฉบับที่ 3
สำหรับครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร
โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

ตอนที่ 1 สภาพโดยทั่วไปของครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร

คำชี้แจง: ขอให้ทำเครื่องหมาย √ ในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง หรือเติมคำในช่องว่าง

1. เพศ ( ) 1 ชาย ( ) 2 หญิง A1

2. ปัจจุบันอายุ.....ปี A2

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

( ) 1 ปวช. ( ) 2 ปวส. ( ) 3 ปริญาตรี ( ) 4 ปริญญาโท ( ) 5 อื่นๆ (ระบุ…… A3

4. วิชาเอกที่จบ (โปรดระบุ)..... A4

5. วิชาโทที่จบ (โปรดระบุ)..... A5

6. ประสบการณ์ในการสอนวิชางานเกษตร.....ปี A6

7. ท่านเคยได้รับอบรมความรู้เกี่ยวกับการเษตรหรือไม่ ( ) 1 เคย ( ) 2 ไม่เคย A7

8. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมวิชาการงานเกษตรในโรงเรียนในเรื่องใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 8.1 การวางแผนทำกิจกรรม A81

( ) 8.2 การอบรมให้ความรู้ A82

( ) 8.3 การฝึกปฏิบัติ A83

( ) 8.4 อื่น ๆ (โปรดระบุ.....) A84

9. ปัจจุบันโรงเรียนของท่านดำเนินกิจกรรมการเกษตรประเภทใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 9.1 กิจกรรมด้านการปลูกพืชทั่วไป (ผัก/ไม้ดอกไม้ประดับ) A91

( ) 9.2 กิจกรรมขยายพันธุ์พืช (ปักชำ ตอนกิ่ง ติดตา ต่อกิ่ง) A92

( ) 9.3 กิจกรรมการปลูกผักสวนครัวในแปลง A93

( ) 9.4 กิจกรรมการปลูกผักสวนครัวในภาชนะ A94

( ) 9.5 กิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ A95

( ) 9.6 กิจกรรมการเลี้ยงปลา A96

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย √ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงที่ครู/โรงเรียนดำเนินการ

ที่	ประเด็นการดำเนินงาน	ระดับการดำเนินงาน			
		ประจำ	บางครั้ง	ไม่เคย	รหัส
1	มีการวางแผนทำกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี				B1
2	มีการเข้ารับอบรมความรู้การเกษตรอย่างต่อเนื่อง				B2
3	ได้รับการสนับสนุนด้านสื่อการสอนจากหน่วยงานอื่น				B3
4	ได้รับการสนับสนุนด้านเมล็ดพันธุ์พืชจากหน่วยงานอื่น				B4
5	มีการจัดปลูกสวนครัวในแปลง				B5
6	มีการจัดปลูกสวนครัวในภาชนะ				B6
7	มีการจัดกิจกรรมการขายผลผลิตจากผักสวนครัว ไม้ดอกไม้ประดับ				B7
8	มีการจัดกิจกรรมการขายผลผลิตจากการเลี้ยงปลาดุก				B8
9	มีการจัดกิจกรรมปักชำใบ กิ่ง ยอด ราก				B9
10	มีจัดกิจกรรมการติดตา/ตอนกิ่ง				B10
11	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ				B11
12	ฝึกให้นักเรียนใช้และเก็บรักษาอุปกรณ์การเกษตร				B12
13	การติดตามงานระหว่างบ้านกับโรงเรียน				B13

ตอนที่ 3 ความต้องการในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย √ ในช่องที่ตรงกับระดับความต้องการของท่าน

ประเด็นความต้องการ	ระดับความต้องการ			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รหัส
1. ความต้องการความรู้การเกษตร				C1
2. ความต้องการวัสดุอุปกรณ์การเกษตร				C2
3. ความต้องการสถานที่ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตร				C3

ประเด็นความต้องการ	ระดับความต้องการ			รหัส
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
4. ความต้องการเกี่ยวกับปัจจัยการผลิต				C4
5. ความต้องการงบประมาณดำเนินการด้านการเกษตร				C5
6. การนำความรู้ที่ได้จากการอบรมด้านการเกษตรมาปฏิบัติ				C6
7. ให้นักเรียนดูแลเอาใจใส่รับผิดชอบงานที่มอบหมายมากขึ้น				C7
8. การสื่อสารระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดีขึ้น				C8
9. ลักษณะนิสัยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน				C9
10. อื่นๆ (ระบุ .....)				C10

ตอนที่ 4 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

คำชี้แจง ขอให้ทำเครื่องหมาย √ ในช่องที่ตรงกับปัญหาที่ท่านพบในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา			รหัส
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1. อุปกรณ์การฝึกปฏิบัติงานเกษตร				D1
2. สถานที่การฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตร				D2
3. สภาพแวดล้อมของสถานที่				D3
4. อุปกรณ์การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน				D4
5. การประเมินผลจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ				D5
6. การติดตามงานที่มอบหมายที่บ้าน				D6
7. การติดตามงานที่มอบหมายที่โรงเรียน				D7
8. การสื่อสารกับผู้ปกครองในการทำกิจกรรมของนักเรียน				D8
9. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง.....				D9
10.อื่นๆ (ระบุ .....)				D10

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางอุ่นใจ ศรีแก้ว
วัน เดือน ปีเกิด	5 เมษายน 2506
สถานที่เกิด	140 หมู่ที่ 7 บ้านสวาย ตำบลแตล อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์
ประวัติการศึกษา	วท.บ. (เกษตรศาสตร์) วิทยาลัยครูสุรินทร์ พ.ศ. 2529
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านแตล อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์
ตำแหน่ง	ครูชำนาญการพิเศษ